

مصاف تهران و مسکو با تحریم‌ها

سیاست

پولی در پساماشه

رئیس کل بانک مرگزی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی، از برنامه‌های فوری این نهاد برای ...

صفحه ۲

بازنده عصر

«بو تیک هتل» ها

از این رو توسعه هتل‌ها و سایر اقامتگاه‌ها به‌ویژه در مناطق کمتر توسعه‌یافته می‌تواند محرک مهمی ...

صفحه ۴

سریال تاریخی

سرکوب ارزی

هفته گذشته فاصله قیمتی میان دلار در بازار آزاد و مرکز مبادله ارز و طلا رکورد زد. با توجه به نقش قابل توجه دولت در ...

صفحه ۶

مصاف تهران و مسکو با تحریم‌ها

کریم حسن پور – روز پنج‌شنبه دهم مهر ماه را شاید بتوان نقطه‌عطفی در مناسبات معاصر ایران و روسیه برشمرد؛ البته به شرطی که مسکو که خود تحت تحریم‌های غرب قرار دارد، در راستای همکاری با ایران بر اساس معاهده مشارکت جامع راهبردی گام بردارد.

در سال‌های اخیر، سیاست افزایش ظرفیت پذیرش دانشجویان پزشکی، با هدف ظاهری «افزایش حضور پزشکان در مناطق محروم» اجرا شده است. این اقدام، بدون توجه کافی به نیازهای واقعی و اصول آمایش سرزمینی، در شرایطی انجام شد که چالش‌های کلان ساختاری بسیاری از فارغ‌التحصیلان را از طبابت منصرف کرده است. نتیجه این سیاست، افت محسوس کیفیت آموزش پزشکی و آسیب جدی به نظام تربیت پزشک در کشور بوده است. این افزایش ظرفیت، با وجود مخالفت صریح نهادهای اصلی ذرعیط از جمله وزارت بهداشت، فرهنگستان علوم پزشکی، نظام پزشکی، روسای دانشگاه‌ها و صاحب‌نظران دلسوز، همچنان ادامه دارد. در این میان، خصوصی‌سازی آموزش پزشکی به‌عنوان راهکاری برای افزایش ظرفیت و جبران کمبود نیروی انسانی مطرح شده است؛ رویکردی که می‌تواند خسارت‌های بیشتری بر کیفیت آموزش و نظام سلامت کشور وارد کند.

اما از دیدگاه شهروند مطلعی که سال‌ها با نظام سلامت ایران زیسته و با سستی‌هایی به پژوهش پرداخته، این مصوبه نه یک فرصت، بلکه آغاز مسیری نافرجام است که می‌تواند بنیان کیفیت خدمات سلامت در کشور را به لرزه اندازد. سوگ این نوع تصمیم‌های شتابزده و بی‌بنیان آن‌گاه جان‌سوزتر می‌نماید که در پوشش عدالت و با نمای رسیدگی به محرومان عرضه می‌شود. آنچه اما در این میان قربانی می‌شود، دسترسی شهروندان ناب‌خوردار و سسوق دادن ایشان به فقر و کاهش دسترسی به خدمات، بر اثر هزینه‌های خام‌ن سوز سلامت است که شوربخانه در بسیاری اقدامات پیشین که با لعاب کاهش نابرابری و بهبود عدالت انجام شده‌اند هم شاهد آن بوده‌ایم، در واقع به سخن مولانا: از قضا سرکنگبین صفراافروز/ روغن بادام خشکی می‌نمود به تجربه در یافت‌ام که سلامت، نه فقط درمان بیماری، بلکه نیک‌بودی کامل جسمی، روانی و اجتماعی شهروندان است که بر بستر تربیت منابع انسانی شایسته، اخلاق‌مدار و دانش‌محور بنیان می‌گیرد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه‌های علوم پزشکی، بر اساس قوانین بالادستی، از جمله سیاست‌های کلی سلامت، ستون فقرات حفظ این استاندارد در ایران هستند. انتقال مأموریت‌های حساس و پیچیده آموزش پزشکی به دانشگاه‌های غیرانتفاعی که عمدتاً تجربه محدود، زیرساخت ناکافی و اتصال ضعیف به شبکه علمی-په‌داشتی و درمانی کشور دارند، بدون نقشه راه شفاف و پایش شاخص‌های کیفی، نمونه‌ای بارز از سیاست‌گذاری ویرزینی است؛ تصمیمی که در ظاهر ظرفیت را افزایش می‌دهد، اما در باطن کیفیت را تهدید می‌کند و پیکر نحیف دسترسی به خدمات با کیفیت سلامت، که سال‌هاست اهمیت آن به اندازه دسترسی مورد تأکید قراردارد، بی‌جان می‌سازد.

آموزش پزشکی، حوزه‌ای معمولی و دم دستی نیست؛ در واقع در طول تاریخ همیشه مثل هیچ آموزش دیگری نبوده و تمایز آن از سایر رشته‌ها همراه آشکارتر شده است. اصولاً دلیل آن که پزشکان در بسیاری جوامع، شامل ایران عزیز ما، در صف نخست اعتماد عمومی قرار دارند هم شاید آن است که چون سلامت، رکن بنیادین تحقق عدالت اجتماعی است، آموزش پزشکی نیز خط مقدم امنیت اجتماعی است که تحقق آن فقط به فضای کلاس و امکانات ابتدایی نیست. پرورش پزشک و پرستار، همان‌قدر که به انتقال دانش علمی نیاز دارد، به تربیت مهارت بالینی، اخلاقی حرفه‌ای و توان تصمیم‌گیری در شرایط بحرانی وابسته است. این فرآیند پیچیده، نیازمند مراکز سلامت و مراکز بیمارستانی آموزشی فعال، هیات علمی با تجربه و اخلاق‌مدار علمی، نظام یکپارچه ارتباط با بیماران و محیطی منضبط از نظر استانداردهای آموزشی و اخلاقی است. واگذاری چنین مأموریتی به دانشگاه‌های غیرانتفاعی که بسیاری، اگر نگوئیم تمام آنها، فاقد زیرساخت‌های بیان‌شده هستند، به مثابه بنا نهادن خانه بر شن‌های روان است که بدیهی است زبیرنا را از همان ابتدا سست می‌کند و چه بسا ویرانی اجتماعی می‌آفریند.

بحران آشکار در ایران، ماندگاری و اشتغال پزشکان، تک‌ریم اجتماعی، معیشت سخت و فاصله آمایش معنادر نقاط پر‌خوردار از ناب‌خوردار است که گاه حتی به ترجیح عدم اشتغال به پزشکی یا خروج از منطقه توسط پزشکان و سایر منابع انسانی بومی انجاخیده است. بحران اندکی پنهان امروز نظام آموزش پزشکی اما، شکاف میان کیفیت برنامه درسی و نیاز واقعی جامعه در حوزه سلامت است که در صورت واگذاری آموزش به بخش خصوصی، نه تنها پر نخواهد شد، بلکه بیم آن می‌رود به بحران آشکارتری نیز بینجامد. خطر خیل دانش آموختگان با مدارک رسمی اما فاقد مهارت کافی برای تشخیص و مدیریت شرایط بالینی حساس، نه که تنها جان بیماران را می‌آزارد و در معرض خطر قرار می‌دهد، بلکه اعتماد عمومی به نظام سلامت را نیز به شدت متزلزل می‌سازد، در صورت انجام این تصمیم، بسیار جدی است. تجربه کشورهایی که مسیر مشابه را پیموده‌اند، نشان می‌دهد که بازسازی اعتماد از دست‌رفته در این حوزه، دهه‌ها زمان و سرمایه کلان نیاز دارد.

زیرساخت‌های آموزشی ناقص؛ بیمارستان‌های آموزشی وابسته به دانشگاه‌های علوم پزشکی، ستون فقرات آموزش تخصصی هستند و چنین ظرفیتی در بسیاری از دانشگاه‌های غیرانتفاعی وجود ندارد. این کمبود باعث می‌شود دانشجوی تجربه بالینی کافی و مواجهه واقعی با بیماران نداشته باشد. ممکن است گفته شود با قرارداد با بیمارستان‌های غیردولتی، این دغدغه قابل برطرف شدن است، اما کدام مطلعی است که نداند بیمارستان آموزشی، فضای تشخیصی-درمانی صرف نیست، یک زیست‌بوم متمایز است که حصول آن پیچیده، ظریف و نیازمند دانش و تلاش مجدانه است که قطعاً در دانشگاه‌های غیر انتفاعی ایران موجود نیست.

بر اساس اعلام وزارت امور خارجه روسیه، معاهده مشارکت جامع راهبردی بین فدراسیون روسیه و جمهوری اسلامی ایران که در تاریخ ۲۷ دی ۱۴۰۳ توسط ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه و مسعود پزشکیان رئیس‌جمهوری اسلامی ایران در مسکو امضا شده بود، از روز پنج‌شنبه ۱۰ مهر ۱۴۰۴، رسماً وارد فاز اجرایی شد. به گفته کارشناسان، این توافق جدید روسیه و ایران را می‌توان کامل‌ترین و جامع‌ترین توافق میان دو کشور در طول چند صد سال اخیر تلقی کرد. همچنین این توافق، چهارمین توافق بلندمدت و جامعی است که بین ایران و روسیه و در مقطعی اتحاد جماهیر شوروی منعقد می‌شود. اولین توافق در سال ۱۹۲۱ بود، بعدی در سال ۱۹۴۰ و بعد از انقلاب هم سال ۱۳۷۹ یا ۲۰۰۱ یک توافق ۱۰ساله داشتیم که بعداً تمدید شد. الان شاهد هستیم که چهارمین توافق بین ایران و روسیه در یک وجه بسیار کامل‌تر و جامع‌تر به اجرا درآمده است که تقریباً تمامی ابعاد سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و حتی اجتماعی در روابط تهران و مسکو را شامل می‌شود. همچنین مدت‌زمان اجرای سند جامع راهبردی که پس از تصویب در مجالس ایران و روسیه عملیاتی شد، ۲۰سال عنوان شده است.

پیش‌تر در جلسه روز چهارشنبه ۳۱ اردیبهشت‌ماه مجلس شورای اسلامی، بررسی کلیات رسیدگی به گزارش کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی در مورد لایحه معاهده مشارکت جامع راهبردی بین جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه انجام شد و این لایحه پس از طرح دیدگاه‌های موافق و مخالف، نماینده دولت و کمیسیون، بسا ۱۹۱ رای موافق، ۸رای مخالف و ۳ رای ممتنع از ۲۱۲ نماینده حاضر در مجلس به تصویب نمایندگان رسید. این معاهده که نتیجه حدود سه سال مذاکرات و رفت‌وآمدهای مقامات تهران و مسکو است، تمامی جنبه‌های همکاری دو کشور را پوشش می‌دهد و به سه حوزه اصلی: همکاری اقتصادی، همکاری علمی و فناوری و همکاری در حوزه فرهنگ و گردشگری توجه ویژه‌ای دارد. این معاهده در واقع متن به‌روزشده سندی است که تهران و مسکو اواخر دهه ۱۳۷۰ با عنوان موافقت‌نامه اساس روابط متقابل و اصول همکاری بین جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه امضا کردند؛ سندی که از سال ۱۳۸۱ برای دو طرف لازم‌الاجرا شد و بعد از دوره ۲۰ساله، به مدت پنج سال دیگر تمدید شد.

ارتقای مناسبات تهران و مسکو

وزارت امور خارجه ایران نیز بیانیه‌ای را در ارتباط با لازم الاجرا شدن «معاهده مشارکت جامع راهبردی» بین تهران و مسکو منتشر کرد. به گزارش ایسنا، در این بیانیه آمده است: «تعماد این معاهده منعکس‌کننده اراده و جبران دو کشور برای تعمیق روابط و تقویت مناسبات در همه حوزه‌های مورد علاقه دو کشور، بر مبنای احترام متقابل، حسن هم‌جواری و منافع عالیه مشترک دو ملت است.» در بیانیه ایران تأکید شده است: «معاهده مشارکت جامع راهبردی ایران-روسیه نقطه عطفی در تاریخ روابط دو کشور و نویددهنده ارتقای سطح روابط دوستانه دو کشور در عرصه‌های مختلف مورد نظر طرفین است.»

بر اساس این بیانیه، این سند مهم با تعیین زمینه‌ها و اولویت‌های همکاری دو کشور، چارچوب روشنی برای تقویت مناسبات در حوزه‌های گوناگون دیپلماتیک، اقتصادی، تجاری، علمی-فناوری،

انرژی، سرمایه‌گذاری، دفاعی، فرهنگی و... ترسیم می‌کند و بستر لازم برای هماهنگی و هم‌افزایی در جهت تأمین منافع متقابل و نیز اشتراک مساعی جهت صیانت از صلح و امنیت بین‌المللی و مواجهه با تهدیدها و چالش‌های فزاینده علیه حاکمیت قانون در سطح بین‌المللی و اصول و اهداف منشور ملل متحد فراهم می‌کند. تهران در بیانیه مذکور تأکید کرده است که «ایران و روسیه با وقوف نسبت به اهمیت بنیادین پاسداشت اصول و اهداف منشور ملل متحد برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی، از هیچ کوششی برای صیانت از چندجانبه‌گرایی و احترام به حقوق بین‌الملل از جمله از طریق تقویت همکاری در چارچوب سازمان‌ها و تربیتات چندجانبه همچون بریکس و شانگهای فروگذار نخواهند کرد.»

نظم جهانی چندقطبی

همچنین طبق بیانیه وزارت خارجه روسیه، «این معاهده نقطه عطفی مهم در تاریخ روابط دو‌جانبه روسیه و ایران محسوب می‌شود و سطح روابط دو کشور را به مرحله جدیدی از مشارکت راهبردی جامع ارتقا داده است.

این سند، خط‌مشی‌های کلیدی برای همکاری‌های بلندمدت در تمامی حوزه‌های اولویت‌دار را تعیین می‌کند.» بر اساس این معاهده، دو کشور همکاری‌های خود را در عرصه بین‌المللی تقویت خواهند کرد و در راستای شکل‌گیری نظم جهانی چندقطبی، هماهنگی نزدیکی در چارچوب سازمان‌های چندجانبه خواهند داشت. همچنین، تلاش‌های مشترکی برای تقویت ثبات و امنیت منطقه‌ای و مقابله با چالش‌ها و تهدیدهای مشترک پیش‌بینی شده است. در پایان این بیانیه آمده است: «این توافق‌نامه، انتخاب راهبردی رهبران سیاسی ارشد دو کشور برای تعمیق روابط دوستانه و حسن همجواری را نشان می‌دهد که در راستای منافع بنیادین ملت‌های ایران و روسیه است.»

تعمیق همکاری‌ها در چارچوب بریکس

هم‌زمان با این تحول، کاظم جلالی، سفیر جمهوری اسلامی ایران در روسیه، روز گذشته در دیدار با سرگنی ریابکوف، معاون وزیر خارجه روسیه، در خصوص همکاری‌های جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه در مجامع بین‌المللی و همچنین گروه بریکس گفت‌وگو و تبادل نظر کرد. جلالی در این دیدار با اشاره به اقدام غیرقانونی سه کشور اروپایی در سوءاستفاده از سازوکارهای بین‌المللی گفت: «بی‌عملی اروپا در قبال تعهدات برجاسی که بر عهده داشت از زمان خروج آمریکا از این توافق چندجانبه آغاز شد و با تبدیل مکانیسم ماشه به سازوکاری برای پاداش دادن به اولین نقض‌کننده برجاس یعنی ایالات متحده، بدعهدی نسبت به ملت ایران و ضعف جایگاه بین‌المللی خود را به کمال رساند.»

ریابکوف نیز با بی‌اعتبار دانستن اقدام سه کشور اروپایی برای بازگشت قطعنامه‌های تحریم گفت: «فدراسیون روسیه در قالب بیانیه‌های وزارت امور خارجه و اظهارات نمایندگان دستگاه دیپلماسی موضع صریح و آشکار خود را در قبال این فرآیند غیرقانونی به‌دفعات اعلام نموده است و این اقدام غربی‌ها نشان داد که به محتوای قطعنامه‌های شورای امنیت اهمیت نمی‌دهند و نگاه گزینشی و ابزاری دارند. در این دیدار بر پیگیری توافقات و تعمیق همکاری‌های جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه در چارچوب

گروه بریکس تأکید شد.»

اسنپ‌بک غیرقانونی است

همچنین در حالی معاهده مشارکت جامع راهبردی ایران و روسیه از روز پنج‌شنبه وارد فاز اجرایی شده است، که از روز یکشنبه هفته گذشته مکانیسم ماشه یا همان اسنپ‌بک نیز عملیاتی شد و ۶ قطعنامه تحریمی علیه ایران که ذیل برجاس و قطعنامه ۲۲۳۱ لغو شده بود به صورت خودکار فعال شدند. روسیه همواره یکی از مخالفان بازگشت این قطعنامه‌ها بود و حتی به همراه چین، قطعنامه‌ای برای تمدید مهلت مکانیسم ماشه ارائه داد که آرای لازم را کسب نکرد. حتی بعد از تصمیم غرب برای بازگشت تحریم‌ها، همچنان روسیه مخالفت خود را حفظ کرده است. در این رابطه واسیلی نبنزیا، سفیر و نماینده دائم روسیه در سازمان ملل، روز چهارشنبه هفته گذشته درباره اقدام ضد ایرانی سه کشور اروپایی با فشار آمریکا برای بازگشت دوباره تحریم‌های لغوشده علیه ایران و نیز شانس دوباره برای دیپلماسی با توجه به این تحولات گفت: «همکاران غربی ما اسنپ‌بک را فعال کردند که ما مشروعیت آن را به رسمیت نمی‌شناسیم. آنها همیشه می‌گویند ما به دنبال دیپلماسی هستیم اما با فعال کردن دیپلماسی امکان دیپلماسی را رد کردند.»

به گزارش خبرگزاری ایرنا، از مقر سازمان ملل متحد، سفیر روسیه در سازمان ملل تصریح کرد: «کشورهای اروپایی خود ناقضان مکرر قطعنامه ۲۲۳۱ هستند. روسیه و چین پیشنهاد تمدید لغو تحریم‌های ایران را دادند تا به دیپلماسی فرصت دیگری بدهند اما کشورهای اروپایی با این امر مخالفت کردند. بنابراین ما مشروعیت اجرایی شدن اسنپ‌بک را به رسمیت نمی‌شناسیم.» وی خاطرنشان کرد: «ما در روزهای جمعه و شنبه نامه‌ای به دبیر کل سازمان ملل ارسال کرده‌ایم که ایسن نامه را وزرای امور خارجه روسیه، چین و ایسران امضا کردند. در این نامه به سازمان ملل توصیه کردیم که در مورد اجرایی کردن اسنپ‌بک غیرقانونی عجله نداشته باشند. آن‌طور که مشخص است از نظر برخی از اعضا اسنپ‌بک قانونی است اما از نظر ما اسنپ‌بک غیرقانونی است و این امر مشکل ایجاد می‌کند. ما سعی خواهیم کرد این مشکل را حل کنیم.» سفیر روسیه در سازمان ملل ادامه داد: «ما از اقدام دبیرکل سازمان ملل در اجرای فوری اسنپ‌بک راضی نیستیم، زیرا مشکلات قانونی آشکاری وجود دارد بنابراین این اقدام نگران‌کننده است.

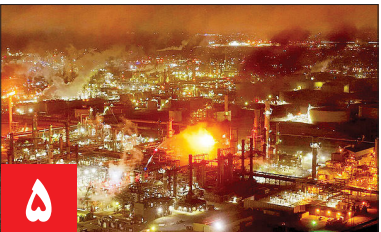
آورده اقتصادی توافق‌نامه راهبردی تهران و مسکو

معاهده مشارکت جامع راهبردی ایران و روسیه یک سری از چارچوب‌ها را مشخص کرده و دو طرف خود را متعهد و ملزم به همکاری در مجموعه‌ای از چارچوب‌های همکاری کلان می‌دانند. بخش عمده‌ای از این تعهدات نیز اقتصادی است، اما مساله این است که این تعهدات برای عملیاتی شدن نیازمند قراردادهای جداگانه‌ای است که باید در چارچوب خاص خود بسته شود تا توافقات شکل عملی بگیرد.

لذا ایسن توافق، مسیر را برای گسترش همکاری‌های اقتصادی باز می‌کند ولی اینکه به لحاظ عملیاتی، نهادهای اقتصادی دو کشور چگونه و در چه زمینه‌هایی با یکدیگر به توافق عملیاتی برسند، یک مساله دیگر است. بنابراین این اتفاق بی‌نفسه نمی‌تواند منجر به تحول در همکاری‌های اقتصادی شود، اما درعین‌حال می‌تواند کمک‌کننده باشد و موجب رفع موانع و گسترش همکاری‌های دو کشور در زمینه‌های مختلف شود. یعنی بستر را ایجاد می‌کند اما اینکه چطور از این بستر استفاده شود یک موضوع دیگر است. اما در خصوص مهم‌ترین نقطه‌عطف این توافق باید گفت چون معاهده مشارکت جامع راهبردی، ابعاد مختلف همکاری‌های ایران و روسیه در زمینه اقتصادی، سیاسی، امنیتی و ... را در بر می‌گیرد، یک چارچوب کلان است. اما در بحث سیاسی چون امروز از یک سو با موضوع بازگشت تحریم‌ها مواجه هستیم و از سوی دیگر روسیه یک عضو دائم شورای امنیت است و کشوری است که مهم‌ترین مخالف بازگشت تحریم‌ها تلقی می‌شود و بازگشت تحریم‌ها را غیرقانونی می‌داند، این رویکرد کرم‌لین در چنین شرایطی می‌تواند محوری را بین ایران و روسیه بازتعریف کند تا دو طرف مجدداً بر گسترش همکاری‌ها تأکید کنند و به این معنا نیز می‌تواند باشد که روند جدید تحریم‌ها تأثیری بر تعاملات اقتصادی ایران و روسیه ندارد.

بازی‌خوانی آینده بازارها

دودشعله‌های شورون در

چشم‌بازار

هر دم از این باغ بری می‌رسد

در حال حاضر میانگین سن ناوگان ملکی اتوبوسرانی در تهران به مراتب پایین‌تر (حدود هشت سال) و معادل نصف سن ناوگان بخش خصوصی است. این گزاره نشان می‌دهد.

♥ بر خورد نرخ بهره با سقف کردبور

نرخ بهره بین‌بانکی برای اولین بار در تاریخ، ۲۴ درصد ثبت شد. طبق اعلام بانک مرکزی، میانگین نرخ بهره بین‌بانکی در هفته منتهی به ۹ مهر ماه سال جاری، به ۲۴ درصد رسید. بررسی‌ها نشان می‌دهد، میانگین نرخ بهره بین بانکی در ابتدای مهر ماه سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ هم در رقیی بالاتر نسبت به نیمه نخست همان سال ثبت شده است.

نرخ بهره بین بانکی که اسفند سال ۱۴۰۱ وارد کانال ۲۳ درصد شد، بعد از گذشت دو سال و نیم، در هفته منتهی به ۹ مهر ماه سال جاری، به ۲۴ درصد یعنی سقف کردبور تعیین شده (۳۳ تا ۲۴ درصد) رسید. بررسی روند این نرخ نشان می‌دهد، نرخ بهره در بازار بین بانکی در ابتدای مهر ماه سال‌های ۱۴۰۲، ۱۴۰۳ و سال جاری با افزایشی نسبی همراه شده است. در نیمه نخست سال ۱۴۰۲، نرخ بهره بین بانکی در محدوده ۲۳.۳۶ تا ۲۳.۷۶ درصد در نوسان بود.

با این حال، میانگین این نرخ در اولین هفته مهر ماه ۱۳۸۰ درصد ثبت شد. وضعیت در سال ۱۴۰۳ نیز مشابه بود. در شش ماه اول سال ۱۴۰۳، نوسانات نرخ بهره بین بانکی در محدوده ۲۳.۵۰ تا ۲۳.۷۱ درصد قرار داشت. اما این نرخ با شروع پاییز افزایش یافت، به طوری که میانگین نرخ بهره بین بانکی در هفته منتهی به چهارم مهرماه سال ۱۴۰۳، ۲۳.۷۴ درصد ثبت شد.

تفاوت اصلی روند نرخ بهره بین بانکی در سال جاری با سال‌های گذشته در آن است که نوسانات این نرخ در سال جاری بسیار نزدیک به سقف کردبور بوده است. نرخ بهره بین بانکی در نیمه نخست سال جاری، به جز در ۴ هفته متوالی(هفته منتهی به ۱۸ تیر ماه تا ۸ مرداد ماه) بین ۲۳.۹۵ و ۲۳.۹۹ درصد نوسان می‌کرد. این نرخ در هفته‌های پایانی تیر و هفته ابتدایی مرداد ماه، به ترتیب ۲۳.۹۰، ۲۳.۶۴، ۲۳.۸۹ و ۲۳.۷۶ درصد ثبت شد.

کارشناسان معتقدند کاهش نرخ بهره بین بانکی در این دوره به دلیل تزریق‌ات نقدینگی بانک مرکزی با هدف ایجاد ثبات در شرایط جنگی بوده است. به طوری که در آن دوره بانک‌ها به دریافت نقدینگی از بازار بین بانکی نیاز نداشتند. اما کاهش عطش نقدینگی بانک‌ها به نقدینگی بار دیگر در هفته‌های بعدی نمایان شد. به طوری که میانگین نرخ بهره بین بانکی، در دو هفته آخر مرداد تا پایان شهریور، ۵ مرتبه به سطح ۲۳.۹۹ درصد رسید و در هفته اول مهر ماه در سقف کردبور یعنی ۲۴ درصد قرار گرفت.

اثر تامین مالی دولت بر نرخ بهره بین بانکی بر اساس تغییرات نرخ بهره بیسن بانکی طی سال‌های اخیر، به نظر می‌رسد با شروع پاییز تامین نقدینگی در سیستم بانکی با دشواری بیشتری روبه‌رو می‌شود. به عقیده کارشناسان این موضوع می‌تواند به همراهی سیستم بانکی با کسری بودجه دولت مرتبط باشد. به طوری که معمولاً در نیمه دوم سال تامین مالی برای دولت با دشواری بیشتری روبه‌رو است و دولت مجبور به فروش بیشتر اوراق می‌شود.

این موضوع در نرخ بهره بدون ریسک که مربوط به اوراق دولتی است نیز مشهود است. در حال حاضر این نرخ در سطوح بیش از ۲۵ درصد تثبیت شده است. به نظر می‌رسد افزایش دشواری تامین مالی دولت در بازار بین بانکی با کاهش نقدینگی و در نتیجه افزایش نرخ بهره بین بانکی بروز پیدا می‌کند. چرا که با شدت گرفتن جذب منابع توسط دولت، منابع کمتری در اختیار بانک‌ها قرار می‌گردد و بانک‌ها مجبورند به تامین منابع مورد نیاز خود با هزینه بالاتر از بازار بین بانکی رو بیاورند.

■ ■

♥ حذف صفر از پول ملی: اقدامی اصلاحی یا بی‌استی نیست‌اند؟

بانک تجاری در این چارچوب به‌عنوان نهادی تعریف می‌شود که پس از تجهیز منابع در قالب سپرده‌های دیداری و مدت‌دار، این منابع را در عقود بانکی به اشخاص حقیقی و حقوقی تخصیص داده و خدماتی همچون صدور ضمانت‌نامه، عملیات ارزی، اوراق بهادارسازی دارایی‌ها، ابزارهای پرداخت و خدمات نمایندگی را ارائه می‌دهد. بانک تخصصی تنها در حوزه‌ای مشخص از اقتصاد –تظیر یک صنعت یا زنجیره ارزش– فعالیت می‌کند و حتی با اخذ مجوز می‌تواند حداکثر در سه حوزه تخصصی دیگر نیز ورود کند. بانک توسعه‌ای مأموریت دارد منابع خود را عمدتاً از دولت، صندوق توسعه ملی و انتشار اوراق بهادار اسلامی جذب کند و آن را صرف پروژه‌های زیرساختی و طرح‌های توسعه‌ای کند. موسسات قرض‌الحسنه کاملاً به تجهیز و تخصیص منابع در قالب ارزهای حسننه متمرکزند و از ورود به عقود سودآور منع شده‌اند. موسسات جامع ترکیبی از این کارکردها را ارائه می‌دهند و علاوه بر عملیات بانکی خرد و کلان، مجاز به تأسیس یک گروه پولی و مالی و مشارکت در شرکت‌های کارگزاری، لیزینگ، صندوق سرمایه‌گذاری و صرافی هستند.

سرمایه و منابع؛ ستون فقرات سلامت بانکی برای هر یک از این طبقات، حداقل سرمایه مشخص شده است: ۴۰۰هزارمیلیارد ریال برای بانک تجاری و توسعه‌ای، ۳۰۰ هزارمیلیارد ریال برای بانک تخصصی، ۵۰ هزارمیلیارد ریال برای موسسه قرض‌الحسنه و ۹۰۰ هزارمیلیارد ریال برای موسسه جامع. این حداقل سرمایه‌ها با هدف افزایش تاب‌آوری و پوشش زیان‌های احتمالی تعیین شده‌اند. در حوزه تامین منابع نیز تفکیک روشنی وجود دارد؛ بانک توسعه‌ای مجاز به دریافت سپرده نیست و باید بدهی‌های خود را حداکثر تا سقف سرمایه ثبت‌شده نگه دارد؛ درحالی‌که بانک تجاری و جامع می‌توانند از تمامی روش‌های مجاز تجهیز منابع استفاده کنند.

سیاست پولی در پساماشه

مریم لطفی رئیس‌کل بانک مرکزی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی، از برنامه‌های فوری این نهاد برای مقابله با نوسانات ارزی و فشار تحریم‌ها خبر داد.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

رئیس‌کل بانک مرکزی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی، از برنامه‌های فوری این نهاد برای مقابله با نوسانات ارزی و فشار تحریم‌ها خبر داد. محور اصلی این اقدامات، ایجاد تعادل میان کنترل تورم و تسهیل دسترسی به ارز است تا تاب‌آوری اقتصاد در برابر فشارهای خارجی تقویت شود.

زیرا در پی فعال شدن مکانیسم ماشه و انتشار خبر بازگشت تحریم‌ها، نوسانات ارزی در هفته‌های اخیر شدت بیشتری گرفت. از طرفی فعالان اقتصادی نیز نگرانی‌هایی مبنی بر چشم‌انداز پیش روی اقتصاد داشتند. در همین راستا بانک مرکزی اقداماتی در راستای حمایت از صادرکنندگان و کاهش التهابات بازار ارز انجام خواهد داد. در بخش حمایت از صادرکنندگان، طرحی مشترک با وزارت صمت در حال نهایی‌سازی است که بر توسعه صادرات و تقویت مزیت‌های رقابتی کالاهای ایرانی تکیه دارد. گسترش عرضه ارز حاصل از صادرات در بازار دوم و ایجاد امکان مبادله مستقیم ارز و طلا توسط صادرکنندگان از جمله اقدامات کلیدی این طرح است. در حوزه مدیریت بازار ارز نیز، بانک مرکزی با تسریع فرایند تخصیص و تامین ارز و همچنین افزایش تخصیص ارز مربوط به واردات خرد، تلاش دارد التهابات بازار ارز را کاهش دهد.

کارشناسان اقتصادی همواره بر تاثیر شوک‌های سیاسی و نااطمینانی‌های مرتبط با آن بر نرخ ارز و تورم تاکید داشته‌اند. بررسی روند نرخ ارز در ماه گذشته نیز به وضوح نشان‌دهنده همبستگی نوسانات نرخ ارز و تنش‌های سیاسی است. در ابتدای شهریور، نرخ دلار در کانال ۹۴ هزار تومان قرار داشت، اما تحت‌تاثیر شوک‌های سیاسی و انتشار خبرهایی مبنی بر فعال‌سازی مکانیسم ماشه، تا ۹ شهریور به کانال ۱۰۴ هزار تومان صعود کرد.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

در این حال، نرخ ارز پس از آن روند نزولی گرفت و به کانال ۹۷ هزار تومان بازگشت. اما در هفته آخر شهریور، مجدداً شاهد صعود نرخ ارز به سطح بالای ۱۰۰ هزار تومان بودیم، که عمدتاً به دلیل تشدید نااطمینانی‌های سیاسی رخ داد. در نهایت، با قطعی شدن فعال‌سازی مکانیسم ماشه در هفته اول مهرماه، نرخ ارز روند صعودی خود را ادامه داد و هم‌اکنون به کانال ۱۱۷ هزار تومان رسیده است. تابلوی نرخ ارز در این دوره زمانی، به عنوان آینه‌ای روشن، همبستگی مستقیم میان شوک‌های سیاسی و نوسانات ارزی را به تصویر می‌کشد. همچنین به گفته رئیس کل بانک مرکزی، نرخ‌های صادرکنندگان و واردکنندگان در بازار دوم مرکز مبادله اقدام به مبادله می‌کنند تا پیش از اجرایی شدن اسنپ بک بین ۷۵ تا ۸۰ هزار تومان بوده که در روزهای گذشته به ۹۲ هزار تومان رسیده است. از سوی دیگر، آخرین آمارها حاکی از رکوردشکنی نرخ تورم نقطه‌ای در شهریورماه است. نرخ تورم در شهریورماه به ۴۵.۳ درصد رسید که رکورد ۲۸ ماهه محسوب می‌شود.

در همین راستا بانک مرکزی اقداماتی در جهت کاهش نوسانات نرخ ارز و هدایت نقدینگی به سمت کانال‌های رسمی آغاز کرده است. یکی از این اقدامات برگزاری جلسات پیش‌فروش و حراج سکه است. بانک مرکزی چندی پیش هشتاد و ششمین جلسه حراج سکه‌ک مرکز مبادله را برگزار کرد. بانک مرکزی در این مرحله ۴۲ هزار قطعه سکه در جهت مدیریت بازار طلا به متقاضیان تخصیص داد. همچنین چهارمین مرحله پیش‌فروش سکه‌ک مرکز مبادله نیز در تاریخ ۱۷ شهریور ماه برگزار شد. این مرحله با توجه به اینکه در آن امکان بازخرید و پیش‌فروش مجدد سکه فراهم بود، با استقبال متقاضیان مواجه شد. همچنین مرحله بعدی پیش‌فروش نیز به زودی برگزار خواهد شد.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

بازار طلا در روزهای اخیر بار دیگر شاهد نوسانات چشم‌گیر بوده و در معاملات روز گذشته قیمت‌ها با رشد همراه شد. طلا و نقره به دلیل افزایش تقاضای دارایی امن، با رشد قیمتی وارد تعطیلات آخر هفته شدند. این افزایش در شرایطی رخ داد که دولت آمریکا برای سومین روز متوالی در تعطیلی به سر می‌برد و چشم‌اندازی برای پایان آن دیده نمی‌شود. اختلاف شدید بین دولت ترامپ و دموکرات‌ها بر سر بودجه و تهدید رئیس‌جمهور برای اخراج کارکنان فدرال، احتمال طولانی‌تر شدن این تعطیلی را افزایش داده است.

در همین حال، بازارهای سهام جهانی وضعیت متفاوتی داشتند و شاخص‌های آمریکا آماده بازگشایی در سطوح بالای تاریخی بودند. خبر دیگری که بر بازار انرژی اثر گذاشت، انفجار و آتش‌سوزی در پالایشگاه شرکت شورون در لس‌آنجلس بود؛ پالایشگاهی که بخش مهمی از سوخت خودرو و هواپیما در جنوب کالیفرنیا را تامین می‌کند. این حادثه باعث رشد اندک قیمت نفت شد که بیش‌تر به پایین‌ترین سطح چهارماهه رسیده بود. در بازارهای دیگر، شاخص دلار آمریکا اندکی کاهش یافت و بازده اوراق خزانه‌داری ۱۰ ساله آمریکا حدود ۴.۰۹ درصد ثبت شد.

از منظر تکنیکال، روند کوتاصمدت طلا همچنان صعودی برآورد می‌شود. هدف بعدی خریداران عبور از مقاومت کلیدی ۴۰۰۰ دلار در هر اونس است، درحالی‌که حمایت مهم در سطح ۳۷۵۰دلاری قرار دارد. اولین مقاومت در ۲۹۳۳ دلار و سپس ۲۹۵۰ دلار دیده می‌شود. در مقابل، نخستین حمایت در ۲۸۶۱ دلار و سپس ۲۸۴۲ دلار است.

بازار طلا در روزهای اخیر بار دیگر شاهد نوسانات چشم‌گیر بوده و در معاملات روز گذشته قیمت‌ها با رشد همراه شد. طلا و نقره به دلیل افزایش تقاضای دارایی امن، با رشد قیمتی وارد تعطیلات آخر هفته شدند. این افزایش در شرایطی رخ داد که دولت آمریکا برای سومین روز متوالی در تعطیلی به سر می‌برد و چشم‌اندازی برای پایان آن دیده نمی‌شود. اختلاف شدید بین دولت ترامپ و دموکرات‌ها بر سر بودجه و تهدید رئیس‌جمهور برای اخراج کارکنان فدرال، احتمال طولانی‌تر شدن این تعطیلی را افزایش داده است.

نگاهی به جزئیات تولید خودروسازان در ۶ماهه ابتدایی سال جاری نشان می‌دهد که در این مدت زمان تنها ایران‌خودرو با رشد تولید خودروهای سواری مواجه بوده و سایر به‌زمجموعه اتا یعنی پارس‌خودرو در نیمه ابتدایی امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته افت تولید را تجربه کرده‌اند. ایران‌خودرو از ابتدای سال تا انتهای شهریورماه ۴۶۳ هزار و ۴۶۸ دستگاه محصول سواری را به تولید رسانده است. این شرکت در نیمه ابتدایی سال گذشته، ۴۴۱هزار و ۹۵۷ دستگاه تولید داشت. بنابراین تیراژ این شرکت در مدت زمان یاد شده نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد ۲۱ هزار و ۵۱۱ دستگاهی معادل ۸.۹ درصد را تجربه کرده است.

در این بین بیشترین تولید آبی‌پوشان جاده مخصوص به گروه پژو اختصاص دارد که در حال حاضر فقط پژو ۲۰۷ را از این خانواده به تولید می‌رسد. این شرکت در بازه زمانی تحت بررسی، ۸۰ هزار و ۸۸۰دستگاه پژو تولید کرده است. با توجه به تولید ۸۹هزار و ۱۰۰دستگاهی خانواده پژو در ۶ماهه سال گذشته، ایران‌خودرویی‌ها در تولید اعضای این خانواده افت ۹.۲ درصدی داشته‌اند. علت این موضوع خروج برخی محصولات پرطرفدار گروه پژو مانند پژو پارس از خط تولید است.

در بین دیگر محصولات ایران خودرو، گروه سورن تیراژ ۷۰هزار و ۸۱۰دستگاهی را در نیمه ابتدایی امسال از خود به جا گذاشته است. با در نظر گرفتن تیراژ ۵۱هزار و ۱۱۳ دستگهی این گروه خودرویی در مدت مشابه سال گذشته، ایران‌خودرویی‌ها توانسته اند تولید در این گروه را ۲۸.۵ درصد افزایش دهند. همچنین خودرو اعلام کرده طی این مدت ۴۲هزار و ۴۵ دستگاه دنا را به تولید رسانده است. با توجه به تیراژ ۴۰هزار و ۱۲۷ دستگهی این خودرو در مدت مشابه سال پیش، تولید دنا ۴.۵ درصد افزایش را تجربه کرده است. دیگر محصول ایران خودرو به نام رانا در مجموع در آمار ۶ماهه تیراژ ۶هزار و ۴۲ دستگاهی را ثبت کرده است. این خودرو در ۶ ماهه سال پیش، به میزان هفت هزار و ۶۶۸ دستگاه تولید شده بود بنابراین تولید این محصول با افت ۱۸.۳درصدی مواجه بوده است. علاوه بر این ایران خودرویی‌ها در نیمه ابتدایی امسال ۱۰ هزار و ۷۶۲ دستگاه هایما را مونتاژ کرده اند،

این در حالی است که در مدت مشابه ۱۴۰۳، تیراژ این مونتاژی چینی ۶هزار و ۸۷۱ دستگاه بود. بر این اساس تولید این خودروی مونتاژی رشد ۵۶.۶ درصدی داشته است. طبق آمار منتشره در کدال، ایران خودرو در مدت زمان یادشده ۴۰ هزار و ۱۳۴ دستگاه تارا تولید کرده است. این خودروساز در ۶ ماهه سال گذشته به میزان ۳۲ هزار و ۷۸۸ دستگاه از این محصول را به تولید رسانده بود. بنابراین تولید تارا در این مدت زمان رشد ۲۲.۴ درصدی داشته است. در آمار تولید ایران نشده سایت‌ها وجود دارد که به خودروهای ناقص اشاره داشته و عدددرج‌شده در مقابل آن، هزار و ۱۹۸ دستگاه است. همچنین بخش دیگری به نام «دیگر محصولات» تعریف شده که تولید ایران‌خودرو در این بخش ۱۲ هزار و ۵۷۵ دستگاه بوده است.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

اقدامات بانک مرکزی در زمینه تسهیل فرآیندهای ارزی

بانک مرکزی، در راستای حمایت از فعالان اقتصادی و تسهیل فرآیندهای ارزی، مجموعه‌ای از اقدامات را در دستور کار قرار داده است. این اقدامات که در نشست اخیر رئیس‌کل بانک مرکزی با فعالان اقتصادی و اعضای اتاق بازرگانی اصفهان تشریح شد، با هدف تسریع در تأمین ارز مورد نیاز بخش‌های تولیدی و تجاری و کاهش موانع بوروکراتیک طراحی شده‌اند. یکی از مهم‌ترین اقدامات، تعهد بانک مرکزی به تخصیص سریع ارز به فعالان اقتصادی است. بر اساس اعلام رئیس‌کل بانک مرکزی، فعالاتی که از وزارت صنت، معدن و تجارت (صمت) مجوز تخصیص ارز دریافت کرده‌اند، حداکثر ظرف ۲۰ تا ۲۵ روز روز مورد نیاز خود را از بانک مرکزی دریافت خواهند کرد. در صورت بروز تاخیر بیش از این مدت، بانک مرکزی مشکلات احتمالی را بررسی و در کوتاه‌ترین زمان رفع خواهد کرد. این نهاد همچنین تعهد داده است نته‌ها موانع داخلی خود را پیگیری می‌کند، بلکه مسائل مرتبط با سایر دستگاه‌ها را نیز برای فعالان اقتصادی حل‌وفصل خواهد کرد.

در حوزه تأمین ارز برای صنعت دارو، بانک مرکزی برنامه‌ریزی ویژه‌ای را دنبال می‌کند. به منظور تسهیل تأمین ارز شرکت‌های دارویی، جلسه‌ای با حضور نمایندگان بانک مرکزی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در روز شنبه ۱۲ مهرماه برگزار خواهد شد. بر اساس گزارش‌ها در سال گذشته، تأمین مالی شرکت‌های دارویی فراتر از سهمیه تعیین‌شده انجام شد. طی سال گذشته ۵۰۰ همت تأمین مالی قرار بود انجام شود اما در عمل برای سرمایه‌ی در گردش این شرکت‌ها ۱۵۹.۶همت تأمین مالی عملیاتی شد. برای سال ۱۴۰۴ نیز سقف اعتباری این حوزه با افزایش دو برابری به ۱۰۰ همت ارتقا یافته و به شبکه بانکی ابلاغ شده است.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

برنامه جامع بانک مرکزی و صمت برای احیای مزیت‌های صادراتی
در نشست اخیر رئیس‌کل بانک مرکزی با فعالان اقتصادی، برنامه‌های جامعی برای تقویت صادرات کشور تشریح شد. این برنامه‌ها که بخشی از سیاست‌های کلی دولت برای احیای مزیت‌های رقابتی کالاهای صادراتی به شمار می‌روند، بر پایه همکاری میان بانک مرکزی و وزارت صنت، معدن و تجارت (صمت) تدوین شده‌اند. هدف اصلی این اقدامات، تسهیل دسترسی صادرکنندگان به بازارهای ارزی و افزایش حجم مبادلات ارزی با نرخ‌های توافقی در تالار دوم مرکز مبادله است تا در ادامه چرخه تولید و صادرات بهبود یابد. یکی از کلیدی‌ترین اقدامات اعلام‌شده، گسترش تراز دوم مرکز مبادله ارز و طلا است. بر اساس این طرح، ارز حاصل از صادرات اقلام متنوع‌تری از کالاها وارد این بازار خواهد شد. در حال حاضر، صادرکنندگان صنایع غذایی امکان عرضه ارز خود را در این بازار یافته‌اند و به زودی کالاهای فلزی و محصولات وابسته به صنایع پتروشیمی نیز به این فهرست افزوده خواهند شد. این اقدامات با تمرکز بر احیای مزیت‌های از دست‌رفته صادراتی، به صادرکنندگان اجازه می‌دهد تا ارز با طلای وارداتی خود را بدون دخالت مستقیم بانک مرکزی، با نرخ‌های توافقی عرضه کنند.

علاوه بر این، بانک مرکزی با توسعه بازار دوم مرکز مبادله ارز و طلا، امکان مبادله ارز با نرخ توافقی را برای صادرکنندگان و واردکنندگان فراهم کرده است. صادرکنندگان می‌توانند از ارز حاصل از صادرات خود برای واردات کالاهای استفاده کنند یا آن را به واردکنندگان هم‌گروه واگذار کنند. همچنین، با راه‌اندازی تسهیلات دلار و یورو در بازار دوم، مبادله ارز به‌صورت اسکناس با نرخ‌های مرکز مبادله امکان‌پذیر شده است، که این امر انعطاف‌پذیری بیشتری به فعالان اقتصادی می‌بخشد. از طرفی بانک مرکزی، به منظور پاسخگویی به نیازهای ارزی بازرگانان و تسهیل فرآیندهای وارداتی، از روز شنبه ۱۲ مهرماه عرضه اسکناس ارز را افزایش خواهد داد. این اقدام بـا هدف تقویت تأمین ارز مورد نیاز برای واردات، به‌ویژه واردات خرد، طراحی شده است.

بر اساس این طرح، بازرگانان می‌توانند علاوه بر استفاده از ابزار پرداخت حواله‌ای که پیش از این انجام می‌شد، از امکان دریافت اسکناس نیز بهره‌مند شوند. این اقدامات با هدف کاهش فشارهای ناشی از نوسانات ارزی و تقویت توان تولیدی کشور طراحی شده‌اند. در راستای کنترل تورم و پایداری اقتصادی، این اقدامات به صورت تدریجی اجرا خواهند شد، زیرا به عقیده رئیس‌کل بانک مرکزی، سرازیر شدن میزان زیادی ارز به اقتصاد ممکن است چالش‌هایی برای مهار تورم ایجاد کند، بنابراین اولویت بر حفظ تعادل میان توسعه صادرات و کنترل هزینه‌ها قرار دارد.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

بازار طلا در روزهای اخیر بار دیگر شاهد نوسانات چشم‌گیر بوده و در معاملات روز گذشته قیمت‌ها با رشد همراه شد. طلا و نقره به دلیل افزایش تقاضای دارایی امن، با رشد قیمتی وارد تعطیلات آخر هفته شدند. این افزایش در شرایطی رخ داد که دولت آمریکا برای سومین روز متوالی در تعطیلی به سر می‌برد و چشم‌اندازی برای پایان آن دیده نمی‌شود. اختلاف شدید بین دولت ترامپ و دموکرات‌ها بر سر بودجه و تهدید رئیس‌جمهور برای اخراج کارکنان فدرال، احتمال طولانی‌تر شدن این تعطیلی را افزایش داده است.

در همین حال، بازارهای سهام جهانی وضعیت متفاوتی داشتند و شاخص‌های آمریکا آماده بازگشایی در سطوح بالای تاریخی بودند. خبر دیگری که بر بازار انرژی اثر گذاشت، انفجار و آتش‌سوزی در پالایشگاه شرکت شورون در لس‌آنجلس بود؛ پالایشگاهی که بخش مهمی از سوخت خودرو و هواپیما در جنوب کالیفرنیا را تامین می‌کند. این حادثه باعث رشد اندک قیمت نفت شد که بیش‌تر به پایین‌ترین سطح چهارماهه رسیده بود. در بازارهای دیگر، شاخص دلار آمریکا اندکی کاهش یافت و بازده اوراق خزانه‌داری ۱۰ ساله آمریکا حدود ۴.۰۹ درصد ثبت شد. از منظر تکنیکال، روند کوتاصمدت طلا همچنان صعودی برآورد می‌شود. هدف بعدی خریداران عبور از مقاومت کلیدی ۴۰۰۰ دلار در هر اونس است، درحالی‌که حمایت مهم در سطح ۳۷۵۰دلاری قرار دارد. اولین مقاومت در ۲۹۳۳ دلار و سپس ۲۹۵۰ دلار دیده می‌شود. در مقابل، نخستین حمایت در ۲۸۶۱ دلار و سپس ۲۸۴۲ دلار است.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

بازگشت خودرو به ریل تولید

سایپا به عنوان دومین خودروساز بزرگ کشور، در ۶ ماه گذشته ۸۴ هزار و ۵۹۵ دستگاه خودروی سواری تولید کرده که این رقم در مدت مشابه پارسال به میزان ۱۲۵ هزار و ۶۲۴ دستگاه بوده است. بنابراین در این مدت زمانی نارنجی پوشان جاده مخصوص ۴۱ هزار و ۲۹ درصد دستگاه، معادل ۲۲.۶ درصد کمتر، تولید خودروی سواری داشته‌اند.

بیشترین حجم از سید محصولات این شرکت در ۶ ماه ابتدایی سال به خانواده ایکس ۲۰۰ (تیبا، کوئیک و سایپا) اختصاص داشته است. طبق اعلام سایپا این شرکت در این مدت ۶۸ هزار و ۵۰۳دستگاه خودرو از این گروه تولید کرده است. این رقم در مدت مشابه سال پیش ۱۰۰ هزار و ۳۵۸ دستگاه بوده است، بنابراین در این مدت زمان تولید این محصولات سایپا به میزان ۴۱.۵ درصد کمتر شده است. سایپا همچنین در مدت مذکور ۱۵ هزار و ۸۹۲ دستگاه از خانواده شاهین را به تولید رسانده است. این در حالی است که ۶ ماه ابتدایی پارسال تیراژ شاهین ۲۵ هزار و ۲۶۶ دستگاه بود. بنابراین تولید شاهین در این بازه کاهش قابل توجه ۳۷.۱ درصدی داشته است. دومین خودروساز بزرگ ایران در بازه زمانی تحت بررسی تنها همین دو گروه خودرویی را به تولید رسانده است. پارس‌خودرو نیز به میزان ۳۱ هزار و ۵۲۶ دستگاه محصول سواری را به تولید رسانده است. در مقایسه با تیراژ ۴۸ هزار و ۳۸۹ دستگاهی مدت مشابه پارسال، تولید این شرکت ۱۶هزار و ۸۵۶ دستگاه معادل ۳۵ درصد کمتر شده است. پارس‌خودرو در ابتدای سال جاری تا انتهای شهریورماه تنها سپند و گروه ۲۰۰ را به تولید رسانده است. طبق گزارش انتهای به بورس، گروه ۲۰۰ پارس خودرو تیراژ ۲۴ هزار و ۸۱۰دستگاهی در ۶ ماه گذشته داشته که نسبت به همین بازه زمانی در سال ۱۴۰۳ با تیراژ ۳۲ هزار و ۵۷۴دستگاهی، از افت ۲۳.۸ درصدی تولید این گروه خودرویی حکایت دارد.

خودروساز سوم ایران همچنین در ۶ ماه ابتدایی سال ۶ هزار و ۷۲۶ دستگاه سپند را به تولید رسانده است. سپند در مدت مشابه سال گذشته چهار هزار و ۸۲۹ دستگاه تولید شد. بر این اساس تولید سپند در مدت یاد شده ۳۸.۷ درصد بیشتر شده است. پارس‌خودرویی‌ها در نیمه ابتدایی سال جاری تنها همین دو گروه خودرویی را تولید کردند این در شرایطی است که در مدت مشابه سال قبل آنها هزار و ۲۳۴ دستگاه کوئیک معمولی و ۹ هزار و ۷۲۲ دستگاه سایپا[] را نیز تولید کرده بودند اما اکنون تولید این خودروها به صفر رسیده است.

تولید ماهانه خودروسازان
تولید خودروی سواری در شهریورماه امسال نسبت به مرداد با رشد همراه بوده است. بر این اساس خودروسازان در شهریورماه ۸۲ هزار و ۴۴۰ خودروی سواری تولید کرده‌اند، این در شرایطی است که این رقم در مرداد ماه به ۶۲ هزار و ۱۱۲ دستگاه می‌رسید. بنابراین تولید ماهانه خودروسازان طی یک ماه گذشته ۲۰ هزار و ۳۲۸ دستگاه معادل ۳۲.۷ درصد افزایش یافته است.

ایران خودرو به عنوان بزرگ‌ترین خودروساز کشور در مردادماه ۴۴ هزار و ۶۰۱ دستگاه تولید خودروی سواری داشته است. تیراژ شه‌ریو این خودروساز به ۶۲ هزار و ۲۴۸ دستگاه می‌رسد، بنابراین آبی‌پوشان جاده مخصوص در این مدت زمان رشد ۱۷ هزار و ۶۴۷ دستگهی و ۳۹.۵ درصدی را در تولید خودروی سواری خود ثبت کرده‌اند. سایپا نیز تولید ۱۵ هزار و ۱۷۴ دستگاهی در ماه پایانی تابستان داشته که در مقایسه با تیراژ ۱۲ هزار و ۲۰۳ دستگهی مرداد رشد ۹۷۱ و ۱۴.۹ درصدی را به خود می‌بیند. همچنین پارس خودرو که تولید ۴هزار و ۳۰۸ دستگهی در مردادماه داشت، طی ماه گذشته پنج هزار و ۱۸ دستگاه خودروی سسواری تولید کرده تا تولید آن در ششمین ماه از سال نسبت به مرداد رشد ۷۱۰ دستگهی داشته و افزایش ۱۶.۵ درصدی را ثبت کند.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

رئیس‌کل بانک مرکزی، مریم لطفی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی.

روزنامهٔ «مارزِ اقتصاد»

شنبه ۱۲ مهر ۱۴۰۴۱۴۰۴شماره ۷۷۱

www.marzeghtesad.ir

♥ تغییرات اساسی در حجم مبنای بازار پایه فرابورس

بازار پایه فرابورس ایران، که همواره به عنوان بازاری با نقدشوندگی پایین و چالش‌های متعدد شناخته می‌شود؛ به‌تازگی شاهد تغییرات مهمی در سازوکار حجم مبنایست که از نوزدهم مهرماه اعمال خواهد شد. این تغییرات، با هدف ایجاد تعادل میان واقعیت معاملات و ارزش بازار سهام، می‌تواند نقطه عطفی در اصلاح روند معاملاتی نمادهای کم‌معامله و پرنوسان باشد.

حجم مبنای به عنوان یکی از ابزارهای کنترلی در بازار سرمایه ایران، از سال‌های گذشته مورد بحث کارشناسان و فعالان بازار بوده است. پیش از این، حجم مبنای سهام بازار پایه بر اساس سرمایه پایه شرکت تعیین می‌شد؛ رویکردی که در شرکت‌های دارای سرمایه بزرگ اما شناوری پایین، فاصله میان حجم مبنای و معاملات واقعی سهم را افزایش می‌داد و عملاً مانع از کشف قیمت منصفانه می‌شد.

در چنین شرایطی، سهامداران خرد بارها از قفل شدن دارایی‌های خود در نمادهای بازار پایه گلایه کرده و شرکت‌ها نیز در جذب سرمایه و تامین مالی با مشکل مواجه بودند.

با این حال، فرابورس ایران اخیراً فرمول تازه‌ای برای محاسبه حجم مبنای پویا معرفی کرده است؛ فرمولی که به جای اتکای صرف به سرمایه پایه شرکت، بر اساس معاملات واقعی و میزان سهام شناور آزاد طراحی شده و ماهیت پویا دارد.

بر اساس اطلاعیه رسمی فرابورس، این فرمول از ۱۹ مهرماه ۱۴۰۴ اجرایی می‌شود و هدف اصلی آن، انعطاف‌پذیری بیشتر در محاسبه حجم مبنای و ارتقای نقدشوندگی است.

سازوکار جدید حجم مبنای در سازوکار جدید، حجم مبنای به سه حالت تقسیم می‌شود: اولین حالت مربوط به سهام پرمعامله است؛ اگر میانگین روزانه معاملات سهم در یک ماه اخیر بیش از سترانه روزانه سهام شناور باشد، سهم پرمعامله تلقی شده و حجم مبنای «یک» در نظر گرفته می‌شود.

دومین حالت مربوط به سهام کم‌معامله با نوسان کم است؛ در واقع سهمی که نه پرمعامله هستند و نه نوسان قابل‌توجه دارند، حجم مبنای آنها نیز «یک» خواهد بود.

سومین حالت نیز به سهام کم‌معامله با نوسان بالا مرتبط است؛ در این حالت، حجم مبنای بر اساس فرمولی که ترکیبی از میانگین روزانه حجم معاملات یک ماه اخیر و سترانه روزانه سهام شناور است، تعیین می‌شود.

ضرب‌تبدیل در این فرمول با افزایش یا کاهش حجم معاملات در سه ماه اخیر و شدت نوسانات سهم تغییر می‌کند؛ افزایش معاملات موجب کاهش ضریب و کاهش حجم مبنای و افزایش نوسان موجب افزایش آن می‌شود.

به بیان ساده، سازوکار جدید تلاش دارد تا سهم‌های پرمعامله یا کم‌نوسان بدون محدودیت حجم مبنای معامله شوند و تنها شرکت‌هایی که با حجم معاملات پایین و نوسان قابل‌توجه مواجه هستند، مشمول حجم مبنای شوند. این تغییر، علاوه بر ارتقای امکان کشف قیمت واقعی، مانع نوسان‌های غیرواقعی و بهبود شفافیت بازار می‌شود.

فرمول تازه حجم مبنای، با در نظر گرفتن متغیرهای کلیدی مانند بازدهی، پناه فخته اخیر، میانگین حجم معاملات ماه گذشته، تعداد کل سهام شرکت و نسبت سهام شناور آزاد، تلاشی برای ایجاد توازن میان واقعیت معاملاتی سهم و ارزش بازار آن است. حداقل حجم مبنای نیز معادل ۱۰ درصد از سترانه روزانه تعداد سهام شناور آزاد شرکت تعیین شده است، به این معنا که حتی در سهام کم‌معامله، سطحی از نقدشوندگی تضمین می‌شود.

اجرای این تغییرات از دو منظر حائز اهمیت است: نخست برای سهامداران خرد که از قفل شدن دارایی‌ها در بازار پایه گلایه داشتند و دوم برای شرکت‌ها که در نبود کشف قیمت واقعی، با مشکلاتی در جذب سرمایه و تامین مالی مواجه بودند. حالا با اعمال فرمول جدید، انتظار می‌رود نقدشوندگی نسبی بازار با بهبود یافته و امکان کشف قیمت منصفانه فراهم شود.

ارتقای شفافیت در بازار پایه

محمدعلی شیرازی، مدیرعامل فرابورس ایران، در این باره تأکید کرده است که فرمول تازه حجم مبنای با هدف ارتقای شفافیت و کاهش فاصله میان معاملات واقعی و ارزش اسمی سهام طراحی شده است. به گفته وی، تغییرات حجم مبنای نتیجه فراخوانی برای اخذ نظرات فعالان و کارشناسان بازار است که تا ۱۷ تا ۱۹ مهرماه ۱۴۰۴ انجام شد تا فرایند تصمیم‌گیری با شفافیت بیشتری دنبال شود. با وجود این اصلاحات، کارشناسان هشدار می‌دهند که تغییر فرمول حجم مبنای همه مشکلات بازار پایه را برطرف نخواهد کرد.

همچنان چالش‌هایی مانند نبود شفافیت اطلاعاتی و گزارش‌دهی نامنظم شرکت‌ها از مسائل اصلی این بازار هستند. با این حال، اصلاح حجم مبنای می‌تواند گامی رو به جلو در جهت اصلاح سازوکار معاملاتی و نزدیک کردن بازار پایه به استانداردهای حرفه‌ای تر دانست.

در نهایت، تجربه عملی این سازوکار

در ماه‌های آینده نشان خواهد داد که آیا

سیاستگذاران توانسته‌اند تعادلی میان

نقدشوندگی و کنترل هیجان بازار برقرار

کنند یا خیر. به توجه به انعطاف‌پذیری بیشتر

و وزن‌دهی به معاملات واقعی و سهام، انتظار

می‌رود اثر مثبت حجم مبنای بر کشف قیمت و

روان‌سازی معاملات بازار پایه، پررنگ‌تر از هر

گونه نوسان کوتاه‌مدت باشد.

روحیه سرمایه‌گذاری، افق دید و میزان ریسک‌پذیری خود، همواره به طلا سهم قابل‌توجهی را اختصاص دهند. در مقام اول، بازار سهام اصلی‌ترین رقیب طلا محسوب می‌شود. ۳۴درصد از کارشناسان سهام را به عنوان اولویت نخست خود دسته‌بندی کرده‌اند. اگرچه ارزندگی بازار سهام در بازه ی اخیر وسوسه برانگیز است، با این حال انتخاب میان دوراهی طلا و سهام بسته به میزان ریسک‌پذیری افراد، متفاوت است. اگرچه ارزندگی همواره یکی از مهم‌ترین معیارهای انتخاب دارایی به شمار می‌رود، اما باید توجه داشت که سهام در متون مالی و اقتصادی همواره به‌عنوان یکی از پریسک‌ترین دارایی‌ها شناخته می‌شود. از این رو، سرمایه‌گذاری در پریسک‌ترین بازار در یکی از پریسک‌ترین کشورهای جهان، مستلزم شناخت دقیق ماهیت بازار، تعیین افق زمانی سرمایه‌گذاری و سنجش میزان ریسک‌پذیری سرمایه‌گذار است.

در جایگاه دوم، دلار تقریباً نیمی از آرای کارشناسان را به خود اختصاص داده است و صندوق‌های درآمد ثابت و طلا با اختلاف اندک از یکدیگر، در رتبه بعدی قرار گرفتند. محبوبیت صندوق‌های درآمد ثابت در اولویت آخر بیش از سایرین است. علاوه بر این داده‌ها نشان می‌دهد که با حرکت از اولویت نخست به چهارم، همواره سهم درآمد ثابت بیشتر شده و به محبوبیت آن افزوده می‌شود.

به عبارتی درآمد ثابت‌ها به‌رغم ریسک کم، از جذابیت بالایی از دید فعالان بازار نداشته و توصیه می‌شود تنها در اولویت‌های پایین‌تر بخشی از پرتفوی به این دسته از دارایی‌ها اختصاص یابد. درمجموع، کارشناسان انتظار دارند طلا در نیمه دوم سال پربازده‌ترین بازار بوده و دلار جایگاه دوم را داشته باشد و صندوق‌های درآمد ثابت و سهام برای رتبه‌های سوم و چهارم رقابت کنند. این نتایج نشان می‌دهد نگاه غالب فعالان بازار سرمایه در نیمه دوم سال پیشتر به سمت دارایی‌های امن و پوشش‌دهنده ریسک متمایل شده است.

مسیر بورس در نیمه دوم سال

از کارشناسان خواسته شد علاوه بر تعیین مسیر بازار سهام در نیمه دوم سال، صعودی یا نزولی، ماهیت پرنوسان و یا پرقدرت آن را نیز مشخص کنند. نتایج نشان می‌دهد اکثریت قاطع کارشناسان با ۶۰درصد آرا، انتظار روند صعودی اما پرنوسان را برای بورس در عه‌ماه دوم دارند. این دسته انتظار دارند افزایش تورم، با اثرگذاری بر شرکت‌های بورسی، می‌تواند زمینه‌ساز رشد بازار سهام شود. با این حال، وجود ریسک‌ها و ناطمینانی‌های متعدد سبب می‌شود مسیر صعودی بورس پرنوسان و همراه با عدم قطعیت باشد. در رتبه بعدی، ۳۰درصد از کارشناسان با نگاهی ناامیدانه، روند بورس در نیمه دوم سال را نزولی با نوسان زیاد پیش‌بینی کرده‌اند. در این میان تنها ۳ درصد معتقد بودند که بورس روند نزولی پرقدرت را پیش خواهد گرفت. درنهایت نتایج نشان می‌دهد که بازار سهام با وجود ریسک‌ها، همچنان برای سرمایه‌گذاران جذاب است اما در مسیر خود با نوسانات همراه خواهد بود. به تعبیر دیگر، بازار سهام رشدی خواهد کرد که در آن مسیر، به جاماندگان فرصت می‌دهد و این رشد بیشتر برای جبران عقب‌ماندگی نسبت به سایر بازارها است.

صنایع مقاوم در برابر ماشه

با توجه به فعال شدن مکانیسم ماشه و بازگشت فشارهای بین‌المللی، شناسایی صنایعی که کمتر از سایرین تحت‌تأثیر تحریم‌ها قرار می‌گیرند، بیش از پیش اهمیت دارد. از منظر کارشناسان، فرآورده‌های نفتی با اختلاف زیاد در صدر قرار گرفته و بیشترین بازده احتمالی را کسب خواهد کرد. باید توجه داشت که صادرات نفت خام به‌سادگی قابل رهگیری و تحریم است، اما فرآورده‌های نفتی راحت‌تر در بازارهای خاکستری یا از طریق واسطه‌ها معامله می‌شوند.

علاوه بر این، پالایشگاه‌ها خوراک را با نرخ‌های ریالی دریافت کرده ولی بخش مهمی از محصولات را با قیمت‌های جهانی می‌فروشند. در شرایط جهش ارزی ناشی از تحریم، این اختلاف می‌تواند سودآوری سنگینی ایجاد کند. به عبارتی پالایشی‌ها به‌دلیل توان بالای صادرات غیررسمی، بازار داخلی تضمین شده، و بهره‌مندی از اختلاف نرخ ارز می‌توانند جزو بهترین گزینه‌های سرمایه‌گذاری باشند. در رتبه بعدی، محصولات شیمیایی و غذایی بیشترین آرا را به خود اختصاص داده‌اند. در دهه‌های بعدی، گروه سیمانی‌ها و دارویی‌ها قرار دارند که اختلاف اندک آنها با سه گروه برتر، نشان از جذابیت نسبی این دو صنعت دارد.

به عبارتی کارشناسان در نیمه دوم سال نگاه ویژه‌ای به صنایع مرتبط با انرژی، صادرات محور و کالاهای اساسی داشته و این گروه معمولاً در شرایط نوسان ارزی با تغییرات قیمت‌های جهانی جذابیت بیشتری پیدا می‌کنند.

ریسک‌های سیاسی باید به حداقل خود برسند

داده‌ها نشان می‌دهند که از منظر کارشناسان، مهم‌ترین محرک بازار سهام در نیمه دوم سال، ریسک‌های سیاسی خواهد بود؛ به طوری که ۶۳درصد از صاحب‌نظران آن را مهم‌ترین عامل تأثیرگذار بر بازار سرمایه دانسته‌اند. در رتبه بعدی، سیاست‌های اقتصادی به عنوان مهم‌ترین عامل محرک بازار شناسایی شد.

تجربه سایر کشورها نیز حاکی از این است که سیاستگذار با به‌کارگیری ابزارها و قوانین درست می‌تواند اثر ریسک‌ها و تحریم بر بازار سرمایه را کاهش دهد. در رتبه سوم، کود سایز بازارهای موازی با ۷درصد آرا قرار دارد. این موضوع نشان می‌دهد که مقلات کنونی بورس ایران ناشی از خروج سرمایه و انتقال آن به بازارهای دیگر با فرصت‌های جذاب‌تر و پربازده‌تر نیست، بلکه ریشه در ضعف‌های ساختاری و مشکلات کلان اقتصادی دارد. درنهایت از منظر کارشناسان، سیاست‌های اعتمادساز سازمان بورس کمترین تأثیرگذاری بر تحرکات بورس در نیمه دوم سال را خواهد داشت.

به ارزیابی وضعیت بازار سهام پرداخت و گفت: بازار سهام ایران در ماه‌های اخیر شرایط سختی را پشت سر گذاشته است. وقوع جنگ تحمیلی ۱۲ روزه و تبعات سیاسی و اقتصادی آن باعث شد سهامداران زبان سنگینی را متحمل شوند. این ریسک‌ها نه‌تنها اقتصاد کشور، بلکه بازار سرمایه را نیز تحت فشار قرار داد و در نتیجه یک روند نزولی سنگین در بورس آغاز شد.

وی افزود: هرچند اگر مسائل سیاسی و جنگ وجود نداشت، موضوعاتی همچون سودآوری شرکت‌ها و شرایط بازار نیز تأثیرگذار بود؛ به عبارت دیگر، فضای سیاسی کشور با ایجاد ابهام در آینده اقتصاد، موجب برهم خوردن انتظارات مثبت شده و همین عامل اصلی افت شدید قیمت سهام‌ها بوده است.کارشناس بازار سرمایه اضافه کرد: بنابراین اگر بخواهیم انتظار بازگشت روند صعودی در بورس را داشته باشیم، لازمه آن وقوع تحولات مثبت در عرصه سیاسی است. در حال حاضر با افت سنگین قیمت‌ها می‌توان گفت اثرات جنگ و تحولات اخیر تا حد زیادی در بازار تخلیه شده است و اگر رخداد سیاسی منفی جدیدی شکل نگیرد ، احتمال افت جدی مجدد چندان بالا نیست. با این حال، برای اینکه شاهد رشد پایدار در بازار سرمایه باشیم، باید یا ریسک جنگ به‌طور محسوسی کاهش یابد یا شاهد گشایش‌های مثبت سیاسی باشیم. بر همین اساس، در کوتاصمدت پیش‌بینی می‌شود بازار سرمایه بیشتر رفتاری نوسانی و خنثی را به جای روندی صعودی یا نزولی پرقدرت انتخاب کند.

سقف مخرب خرید تتر

در نتیجه، به‌جای کاهش تقاضا، مسیر آن تغییر می‌کند و سیاستی که قرار بود ثبات بیاورد، عملاً به گسترش بازار سرمایه ختم می‌شود.

این اتفاق سه پیامد مستقیم دارد:

- افزایش خطر کلاهبرداری برای کاربران بی‌تجربه
- انتقال بخشی از فشار به بازار خرید و فروش دلار کاذبی که خود پر از جعل و تخلف است.
- کاهش شفافیت و تصفیف ابزار ظنراتی بانک مرکزی.

معمولاً نور زدن محدودیت‌ها، آسان‌تر از اجرا کردن قانون است. اعمال این محدودیت مانند هر محدودیت دستوری دیگری، یک واکنش طبیعی تولید می‌کند: «چطور قانون را دور بزنم؟». در این بخش روشی که کاربران می‌توانند برای خرید استیبل کوین در حجم بالا به‌کار ببرند توضیح داده شده است. هدف شرح واقعیت‌ها و سنجش کارآمدی سیاست است، نه آموزش یا تشویق؛ چرا که آگاهی از مسیرهای جایگزین، به ما کمک می‌کند اثر واقعی این‌گونه محدودیت‌ها را بهتر بسنجیم.

استفاده از صرافی‌های غیرمتمرکز

واقعیت این است که برای کاربران آشنا با بازار رمزارز، دور زدن چنین محدودیتی اصلاً کار پیچیده‌ای نیست. کافی است به‌جای خرید مستقیم تتر یا دیگر استیبل کوین‌ها از صرافی‌های داخلی، در طی سال هر مقدار که می‌خواهند دارایی دیگری مانند BNB یا ETH بخرند و سپس آن را به کیف پول شخصی خود مانند متامسک منتقل کنند.

در ادامه، کاربری می‌تواند از طریق صرافی‌های غیرمتمرکز مانند بونی‌سواپ یا سایر DEX‌ها آن دارایی را به یک استیبل کوین دیگر مثلاً DAI که غیرمتمرکز هم هست، تبدیل کند.

همان‌طور که متوجه شدید، محدودیت‌ها معمولاً تقاضا را حذف نمی‌کند، بلکه فقط مسیر آن را تغییر می‌دهند. بنابراین، از منظر کارآمدی، چنین قوانینی بیشتر به یک مانع ظاهری شبیه‌اند تا ابزاری واقعی برای کنترل بازار.

کوچ اجباری به کیف‌پول‌های شخصی

با وجود تمام انتقادهایی که به این محدودیت وارد است، شاید تنها نکته مثبتی که بتوان برای آن در نظر گرفت، تغییر عادت کاربران در نحوه نگهداری دارایی‌هایشان باشد. این محدودیت باعث می‌شود افراد بیشتری دیگر به صرافی‌های داخلی اعتماد نکنند و سرمایه خود را به کیف پول‌های شخصی نرهم‌افزاری یا والت‌های سخت‌افزاری منتقل کنند.

بازی‌خوانی آینده بازارها

✎ فرحناز نعمتی – ۱۶۱کارشناس بازار سرمایه با شرکت در نظر سنجی «دنیای اقتصاد»، مهم‌ترین متغیر اثرگذار بر چشم‌انداز بازارها در نیمه دوم سال ۱۴۰۴ را «تحولات سیاسی» اعلام کرده‌اند. بیش از نیمی از کارشناسان، طلا را جذاب‌ترین گزینه سرمایه‌گذاری می‌دانند؛ موضوعی که بیانگر افزایش تمایل به دارایی‌های امن در شرایط پریسک کنونی است. در عین حال، حدود ۶۰درصد از تحلیلگران پیش‌بینی کرده‌اند که بورس تهران در ماه‌های پیش‌رو تا پایان سال با وجود نوسانات محسوس، روند صعودی را تجربه خواهد کرد. از نگاه آنان، فشارهای تورمی می‌تواند با تقویت درآمد شرکت‌ها، عامل محرک رشد بازار سهام باشد؛ اما تداوم ابهامات سیاسی و اقتصادی همچنان تهدیدی جدی برای پایداری این مسیر تلقی می‌شود. در بخش دیگری از این نظرسنجی، صنایع صادرات‌محور به‌عنوان مقاوم‌ترین گروه در برابر تحریم‌ها و دارای بالاترین ظرفیت بازدهی معرفی شده‌اند. در مجموع، نتایج این نظرسنجی نشان می‌دهد نیمه دوم سال با رویکرد محتاطانه از سوی سرمایه‌گذاران همراه است و تمرکز بر دارایی‌های امن و صنایع مقاوم بیش از گذشته اهمیت خواهد یافت.

۱۶۱کارشناس بازار سرمایه با شرکت در نظرسنجی «دنیای اقتصاد»، مهم‌ترین متغیر اثرگذار بر چشم‌انداز بازارها در نیمه دوم سال ۱۴۰۴ را «تحولات سیاسی» اعلام کرده‌اند. بیش از نیمی از کارشناسان، طلا را جذاب‌ترین گزینه سرمایه‌گذاری می‌دانند؛ موضوعی که بیانگر افزایش تمایل به دارایی‌های امن در شرایط پریسک کنونی است. در عین حال، حدود ۶۰درصد از تحلیلگران پیش‌بینی کرده‌اند که بورس تهران در ماه‌های پیش‌رو تا پایان سال با وجود نوسانات محسوس، روند صعودی را تجربه خواهد کرد. از نگاه آنان، فشارهای تورمی می‌تواند با تقویت درآمد شرکت‌ها، عامل محرک رشد بازار سهام باشد؛ اما تداوم ابهامات سیاسی و اقتصادی همچنان تهدیدی جدی برای پایداری این مسیر تلقی می‌شود. در بخش دیگری از این نظرسنجی، صنایع صادرات‌محور به‌عنوان مقاوم‌ترین گروه در برابر تحریم‌ها و دارای بالاترین ظرفیت بازدهی معرفی شده‌اند. در مجموع، نتایج این نظرسنجی نشان می‌دهد نیمه دوم سال با رویکرد محتاطانه از سوی سرمایه‌گذاران همراه است و تمرکز بر دارایی‌های امن و صنایع مقاوم بیش از گذشته اهمیت خواهد یافت.

محمد نعمت‌زاده و نینوشا شایان مهر: نیمه اول سال ۱۴۰۴ همچون سالیان گذشته همراه با اتفاقات غیرقابل پیش‌بینی همراه شد. پیش از شروع مذاکرات میان مقامات ایران و ایالات متحده آمریکا، فردی احتمال مذاکره میان ایران و آمریکا را پیش‌بینی نمی‌کرد، اما با شروع مذاکرات در سه‌ماهه اول سال، با افزایش تب‌وتاب گفت‌وگوهای میان مسؤولان دو کشور، عمده فعالان حوزه سرمایه‌گذاری احتمال رخ دادن تنش‌های نظامی و جنگ تحمیلی ۱۲روزه را قریب‌الوقوع نمی‌دانستند.

بورس با وجود ریسک‌ها ارزنده و جذاب است

این محدودیت ناگهانی، واکنش‌های گسترده کاربران و فعالان بازار را برانگیخته و پرسش‌هایی جدی درباره کارآمدی چنین سیاست‌هایی ایجاد کرده است. در شرایطی که اعتماد عمومی به ریال کاهش یافته و مردم برای حفظ ارزش دارایی‌های خود به رمزارزها روی می‌آورند، سوال اصلی این است که آیا این محدودیت می‌تواند جلوی نوسانات ارزی را بگیرد یا تنها مسیر بازار غیررسمی و فعالیت‌های جایگزین را گسترده‌تر خواهد کرد. در راستای این موضوع باید به یادداشت اخیر ساجده حسینی، کارشناس حوزه بلاچین نگاهی انداخت.

چرایی تعیین محدودیت خرید تتر

بانک مرکزی ایران، در تصمیمی غیرمنتظره، محدودیت‌های جدیدی را برای خرید و نگهداری استیبل کوین‌ها از جمله تتر، تعیین کرده است. براساس این مصوبه، هر فرد ایرانی تنها مجاز است سالانه ۵۰۰۰ دلار استیبل کوین خریداری کند. علاوه بر این، کاربران نمی‌توانند بیش از ۱۰ هزار دلار استیبل کوین در صرافی متمرکز داخلی نگه دارند. به‌عبارت دیگر، حتی اگر فردی پیش‌تر سرمایه بیشتری در این حوزه داشته باشد، موظف است طی یک ماه آینده دارایی خود را نقد یا به سقف تعیین‌شده برساند.

این تصمیم که بدون هیچ مقدمه یا اطلاع‌رسانی قبلی اعلام شد، بلافاصله واکنش‌های تند کاربران و فعالان بازار رمزارز را برانگیخت. بانک مرکزی مدعی است این اقدام با هدف جلوگیری از خروج سرمایه و کنترل نوسانات ارزی اتخاذ شده است. اما آیا این محدودیت واقعاً می‌تواند از خروج سرمایه یا جهش نرخ ارز جلوگیری کند؟ کسانی که ابزارهای غیرمتمرکز را می‌شناسند، به‌راحتی این قانون را دور نمی‌زنند؟

واقعیت این است که در پی سقوط ارزش ریال، مردم به رمزارزهای پناه می‌برند تا ارزش دارایی‌هایشان را حفظ کنند و این مصوبه، شاید برای مدتی سرخط خبرها را پر کند، اما پرسش اصلی همچنان بی‌پاسخ مانده که این بار، هزینه تصمیمات بانک مرکزی را چه کسانی باید بپردازند؟ معامله‌گران بزرگ یا کاربران عادی و صرافی‌های داخلی؟

تکرار اشتباهات قدیمی در لباس جدید

این اولین بار نیست که بانک مرکزی برای کنترل بازار به محدود کردن سیاست‌ها متوسل می‌شود. سابقه چنین اقدامات دستوری در ایران طولانی است؛ از درگاه‌های پرداخت صرافی‌های رمزارزی که بدون هیچ اطلاع قبلی مسدود شد گرفته تا اعمال محدودیت‌های بانکی و ارزی، همه با یک هدف تکراری انجام شده‌اند: «کنترل نرخ ارز» و «مقابله با پول‌شویی»، اما هیچ یک از این سیاست‌ها نتوانسته‌اند ثبات اقتصادی را پایدار ایجاد کنند. نرخ دلار مسیر صعودی خود را ادامه داده و فشار تورمی بر مردم بیشتر شده است.

ویژگی مشترک تمام این سیاست‌ها، شتابزدگی و فقدان شناخت دقیق از ماهیت بازار رمزارزهاست. نهادهای مسوول به جای طراحی یک چارچوب شفاف و پایدار، بارها دست به محدودیت‌های ناگهانی زده‌اند؛ محدودیت‌هایی که نه در گذشته جواب داده و نه امروز شواهدی از اثربخشی آن وجود دارد.

بازار سیاه تتر؛ هدیه تازه به سودجویان

محدودیت‌گذاری‌های این‌چنینی در ظاهر قرار است تقاضا برای ارز را مدیریت کند، اما تجربه نشان می‌دهد معمولاً نتیجه‌طور دیگری است. این محدودیت‌ها فقط بازار کلاهبرداران و سودجویان را داغ‌تر می‌کند. آنگهی‌های خرید و فروش تتر در بازارهای غیررسمی افزایش می‌یابد و اجاره کارت ملی برای دور زدن قوانین به فرصتی تازه برای این افراد تبدیل می‌شود.

♥ منابع لاوصول هدفمندی از محل خوراک پتروشیمی‌ها
تشدید ناترازی در این بخش از آن جهت محتمل به‌نظر می‌رسد که در سال ۱۴۰۴ ردیف درآمدی مبنی تحت‌عنوان فروش داخلی میعانات گازی به پتروشیمی‌ها به‌منابع سازمان مذکور افزوده شد که امکان تحقق آن به‌مضمץ ابلاغ بودجه، مورد سوال و تردید بسیاری بوده و بیم آن می‌رود که به‌پرداخت بارانه‌های نقدی، تعهدات دولت در قبال گندم‌کاران، تأمین مستمری خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی، بهزیستی و سایر تکالیف دولت را مخدوش کند.
منابع حاصل از فروش داخلی میعانات گازی به پتروشیمی‌ها در بودجه سنوات گذشته جزء منابع عمومی طبقه‌بندی می‌شد و در جدول شماره (۵) جداول بودجه انعکاس می‌یافت.اما در لایحه بودجه ۱۴۰۴ این منابع به درآمدهای هدفمندی اضافه شده و ۷۱ هزارمیلیارد تومان از این محل در لایحه دولت برآورد شده است.
سسالانه حدود ۱۴۵ هزار بشکه میعانات گازی به پتروشیمی‌های داخل کشور با قیمت ۹۵ درصد صادراتی به فروش می‌رسد. در سال‌های گذشته از این‌سب مبلغ جهت تأمین بنزین و گازوئیل مورد نیاز مصرف داخلی کشور، معادل حدود ۲۰ هزار بشکه میعانات گازی محصول پتروشیمی توسط دولت دریافت و با خوراک نهاتر می‌شد. در نتیجه به‌طور خالص از حدود ۷۵ هزار بشکه میعانات گازی درآمد حاصل می‌شد که با فرض قیمت نفت ۶۵ دلار ی نرخ و تسعیر ۵۵ هزار تومان، رقم ۷۱ هزار میلیارد تومان درج شده در جدول شماره (۱۴) قابل تحقق می‌نماید.
اما کارشناسان و فعالان حوزه بودجه در بخش انرژی معتقدند بـا تصویب مبلغ نابجـز ۶۵ هزارمیلیارد تومان بابت نهاتر خوراک تحویلی به شرکت‌های پتروشیمی با فرآورده‌های تولیدی آنها و با توجه به ناترازی شدید در بخش تولید مصرف بنزین و گازوئیل، پیشاپیش مبلغ ۷۱ هزارمیلیارد تومان مصوب در ردیف (۵) جدول منابع سازمان هدفمندسازی بارانه‌ها نیز به‌دلیل فوریت عملیاتی تأمین سوخت مایع مورد نیاز و ماهیت استراتژیک حفظ امنیت انرژی کشور مصرف می‌شود و در فاز عملیاتی سهمی بابت سازمان هدفمندسازی بارل‌ها از این محل محقق نخواهد شد. از آن‌جایی که عدم تحقق مبلغ مصوف با توجه به تعهدات اجتناب‌ناپذیر دولت تبعات مهمی در پی دارد لـذا برای درک متناسب‌تر وضع فروش میعانات گازی به شرکت‌های پتروشیمی در سال ۱۴۰۴ لازم است فرآیند موجود و سایر تکالیف محوله به مجموعه دولت و وزارت نفت با دقت بیشتری تحلیل شود.
به‌طور کلی شرکت ملی نفت ایران به‌عنوان تولیدکننده میعانات گازی براساس قرارداد و مطابق رویه‌های جاری خوراک میعانات گازی مورد نیاز شرکت‌های پتروشیمی را به آنها فروخته و در شرایط عالی براساس سازو کارهای موجود نسبت به وصول وجوه مورد ارقام می‌نمود. مبالغ دریافتی شرکت نفت نیز در حساب‌های مورد تأیید خزانه‌داری کل کشور وصول شده و براساس سهم هر یک از ذی‌نفعان (که آن هم در قوانین بالادستی مثل قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ذکر شده) تسهیم می‌شد.
طی دو سال اخیر و با ناترازی و شرایط غیرعادی حادث‌شده در بخش سوخت مایع (بنزین و گازوئیل) دولت و قانون‌گذاران تکلیفی در قوانین بودجه نگنجاندند که براساس آن به‌منظور تأمین فرآورده‌های نفتی مورد نیاز کشور، به شرکت‌های دولتی ذی‌ربط وزارت نفت (در این مورد شرکت ملی نفت ایران) اجازه داده نسبت به خرید و فروش، معاوضه و با تهاات فرآورده‌های نفتی دریافتی از واحدهای تولید داخلی (شرکت‌های پتروشیمی) از محل خوراک آنها اقدام نموده تا بدین ترتیب هم از خروج بیشتر ارز از کشور جهت واردات فرآورده‌های نفتی جلوگیری شده و هم فرآورده‌های نفتی دریافتی از واحدهای تولید داخلی (شرکت‌های پتروشیمی) از محل خوراک آنها اقدام کنند.
از سوی دیگر روند افسار گسیخته مصرف فرآورده‌های نفتی در کشور مرتباً رو به افزایش دارد (بالایح بنزین که براساس گزارشات به میابگین روزانه حدود ۱۳۰ میلیون لیتر در روز رسیده است)، دولت و وزارت نفت که قطعا به محدودیت‌هایی در تأمین و تخصیص منابع ارزی مواجه هستند ناگزیر شدند تا حداکثر فرآورده‌های نفتی تولیدی شرکت‌های مصرح در قانون را از ایشان خریداری کرده و با بهای خوراک تحویلی به آنها تهاات کنند. در واقع دولت در تنگنای شدید منابع (که تأمین و تخصیص ارز در مواردی مثل کالاهای اساسی و دارو اولویت قطعی و اول است) به‌منظور جلوگیری از خروج از جهت واردات، عملا حداکثر فرآورده‌های نفتی مورد نیاز خود از محل تولیدات واحدهای تولیدی داخلی را دریافت و با خوراک واحدهای مزبور تهاات می‌کند.
لذا احتمالا اهمیت استراتژیک تأمین یی‌وقفه بنزین کشور در کنار ناترازی شدید تولید مصرف بنزین و عدم تکفوی مبلغ مصوب ۶۵ هزارمیلیارد تومان بابت تهاات فرآورده و خوراک پتروشیمی‌ها موجب خواهد شد که تمامی (با بخش مهمی) از سهم ۷۱ هزارمیلیارد تومانی مصوب تحت‌عنوان منابع هدفمندسازی از محل ارزش میعانات گازی تحویلی به واحدهای مصوف (شرکت‌های پتروشیمی) نیز در قالب تهاات مصرف شود.
برهمین اساس می‌توان درک کرد که چرا منابع مصوب طبق قانون بودجه سال ۱۴۰۴ به‌منظور تأمین سازمان هدفمندسازی بارانه‌ها از محل فروش داخلی میعانات گازی به پتروشیمی‌ها غیرقابل‌وصول به‌نظر می‌رسد و انتظار می‌رود که سازمان هدفمندسازی بارانه‌ها نیز در تراز مالی خود احتمالا حداقل معادل همین مبلغ با کسری بودجه مواجه شود.

گزارش‌ها حاکی از آن است که این گروه ممکن است در نشست آتی، تولید خود را تا ۵۰۰ هزار بشکه در روز افزایش دهد؛ رقمی که سه برابر افزایش ماه اکتبر خواهد بود. عربستان سعودی با هدف بازپس‌گیری سهم بازار، پیشگام این سیاست افزایشی است. در چنین فضایی، هر حادثه‌ای که بوی محدودیت عرضه بدهد، می‌تواند به‌عنوان سوپایی برای بازار عمل کند و جلوی سقوط بیشتر قیمت‌ها را بگیرد.

ترکیب پیچیده‌ای از سیگنال‌ها

به موازات تحولات اوپک پلاس، داده‌های اداره اطلاعات انرژی آمریکا (EIA) نشان داد که ذخایر نفت خام، بنزین و فرآورده‌های میانی این کشور در هفته گذشته افزایش یافته است؛ موضوعی که هم‌زمان با کاهش فعالیت پالایشگاهی و افت تقاضا، نگرانی‌ها درباره مازاد عرضه را تشدید کرده است. همچنین، از سرگیری صادرات نفت اقلیم کردستان عراق و احتمال تعطیلی دولت فدرال آمریکا به دلیل بحران بودجه‌ای، هر دو به فشار نزولی بر قیمت‌ها افزوده‌اند. در چنین شرایطی، حادثه پالایشگاه شورون به‌عنوان عاملی متضاد وارد میدان شد. در نگاه نخست، اختلال در پالایشگاهی که سهم بالایی در تأمین سوخت جت و بنزین جنوب کالیفرنیا دارد، می‌توانسد نگرانی‌ها دربارہ کمبود عرضه منطقه‌ای را افزایش دهد و فشار صعودی بر قیمت فرآورده‌ها در بازار داخلی ایالت کالیفرنیا ایجاد کند. همین موضوع باعث شد برخی تحلیلگران هشدار دهند که قیمت بنزین در این ایالت، که پیش از این نیز بالاتر از میانگین ملی بوده، ممکن است جهش دیگری را تجربه کند.

تحلیلگران چه می‌گویند؟

«تاماشا وارگا»، تحلیلگر موسسه PVM، تأکید کرد که تأثیر این حادثه بر بازار جهانی محدود خواهد بود، زیرا سواحل غربی آمریکا از نظر جریان نفتی تا حد زیادی از سایر بخش‌های این کشور جدا هستند. به همین ترتیب، «اوله‌هانسسن» از بانک ساکسو بر این باور است که اثر اصلی حادثه، نه در سطح بین‌المللی بلکه در بازار محلی کالیفرنیا احساس خواهد شد؛ جایی که مصرف‌کنندگان از هم‌اکنون با قیمت‌های بالای بنزین مواجه‌اند. اما حتی اگر این ارزیابی درست باشد، واقعیت آن است که بازار انرژی جهانی در شرایطی شکننده قرار دارد. هر حادثه‌ای که به محدودیت عرضه(حتی در سطح منطقه‌ای) اشاره کند، می‌تواند در کنار سایر عوامل تأثیر روانی بر بازار جهانی داشته باشد. از همین روست که بلافاصله پس از انتشار خبر آتش‌سوزی، قیمت نفت اندکی بالا رفت، هرچند این افزایش به سرعت در سایه فشارهای دیگر بازار رنگ باخت.

هم‌پوشانی با سیاست‌های جهانی

حادثه شورون همچنین در فضایی رخ داد که قدرت‌های غربی بر شدت فشارها علیه روسیه افزوده‌اند. وزرای دارایی گـروه هفت (G۷) وعده داده‌اند که اقدامات خود علیه کشورهایی را که خرید نفت روسیه را افزایش داده‌اند، تشدید کنند. این سیاست، در کنار رشد احتمالی تولید اوپک پلاس، بر پیچیدگی چشم‌انداز بازار افزوده است. اگر عرضه جهانی از سوی اوپک پلاس افزایش یابد، اما هم‌زمان محدودیت‌های بیشتری بر صادرات روسیه اعمال شود، بازار با ترکیبی از عوامل متناقض روبه‌رو خواهد شد. در چنین بستری، هر حادثه پالایشگاهی می‌تواند به‌عنوان کاتالیزوری عمل کند که نوسانات قیمتی را تشدید کند. پرسش اصلی همچنان این است که آیا آتش‌سوزی پالایشگاه شورون قادر خواهد بود روند نزولی بازار جهانی را معکوس کند؟ پاسخ غالب تحلیلگران منفی است.

بازار جهانی در حال حاضر تحت فشار مازاد عرضه و نگرانی‌های تقاضا قرار دارد؛ عواملی که به‌مرباط قدرت‌مندتر از یک حادثه پالایشگاهی در یک نقطه جغرافیایی مشخص هستند. با این حال، در سطح محلی، پیامدها می‌تواند قابل‌توجه باشد. کالیفرنیا ایالتی است که به دلیل استانداردهای زیست‌محیطی سختگیرانه، پالایشگاه‌هایش قادر به دریافت کمک فوری از خارج نیستند. این بدان معناست که هرگونه اختلال در تولید پالایشگاه‌های داخلی، به سرعت در قیمت پمپ بنزین‌ها منعکس می‌شود. از این منظر، حادثه شورون بیش از آنکه برای بازار جهانی نفت نگران‌کننده باشد، برای رانندگان و شرکت‌های هواپیمایی فعال در کالیفرنیا هشداردهنده است.

اهمیت روانی حادثه شورون

حادثه پالایشگاه شورون لس آنجلس را می‌توان نمادی از شکنندگی بازار انرژی دانست. بازاری که در آن، افزایش احتمالی تولید اوپک پلاس، رشد ذخایر آمریکا، ازسرگیری صادرات عراق و فشارهای سیاسی علیه روسیه همه دست به دست هم داده‌اند تا چشم‌اندازی پرابهام ترسیم کنند. در چنین شرایطی، حتی یک آتش‌سوزی منطقه‌ای می‌تواند به‌عنوان محرکی برای تغییر احساسات بازار عمل کند، هرچند تأثیر واقعی آن بر عرضه جهانی محدود باشد. به بیان دیگر، عهله‌های افزایش مصرف شورون بیش از عرضه جهانی سایه بیفکند، ذهن معامله‌گران را درگیر کرد و نشان داد که بازار انرژی تا چه اندازه حساس، متزلزل و آماده واکنش به هر خبر غیرمنتظره‌ای است.

کل مصرف بنزین کشور در تابستان ۱۴۰۴ حدود ۱۲میلیارد لیتر برآورد شده‌است که ۱۵ درصد از آن در استان تهران با تراکم جمعیت حدود ۱۴۵میلیون نفر اختصاص یافت. این مقدار مصرف‌شان‌دهنده روند افزایشی مصرف سوخت در استان تهران در مقایسه با سایر استان‌هاست، همچنین افزون بر افزایش تراکم جمعیت، افزایش سفرهای تابستانی، افزایش ترده‌های بین‌شهری و افزایش تعداد خودروهای شخصی نیز از عوامل تأثیرگذار بر مصرف بالای بنزین در این استان است.میانگین مصرف روزانه ۱۲۹میلیون لیتر، حدود هسیلون لیتر افزایش یافته است، همچنین بیشترین رکورد مصرف بنزین تابستانی در روز ۲۲ شهریور با رقم مصرف ۱۵۴میلیون و ۷۰۰ هزار لیتر ثبت شده است. بر اساس آمارهای ارائه شده از سوی شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران، میانگین آمار مصرف روزانه ماه‌های تیر، مرداد و شهریور امسال به‌ترتیب ۱۲۷، ۱۲۳ و ۱۴۱ میلیون لیتر بوده است که این روند صعودی افزایش میانگین مصرف روزانه، باینگر افزایش مستمر تقاضا در دوره اوج سفرهای تابستانی است. این رشد نه‌تنها ناشی از افزایش جابه‌جایی‌های بین‌شهری و استفاده گسترده از خودروهای شخصی بوده، بلکه اثر مستقیم تعطیلات رسمی و ترافیک درون‌شهری را نیز منعکس می‌کند.

فرمول زودبازده حمایت از حمل‌ونقل

سهم مدهای حمل‌ونقل

به گزارش «دنیای اقتصاد»، حوزه حمل‌ونقل از جمله صنایعی بود که می‌توانست از مزایای تبصره ۱۸ استفاده کند. بررسی «دنیای اقتصاد» از تبصره‌های ۱۸ قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۲ نشان می‌دهد، حمل‌ونقل یکبار و در سال ۱۳۹۷ در بندهای این تبصره به صورت مستقیم مورد اشاره قرار گرفته است. این طرح‌های حمل‌ونقل عمومی و ریلی از جمله «جاب‌گزینی خودروهای عمومی و ماشین‌آلات کشاورزی فرسوده» تسهیلات مشمول این آیین‌نامه بوده‌اند.

اما مهم‌ترین مصادیق تبصره ۱۸ در بخش حمل‌ونقل در دو مد ریلی و جاده‌ای بوده است. به عنوان مثال در سال ۱۳۹۹، تأمین مالی ۲۴ دستگاه ناوگان ریلی از محل تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۹۷ انجام شد. در سال ۱۴۰۱ نیز تسهیلاتی برای سرمایه‌گذاران صنعت ریلی از محل این تبصره در نظر گرفته شد که به گفته سیدحسین موسوی قائم‌مقام مدیرعامل شرکت راه‌آهن، این اعتبار برای سالل ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ نیز پیش‌بینی شده و مراحل اجرایی آن در حال انجام است. شرکت راه‌آهن در سال ۱۴۰۲ نیز اعلام کرد با هدف افزایش جذابیت سرمایه‌گذاری در چارچوب تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۲، تسهیلات کمپره برای شرکت‌های سازنده و خریداران ناوگان و ماشین‌الات و تجهیزات زیربنایی پرداخت می‌کند.

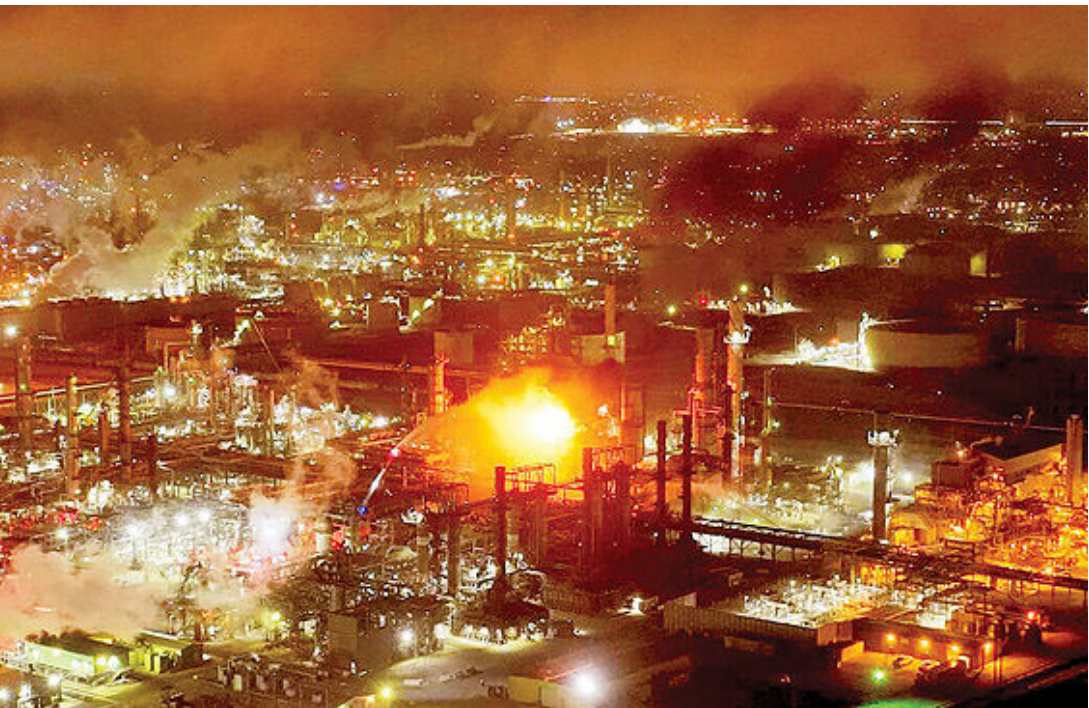
در بخش جاده‌ای نیز این تسهیلات به گروه‌های متقاضی در برخی استان‌ها تعلق پیدا کرد. استان‌های خراسان جنوبی، همدان، چهارمحال و بختیاری، خوزستان، هرمزگان و گلستان، از جمله استان‌هایی بودند که فراخوان ثبت‌نام برای استفاده از وام‌های تبصره ۱۸ عمدتا با هدف نوسازی و تعمیرات ناوگان حمل‌ونقل عمومی بین شهری در آنها ارائه شد. این فراخوان‌ها در سه سال اخیر از محل تسهیلات تبصره ۱۸ در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ بوده‌اند.

تجربه جهانی از حمایت دولتی

تجربه پرداخت تسهیلات از محل بودجه به سرمایه‌گذاران عمومی و خصوصی در جهان، خروجی‌های بسیار خوبی داشته است. در اروپا، Connecting Europe Facility (CEF)، برنامه‌ای استراتژیک است که اتحادیه اروپا در نظر گرفته و کمک‌های مالی را برای توسعه حمل‌ونقل عمومی در قالب وام‌های کم‌بهره ارائه می‌دهد. در سال ۲۰۲۵، از میان ۲۵۸ پروپوزال ارائه شده برای دریافت تسهیلات، ۹۴ پروژه واجد شرایط اخذ وام‌های کم‌بهره از اتحادیه اروپا شناخته شدند که در مجموع ۲میلیارد و ۸۰۰میلیون یورو تسهیلات دریافت خواهند کرد. گفتنی است بیش از ۷۵ درصد از این تسهیلات به بخش ریلی اختصاص پیدا کرده است.در آمریکا نیز برنامه Transportation Infrastructure Finance and Innovation Act (TIFIA)، وام‌های بلندمدت و کم‌بهره و انواع کمک‌های اعتباری به سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و دولتی ارائه می‌دهد و آنها را قادر می‌سازد تا با هزینه مالی کمتر، تحویل زیرساخت‌ها را تسریع کنند. به گفته وزارت حمل‌ونقل آمریکا، با این برنامه به همه انواع پروژه‌های زیرساخت حمل‌ونقل اجازه داده خواهد شد تا ۴۹ درصد از هزینه‌هایی که واجد شرایط دریافت تسهیلات هستند را طبق قانون TIFIA تأمین مالی کنند. در سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ بودجه مالی این برنامه مبلغی معادل ۲۰۰میلیون دلار تصویب شد. به گفته وزارت حمل‌ونقل آمریکا، این تسهیلات فرصت اجرای پروژه‌های بیشتری را فراهم می‌کند و متعاقب آن تحویل پروژه‌ها نیز تسریع خواهد شد؛ در نتیجه در هزینه‌های تأمین مالی صرفه‌جویی قابل‌توجهی به عمل خواهد آمد و نیز به کمک‌های مالی فدرال کاهش خواهد یافت.

فقر ناوگان عمومی

اما در ایران یک تبصره دولتی به‌تنهایی نیروی محر که کافی برای بازسازی و

دود شعله‌های شورون در چشم بازار

لیلا جلیلودن – آتش‌سوزی گسترده پنج‌شنبه شب در پالایشگاه «ال سگوندو» متعلق به شرکت شورون در حومه لس آنجلس، تنها یک حادثه صنعتی نبود.

آتش‌سوزی گسترده پنج‌شنبه شب در پالایشگاه «ال سگوندو» متعلق به شرکت شورون در حومه لس آنجلس، تنها یک حادثه صنعتی نبود؛ این رویداد در میانه بحرانی‌ترین روزهای بازار جهانی انرژی رخ داد و بار دیگر پرسش‌های جدی درباره میزان تاب‌آوری زنجیره تأمین سوخت و تأثیر حوادث غیر منتظره بر قیمت نفت و فرآورده‌های نفتی را مطرح کرد.

شعله‌های انفجار مهیب در واحد «ایزومکس ۷» پالایشگاه شورون، واحدی که وظیفه تبدیل سوخت‌های میانی به سوخت جت را بر عهده دارد و به‌طور مستقیم بخش بزرگی از نیاز فرودگاه بین‌المللی لس آنجلس (LAX) را تأمین می‌کند، آسمان را به رنگ نارنجی درآورد و تصاویر آن به سرعت در شبکه‌های اجتماعی بازشر شد. شرکت شورون اعلام کرد که هیچ‌یک از کارکنان پالایشگاه آسیب ندیده‌اند و آتش تحت کنترل قرار گرفته است. اما در این میان، پرسش اصلی نه صرفا درباره ایمنی کارگران یا جزئیات حادثه، بلکه درباره تأثیر آن بر بازار انرژی است. پالایشگاه «ال سگوندو» با ظرفیت ۲۹۰ هزار بشکه در روز، دومین پالایشگاه بزرگ شورون در ایالات متحده و تأمین‌کننده ۴۰ درصد سوخت جت و ۲۰ درصد بنزین جنوب کالیفرنیا است. به همین دلیل، هرگونه اختلال در عملکرد آن می‌تواند نه‌تنها بازار محلی کالیفرنیا، بلکه بازار گسترده‌تر فرآورده‌های نفتی در غرب آمریکا را تحت فشار قرار دهد.

بازار جهانی نفت

آتش‌سوزی شورون درست در زمانی رخ داد که بازار جهانی نفت با نگرانی‌های تازه‌ای از سمت عرضه دست به گریبان بود. قیمت نفت برنت روز جمعه با ۴۳ سنت افزایش از ۶۴ دلار در هر بشکه فراتر رفت، اما همچنان در نزدیکی پایین‌ترین سطح چهارماه قرار داشت و در مسیر ثبت بدترین هفته از ماه ژوئن به این سو بود. نفت خام وست‌تگزاس اینترمیدییت (WTI) نیز با ۴۶ سنت افزایش به ۶۱ دلار رسید، اما در مجموع یک افت هفتگی بیش از ۷ درصد را تجربه کرد. علت اصلی این فشار نزولی بر قیمت‌ها، گمانه‌زنی‌ها درباره تصمیم اوپک پلاس است.

پیش‌بینی واردات ۱۶میلیارد دلار بنزین

حذف تبصره ۱۸ بودجه کل کشور که یکی از کارکردهای آن، ارائه تسهیلات به حوزه حمل‌ونقل بود، نیازمند تعریف جایگزینی برای پشتیبانی از این صنعت است.

حذف تبصره ۱۸ بودجه کل کشور که یکی از کارکردهای آن، ارائه تسهیلات به حوزه حمل‌ونقل بود، نیازمند تعریف جایگزینی برای پشتیبانی از این صنعت است. در حال حاضر عدم تمایل سرمایه‌گذاران به حضور در بخش حمل‌ونقل به دلایلی همچون نبود مشوق‌های مناسب با توجه به زمان طولانی بازگشت سرمایه، آورده‌ای جز عجب‌ماندگی توسعه مدهای مختلف حمل‌ونقل را به دنبال نداشته است.

محمدجواد شاهجویی، کارشناس حوزه حمل‌ونقل معتقد است، دولت باید دست خود را از نظام قیمت‌گذاری و به هم ریختن اقتصاد حمل‌ونقل بیرون بکشد و نقش خود را از «قیمت‌گذار» به «تنظیم‌گر» تغییر دهد؛ اقدامی که به زعم او به تنهایی هم می‌تواند به به افزایش جذابیت سرمایه‌گذاری در صنعت حمل‌ونقل منجر شود. افزون بر این، پیش‌بینی جایگزین برای مشوق‌ها و تسهیل گرهای قانونی در این صنعت نظیر تبصره ۱۸ باید در دستور کار سیاستگذار ارشد بخش حمل‌ونقل قرار گیرد.

سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در حوزه حمل‌ونقل راهی برای خروج بـست‌بـت توسعه شبکه حمل‌ونقلی کشور است. سرمایه‌گذاران با حضور در این بخش می‌توانند به توسعه پایدار زیرساخت‌های حمل‌ونقل کمک کنند، فرصت اشتغال‌زایی را تقویت کنند و توسعه عمومی کشور را سرعت بخشند. در کشور ما با وجود توسعه نسبتاً قابل قبول زیرساخت‌های جاده‌ای و ریلی، اما در بخش ناوگان این صنعت با کمبودهای جدی روبه‌رو است؛ به طوری که در حال حاضر بیش از ۷۰درصد اتوبوس‌های کشور فرسوده است و ۸۰واگن فرسوده نیز در سال‌های اخیر از مدار خدمت‌رسانی خارج شده است. در کشورهای توسعه‌یافته تسهیلات و خدمات متفاوتی برای کمک به حضور سرمایه‌گذاران در بخش حمل‌ونقل در نظر گرفته می‌شود، در کشور ما نیز تسهیلات تبصره ۱۸ قانون بودجه کشور یکی از مصادیق اعطای کمک‌های کم‌بهره بانکی برای احیا و بازسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی است.

تعلیق تبصره ۱۸

با وجود آنکه بخش اصلی سرمایه‌گذاری حمل‌ونقل در کشور به‌ویژه در حوزه زیرساخت، از بودجه‌های دولت تأمین می‌شود و حمایت از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی این صنعت چندان موفقیت‌آمیز نبوده است، تبصره ۱۸ قانون بودجه کل کشور، به عنوان یکی از راه‌های حمایت از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، از سال ۱۳۹۶ به قوانین بودجه راه پیدا کرد.

این تبصره بندهای اعتباری هرچند اندک اما سازنده‌ای را برای بازسازی ناوگان حمل‌ونقل فراهم کرد. این بند به‌منظور رونق تولید و تجمع منابع حمایتی در این بخش به عنوان یک تبصره به‌ویژه سالانه کشور اضافه شد تا تسهیلات را با نرخ ترجیحی برای حمایت از رونق تولید اختصاص دهد. این تبصره بر حمایت از اشتغال و تولید تمرکز داشت اما در مدت کوتاه اجرا، چرخش‌های سیاستی متعددی در بخش‌های مختلف از رویکرد گرفته تا متولی اجرا، ساختار اجرا، ترکیب و میزان منابع داشته است.

این تبصره در نهایت با گذشت هفت سال از اجرا، از سال ۱۴۰۳ از بودجه سالانه کشور حذف شد. مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی که به آسیب‌شناسی بند «الف» این تبصره در حمایت از تولید و اشتغال پرداخته، به این موضوع اشاره کرده است که با وجود تغییراتی که هر ساله بر این بند از بودجه تحمیل شد، اما به دلیل چالش‌های متعدد در رویکردهای حاکم بر این تبصره، همچنین ضعف بنده اجرایی و سیاستگذاری در کشور، اثربخشی و عملکرد موثری از آن دیده نمی‌شود. چرخش‌های سیاستی در این تبصره که نشأت گرفته از نبود یک الگوی فکری منسجم و واحد و بیشتر براساس آزمون و خطا بوده، منجر به دست‌اندا‌زهای این تبصره برای رونق تولید و اشتغال‌زایی شد.

با وجود ایرادهای وارده به این تبصره، اما مزایای آن نیز قابل چشم‌پوشی نبود. مهم‌ترین کارکرد این تبصره حمایت از تولید و اشتغال بوده، همچنین می‌توانست دسترسی به خدمات بانکی را تسهیل کند، منجر به تقویت پروژه‌های زیرساختی و عمرانی شود و مشارکت بخش خصوصی را افزایش دهد.

✧ خرد جمعی برای حل بحران‌ها

پانزدهمین رویداد جامع معدن و صنایع معدنی از صبح روز دوشنبه ۲۷ مردادماه به همت گروه رسانه‌ای «دنیای‌اقتصاد» در مرکز همایش‌های برج میلاد آغاز به کار کرد. این رویداد تا ۳۰ مردادماه ادامه دارد. بررسی چالش‌های اصلی بخش معدن و صنایع معدنی از جمله تنازری‌های انرژی، توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های حمل‌ونقل، الزامات محیط زیستی در کنار تداوم فعالیت‌های معدنی و همچنین تحقق اهداف توسعه‌ای در زنجیره فولاد کشور، از جمله مهم‌ترین موضوعات مطرح شده در این همایش بودند. در همین حال ارائه راهکارهای عملی برای توسعه پایدار بخش معدن مورد توجه سخنرانان این رویداد مهم معدنی قرار گرفت. سیدمحمد اتابک وزیر صنعت، معدن و تجارت نیز در پیامی ویدئویی خطاب به حاضران در این همایش، به نقش رویداد جامع معدنی و صنایع معدنی «دنیای اقتصاد» در مسیر پیشرفت صنایع اشاره داشت و تأکید کرد که گذار از ابربحران‌های کنونی نیازمند خرد جمعی و بهره‌مندی از نظرات متخصصانی همچون حاضرین در این رویداد است.

در ابتدا علیرضا بختیاری، مدیرمسوول ضمن خوشامدگویی به حاضران، در رابطه با چالش‌های بخش معدن ایران گفت: در سال‌های اخیر، با توجه به اعمال تحریم‌های گسترده، تغییرات سریع بازارهای جهانی و نیاز به انطباق با استانداردهای بین‌المللی، معدن و صنایع معدنی ایران با چالش‌های متعددی روبرو بوده است. در یکسو، نوسانات قیمت مواد اولیه، تنازری انرژی و ریسک‌های سیاسی و در سوی دیگر، فشارهای زیست‌محیطی و الزامات قانونی جدید، نیازمند توجه ویژه‌ای هستند.

بختیاری در ادامه گفت: در سال‌های گذشته، این هشدار داده شد که سرمایه‌گذاری در بخش معدن و صنایع معدنی رشد قابل اعتنایی ندارد و رشد بلندمدت این بخش در معرض خطر است. اکنون متأسفانه همه آن نگرانی‌ها به‌قوت خود باقی است و مسائل دیگری نیز به آن اضافه شده است. او تأکید کرد: نخستین و مهم‌ترین عامل غیراقتصادی که راه فعالیت‌های اقتصادی را ناهموار کرده، تهدید خارجی و موانع تحریمی است. مرتفع کردن این موانع، در گرو افزایش تحرک دسته‌هایلماسی و تقویت قوای دفاعی کشور و تقویت سرمایه‌های فرهنگی و اجتماعی و تحکیم وحدت ملی است. بختیاری ادامه داد: ایران در دو دهه اخیر بسیاری از فرصت‌های اصلاح اقتصادی را از دست داده است و در سال جاری که قرار بوده است مطابق مفاد سند چشم‌انداز بیست ساله، به «جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه آسیای جنوب غربی» دست یابد، با این هدف فاصله زیادی دارد.

گفت: با این حال، هنوز روزنه‌های امید گشوده است و با مدیریت علمی و سنجیده امور می‌توان اوضاع را بهتر کرد. بنیاد معدن و صنایع معدنی از جنبه تولید بر نوسازی تکنولوژی و از جنبه تجاری بر صادرات استوار است. فعالان صنایع معدنی برای اجرایی کردن این دو جزء، مکمل، قابلیت‌های تخصصی کافی دارند و به کمک دولت نیاز ندارند، اما این فعالیت‌های تکنیکی و بنگاهی خواه ناخواه با سیاستگذاری‌ها و تصمیم‌های دولت گره خورده است.

بختیاری در پایان تأکید کرد: امیدواریم دولت با درس گرفتن از تجربه‌ها و ناکامی‌ها در زمینه تحقق اهداف سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ و کاستی‌ها در اجرای برنامه‌های توسعه و عدم‌توازن‌های آشکار و پنهان در بودجه‌های سالانه، اکنون متقاعد شده باشد که اهالی کسب‌وکار و بازارها منطق اقتصاد را بهتر می‌شناسند و هر چه فاصله دولت از بنگاهداری و تصدی‌گری بیشتر شود، چشم‌انداز رشد اقتصادی و رفاه همگانی روشن‌تر می‌شود.

ضرورت اتکا بر خرد جمعی برای مواجهه

با ابربحران‌ها
سید محمد اتابک، وزیر صنعت، معدن و تجارت در پیامی ویدئویی برای حاضران در رویداد جامع معدن و صنایع معدنی ۱۴۰۴، از پیشکسوتان، اندیشمندان و متخصصان حاضر در این همایش قدردانی کرد و گفت: قدردان این برگزاری سالانه همایش معدن و صنایع معدنی توسط مجموعه رسانه‌ای «دنیای اقتصاد» هستم. هر ساله بر غنای این همایش افزوده شده است. این رویداد در طول سالیان گذشته تأثیر بسزایی بر پیشرفت صنایع داشته است و در همین راستا از زحمات مدیرمسوول این گروه رسانه‌ای تشکر می‌کنم.

او ضمن اشاره به برگزاری همایش جامع معدن و صنایع معدنی در ترازوی جهانی افزود: این رویداد در سال جاری بسا ابتکار و ایجاد رویکردی جدید به تولید و بازار برگزار می‌شود و اثرات مثبت و ماندگاری را برای صنایع به دنبال خواهد داشت. وزیر صمت با اشاره به بحران‌های پیش روی صنعت و معدن گفت: در حال حاضر فعالان بخش معدن و صنایع معدنی با چالش‌های متعددی در روند فعالیت خود مواجه هستند. این مشکلات در سال‌های گذشته شدت گرفته و اکنون به ابربحران بدل شده‌اند. تنازری انرژی و ریزش یکی از همین ابربحران‌هایی است.

سریال تاریخی سرکوب ارزی

✎ **عرشیا حسن پور** – فاصله بین نرخ ارز رسمی و بازار آزاد در هفته گذشته رکورد زد. در هنگام شوک‌های سیاسی دولت‌ها با هدف کنترل بازار کالا‌های مصرفی، استفاده از نرخ‌های متفاوت ارز را در دستور کار قرار داده‌اند. پس از شکست سیاست «ارز ۴۲۰۰ تومانی» و «ارز نیمایی» حالا نوبت به «ارز تجاری» رسیده تا بار دیگر ناکارآمدی سرکوب قیمتی اثبات شود. سیاستی که انگیزه برای صادرات را کاهش داده و موجبات رشد حجم واردات را فراهم کرده است؛ نتیجه‌ای که برخلاف هدف سیاست‌گذاران است.

در این مطلب به بررسی دلایل ناکارآمدی سیاست‌های ارزی اقدام به سامانه درمانی کرده‌اند که در عمل موفقیت‌آمیز نبوده است. این دست روش‌های ناکارآمد با

راه‌اندازی سامانه نیما آغاز شد. سامانه نیما قرار بود به بستری برای عرضه و تقاضای ارز حاصل از صادرات تبدیل شود؛ اما شوک‌های قیمتی دلار، مانع از اثربخشی عملکرد این سامانه شد. در واقع دولت با هدف کاهش تورم و فشار تحمیلی به مردم اقدام به تشدید سیاست‌های کنترلی ارز کرد. این اقدامات کنترلی فاصله میان قیمت ارز در بازار آزاد و نرخ‌های رسمی آن را افزایش داد. در دوره فعالیت دولت چهاردهم، ایجاد اصلاح سیاست‌های ارزی مورد توجه سیاست‌گذاران قرار گرفت. بانک مرکزی با هدف اصلاح مسیر اشتباه و رانتی گذشته اقدام به راه‌اندازی مرکز مبادله ارز و طلا کرد. با این‌وجود در طول کمتر از یک سالی که از آغاز به‌کار این سامانه می‌گذرد، نارضایتی تجار از عملکرد آن شدت گرفته است. هرچند به اعتقاد بسیاری از فعالان اقتصادی و تجاری سرنوشت محتوم مرکز مبادله ارز و طلا با توجه به سیاست‌های کلان اقتصادی کشور گریزناپذیر و حتی قابل‌پیش‌بینی بود.

از دولت و بانک مرکزی انتقاد دارند. «سحق جهانبگیری معاون وقت رئیس‌جمهور ایران در روز دوشنبه بیستم فروردین ماه ۱۳۹۷ اعلام کرد از روز سه‌شنبه دلار تک‌نرخ و به قیمت ۴۲۰۰ تومان فروخته می‌شود.» هدف از این طرح حمایت از افشار آسیب‌پذیر برای کنترل قیمت کالاها اعلام شد. با این‌وجود تشدید فشار حاکم بر اقتصاد ایران، در کنار ایجاد ناموفق برای کنترل قیمت ارز، چالش‌های متعددی را به تجارت و پس از آن تولید کشور تحمیل کرد. در عین حال در نبود عملکرد نظارتی صحیح و متناسب با شرایط رانتی، شاهد بروز مفسده‌های اقتصادی و همچنین تحمیل خسارت به کسب‌وکارها بودیم.

هدف اصلی اجرای طرح تثبیت قیمت ارز، یعنی کنترل قیمت کالاها در بازار نیز موفقیت‌آمیز نبود. این دستست سیاست‌ها نه‌تنها مانع جوش قیمت ارز و گرانی کالا در بازار داخلی نشد بلکه موجبات توزیع رانت میان برخی افراد را فراهم کرد. بسیاری از واردکنندگان در طول سال‌های گذشته از ارز ترجیحی یا ارز با قیمت مصوب دولتی برای واردات استفاده کرده‌اند، اما نه‌زبایت همین محصولات در بازار با احتساب قیمت دلار آزاد به فروش می‌رسید. کم‌اینکه در سال‌های گذشته جزئیاتی درخصوص پرونده‌های متعددی از فساد گسترده ارزی منتشر شده و توجه عمومی

برنامه‌ریزی برای خودکفایی در محصولات استراتژیک

سید محمد اتابک، وزیر صنعت، معدن و تجارت در پیامی ویدئویی برای حاضران در رویداد جامع معدن و صنایع معدنی ۱۴۰۴، از پیشکسوتان، اندیشمندان و متخصصان حاضر در این همایش قدردانی کرد و گفت: قدردان این برگزاری سالانه همایش معدن و صنایع معدنی توسط مجموعه رسانه‌ای «دنیای اقتصاد» هستم. هر ساله بر غنای این همایش افزوده شده است. این رویداد در طول سالیان گذشته تأثیر بسزایی بر پیشرفت صنایع داشته است و در همین راستا از زحمات مدیرمسوول این گروه رسانه‌ای تشکر می‌کنم.

او ضمن اشاره به برگزاری همایش جامع معدن و صنایع معدنی در ترازوی جهانی افزود: این رویداد در سال جاری بسا ابتکار و ایجاد رویکردی جدید به تولید و بازار برگزار می‌شود و اثرات مثبت و ماندگاری را برای صنایع به دنبال خواهد داشت. وزیر صمت با اشاره به بحران‌های پیش روی صنعت و معدن گفت: در حال حاضر فعالان بخش معدن و صنایع معدنی با چالش‌های متعددی در روند فعالیت خود مواجه هستند. این مشکلات در سال‌های گذشته شدت گرفته و اکنون به ابربحران بدل شده‌اند. تنازری انرژی و ریزش یکی از همین ابربحران‌هایی است.

واژگونی ۲ دستگاه اتوبوس در هفته‌ای که گذشت باعث مرگ دست‌کم ۶ نفر و جراحت و مصدومیت ۳۲ نفر شد. اخبار و گزارش‌های اولیه درباره این حوادث، خواب‌آلودگی و عدم توجه کافی رانندگان را علت اصلی این حوادث اعلام کردند. این در حالی است که تصاویر منتشر شده از این حوادث بحث دیگری را به میان می‌آورد؛ اتوبوس‌های قدیمی و نامناسب! واقعیت این است که اتوبوس دانشگاه پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان سمنان، یک ناوگان درون شهری بود که اساساً برای تردد در جاده‌های برون‌شهری فاقد استانداردهای لازم است. همچنین اتوبوسی که در محور فیروزکوه دچار سانحه شد، از مدل اسکاتیا کلاسیک ۴۲۱۲ بود که در نسخه‌های اولیه با انتقادهای زیادی همراه بود. کار به جایی رسید که اسکندر مومنی، رئیس پلیس وقت راهنمایی و رانندگی در سال ۱۳۹۲ گفته بود که «بهرغم اینکه این اتوبوس‌ها تنها ۹۹ درصد از اتوبوس‌های کشور هستند ولی ۵۳ درصد کشته‌های تصادفات اتوبوس‌ها را به خود اختصاص داده‌اند». مومنی همان زمان از فرصت یک‌ماهه کمیسرین اصل ۹۰ به شرکت خودروساز اسکاتیا برای رفع معایب این خودرو خبر داده و اعلام کرده بود که «این شرکت باید تمام خودروهای خود را با نظر پلیس فراخوان و نسبت به اصلاح آن وارد کند؛» هرچند در سال ۱۳۹۴ اسکاتیا با تعهد به رفع نواقص مجوز خودش را گرفت و توانست مدل‌های مارال و درسا را وارد کند ولی در همان زمان سردار تقی مهری، رئیس پلیس وقت راهنمایی و رانندگی به صراحت اعلام کرده بود که «مدل‌های قبلی اسکاتیا با عنوان (۴۲۱۲ کلاسیک) تنها در صورت رفع نواقص، اجازه تردد و شماره‌گذاری خواهند داشت».

فرضیه خواب‌آلودگی راننده و ادامه تحقیقات

سرهنگ احمد کرمی‌اسد، رئیس پلیس راه راهور فراجا درباره جزئیات حادثه واژگونی اتوبوس در محور فیروزکوه، گفته است که «ساعت ۷:۴۰ صبح دیروز (۱۱ مهر ۱۴۰۴) یک دستگاه اتوبوس اسکاتیا که از میدا قزوین به سمت سوادکوه در حرکت بود، در

در چنین فضایی تجارت بیش از همه بخش‌های اقتصاد متأثر می‌شود. با توجه به الزام

صاحب‌کنندگان به پیمان‌سپاری ارز طبق قیمت‌های مصوب و در شرایطی که بهای این اسکناس در بازار آزاد به شدت بالا رفته، از رغبت به صادرات یا بازگشت ارز حاصل از صادرات کاسته خواهد شد. درواقع صادرات در چنین فاصله قیمتی فاقد صرفه اقتصادی لازم خواهد بود. هم‌زمان تقاضا برای واردات و کسب امتیاز یا رانت قیمتی نیز بیشتر خواهد شد. درهمین حال نوسانات قابل توجه ارزی عملاً امکان برنامه‌ریزی برای تولید و تجارت را از فعالان صنعتی و تجاری کشور سلب می‌کند.

زنجیره ناکارآمدی

کامران ندری؛ استاد اقتصاد در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» و در ارزیابی سیاست بانک مرکزی برای کنترل یا سرکوب قیمت دلار و آثار آن بر عملکردهای تجاری کشور گفت: دولت‌های حاکم بر ایران در طول دهه‌های گذشته سیاست تداوم اعطای ارز ارزان یا به بیان دقیق‌تر قیمت‌گذاری دستوری را انتخاب کرده‌اند. طبعاً در چنین شرایطی مکانیسم بازار نتیجه‌بخش و ادامه‌دار نخواهد بود.

وی با اشاره به راه‌اندازی مرکز مبادله ارز و طلا و جایگزینی آن با سامانه نیما در بازگشت ارز حاصل از صادرات گفت: روسای بانک مرکزی و سیاستگذاران ارزی کشور گمان می‌کردند که با راه‌اندازی بازاری رسمی برای عرضه و تقاضای ارز، مشکلات حاکم بر بازار ارز مرتفع خواهد شد. اما شرایط حاکم بر اقتصاد ایران در عمل کارایی مرکز مبادله ارز و طلا را در بازگشت ارز حاصل از صادرات، بی‌اثر کرد. به این ترتیب در شرایطی که قیمت دلار در بازار آزاد از مرز ۱۱۵ هزار تومان هم عبور کرده، قیمت دلار در تالار اول مرکز مبادله در کانال ۷۲ هزار تومانی نوسان دارد. این استاد اقتصاد افزود: با توجه به اصرار سیاستگذاران به تثبیت قیمت دلار، عملاً سازوکار بازار برای تعیین بهای دلار در هر سامانه‌ای ممکن نیست. البته بانک مرکزی برای قیمت‌گذاری ارز عرضه شده در تالار اول مرکز مبادله ارز و طلا از عرضه ارز حاصل از فروش نفت بهره می‌گیرد. یعنی فروش ارز حاصل از صادرات با قیمت موردنظر نهادهای مسوول و متولی، قیمت دلار را در این مرکز مشخص می‌کند. هرچند ارز حاصل از فروش نفت نیز محدودیت‌های جدی دارد. به این ترتیب با گذر زمان بانک مرکزی در تأمین این ارز و کنترل قیمت ارز با چالش مواجه می‌شود. ندری گفت: صنایع صادرکننده موظف به پیمان‌سپاری ارزی در مرکز مبادله هستند. در شرایطی که فاصله قیمت دلار در بازار آزاد و بازار رسمی تحت کنترل بانک مرکزی، افزایش می‌یابد، از انگیزه صادرات و همچنین بازگشت ارز حاصل از آن کاسته می‌شود. چراکه در چنین شرایطی صرفه اقتصادی صادرات محدود می‌شود. در چنین فضای طبعاً شاهد رشد صادرات از مبادی غیررسمی یا روش‌های غیررسمی هستیم. وی افزود: سیاستگذار باید امکان تغییر قیمت دلار را در بازار ارز فراهم کند. در غیر این‌صورت، قیمت‌گذاری دلار در سازوکار قیمت‌گذاری انجام خواهد شد و سامانه‌ای که عرضه دلار در آن انجام می‌شود، فارغ از اسمی که برای آن انتخاب می‌کنند، تفاوت عملکردی نخواهد داشت. وی افزود: البته که بانک مرکزی نیز با فشار جمعی از سیاستگذاران جهت کنترل قیمت دلار مواجه است.

ندری در ادامه گفت: نرخ ترجیحی ارز به‌منزله رشد تقاضا برای واردات است. چراکه دریافت ارز برای واردات به‌منزله امتیازی خواهد بود که رانت نسام دارد. حال هرچه فاصله میان قیمت دلار در بازار آزاد و بازار رسمی بیشتر شود، انگیزه برای دریافت رانت نیز بیشتر خواهد شد. در همین حال متقاضیان دریافت ارز نیز ترجیح می‌دهند میزان تقاضا برای دریافت ارز را بیش از نیاز واقعی خود، اعلام کنند.

وی گفت: بنابراین باید این‌طور ادعا کرد که در حال حاضر شاهد رانت و ناکارآمدی در فرآیند عرضه و تقاضای ارز هستیم. منظور از ناکارآمدی آن است که ارز حاصل از صادرات، به درستی مصرف نخواهد شد. به این‌وجود نباید فراموش کرد که اقتصاد ما با مجموعه‌ای از سیاست‌های دستوری و سرکوب قیمتی مواجه است. ندری تأکید کرد: اصلاح فرآیند قیمت‌گذاری دستوری تنها در یک بخش نه‌تنها ممکن نیست بلکه چالش‌های متعددی را برای اقتصاد به دنبال خواهد داشت. به‌عنوان نمونه دولت‌ها در طول سال‌های گذشته با استناد به همین سیاست قیمت‌گذاری دستوری اقدام به سرکوب دستمزد کرده است. در شرایطی که دولت یا سیاستگذار مایل اصلاح دستمزدها است، طبعاً نمی‌تواند رشد قیمت دلار و آثار تورمی آن بر جامعه را مدیریت کند. بنابراین اصلاح سیاست‌های ارزی در بستری از اصلاحات اقتصادی ممکن و شدنی است.

وی تأکید کرد: اقتصاد ما در چرخه ناکارآمد و معیوبی گرفتار است! اما اصلاح این چرخه معیوب به سادگی ممکن نیست، چراکه این اشتباهات در سطوح مختلفی سرایت کرده و اصلاح آن نیازمند عزم جدی از سوی دولت و سیاستگذاران است. اما به اعتقاد من چنین عزم و توانی برای اصلاح این شرایط وجود ندارد. کما اینکه در گذشته نیز اراده‌ای برای اصلاح اساسی شرایط وجود نداشته است.

ضرورت پاسخگویی بانک مرکزی
محمدرضا مودودی، رئیس اسبق سازمان توسعه تجارت در گفت‌وگو با «دنیای‌اقتصاد» درباره سیاست‌های شکست‌خورده ارزی کشور و اثرگذاری آن بر روندهای تجاری گفت: در طول سالیان گذشته تجارت خارجی کشور به دلیل تشدید فشارهای سیاسی و تنش‌های ژئوپلیتیک در منطقه و همچنین فعال شدن مکانیسم ماشه شاهد صعود قابل‌توجه و رکوردشکنی‌های مستمر در بازار ارز بودیم. در روزهای گذشته قیمت دلار در بازار آزاد از مرز ۱۱۵ هزار تومان نیز عبور کرده است. با این‌وجود بهای فروش همین اسکناس در تالار اول مرکز مبادله ارز و طلا در کانال ۷۲ هزار تومانی در نوسان است. این فاصله قابل توجه میان نرخ دلار در بازار آزاد و بازار رسمی موبد ایجاد فضای رانت و فساد است. این فاصله قیمتی در حالی ایجاد شده که مسوولان و سیاستگذاران حوزه ارز در ابتدای راه‌اندازی مرکز مبادله ارز و طلا وعده داده که این بازار سیاست مداخلات قیمتی دولت تکرار نخواهد شد. با این‌وجود تشدید تنش‌های ژئوپلیتیک در سطح بین‌المللی و سقف‌شکنی‌های مستمر دلار، آن‌هم در شرایطی که اقتصاد با مشکلات متعدد و چندجانبه‌ای مواجه است، درعمل مانع اصلاح سیاست‌های اقتصادی شده است.

افزایش فاصله قیمتی

با آغاز به‌کار مرکز مبادله ارز و طلا بسیاری از کارشناسان نسبت به بروز شوک‌های ارزی و سیاست‌های دولت در قبال مرکز مبادله هشدار دادند. در هفته‌های اخیر به دلیل تشدید شوک‌های سیاسی و تنش‌های ژئوپلیتیک در منطقه و همچنین فعال شدن مکانیسم ماشه شاهد صعود قابل‌توجه و رکوردشکنی‌های مستمر در بازار ارز بودیم. در روزهای گذشته قیمت دلار در بازار آزاد از مرز ۱۱۵ هزار تومان نیز عبور کرده است. با این‌وجود بهای فروش همین اسکناس در تالار اول مرکز مبادله ارز و طلا در کانال ۷۲ هزار تومانی در نوسان است. این فاصله قابل توجه میان نرخ دلار در بازار آزاد و بازار رسمی موبد ایجاد فضای رانت و فساد است. این فاصله قیمتی در حالی ایجاد شده که مسوولان و سیاستگذاران حوزه ارز در ابتدای راه‌اندازی مرکز مبادله ارز و طلا وعده داده که این بازار سیاست مداخلات قیمتی دولت تکرار نخواهد شد. با این‌وجود تشدید تنش‌های ژئوپلیتیک در سطح بین‌المللی و سقف‌شکنی‌های مستمر دلار، آن‌هم در شرایطی که اقتصاد با مشکلات متعدد و چندجانبه‌ای مواجه است، درعمل مانع اصلاح سیاست‌های اقتصادی شده است.

به گزارش وزارت جهاد کشاورزی، غلامرضا نوری پنج‌شنبه در «سی‌وهفتمین گردهمایی سراسری فرماندهان مهندسی رزمی جنگ جهاد» درباره رشد بخش کشاورزی در یک سال گذشته، خاطرنشان کرد: رشد بخش کشاورزی کشور از منفی ۲۰۴ درصد به رشد مثبت ۳۰۲درصد رسیده یعنی رشدی معادل ۵۶ واحد درصد داشته است و این جهش، نقشه‌نشان از توانمندی داخلی دارد، بلکه ثابت می‌کند بخش کشاورزی می‌تواند موتور محرک توسعه کشور باشد. وی ادامه داد: در یک سال گذشته، تراز تجاری بخش کشاورزی کشور ۳میلیارد دلار بهبود یافته است و از منفی ۱ میلیارد دلار به منفی ۱میلیارد دلار رسیده است.وزیر جهاد کشاورزی درباره عملکرد این وزارت‌خانه در تولید محصولات راهبردی افزود: در یک سال گذشته، تولید کشر ۲۷ درصد و تولید میوه‌های گرمسیری ۵۴ درصد افزایش یافته است. نوری با اشاره به این که در تأمین موز، تولید داخلی به بیش از ۷۰ درصد نیاز کشور رسیده است، خاطرنشان کرد تا پایان دولت چهاردهم، واردات این محصول به صفر برسد. وی، ادامه داد: همچنین در محصولات راهبردی همچون گوشت قرمز و شکر نیز برنامه خودکفایی با جدیت دنبال می‌شود. وزیر جهاد کشاورزی از تدوین نخستین سند توسعه عدالت‌محور در بخش کشاورزی خبر داد و گفت: عدالت در دسترسی به منابع، توزیع نهاده‌ها، انتصابات و تخصیص مجوزها از اصول جدی ما در وزارت‌خانه است. در همین راستا، توزیع نهاده‌های یارانه‌ای در مناطق روستایی و بین دامداران کوچک و سنتی بیش از ۲۲ درصد افزایش یافته که نشان‌دهنده رویکرد عدالت‌محور در سیاستگذاری‌هاست.

ارابه‌های مرگ یا خواب‌آلودگی؟

سید محمد اتابک، وزیر صنعت، معدن و تجارت در پیامی ویدئویی برای حاضران در رویداد جامع معدن و صنایع معدنی ۱۴۰۴، از پیشکسوتان، اندیشمندان و متخصصان حاضر در این همایش قدردانی کرد و گفت: قدردان این برگزاری سالانه همایش معدن و صنایع معدنی توسط مجموعه رسانه‌ای «دنیای اقتصاد» هستم. هر ساله بر غنای این همایش افزوده شده است. این رویداد در طول سالیان گذشته تأثیر بسزایی بر پیشرفت صنایع داشته است و در همین راستا از زحمات مدیرمسوول این گروه رسانه‌ای تشکر می‌کنم.

او ضمن اشاره به برگزاری همایش جامع معدن و صنایع معدنی در ترازوی جهانی افزود: این رویداد در سال جاری بسا ابتکار و ایجاد رویکردی جدید به تولید و بازار برگزار می‌شود و اثرات مثبت و ماندگاری را برای صنایع به دنبال خواهد داشت. وزیر صمت با اشاره به بحران‌های پیش روی صنعت و معدن گفت: در حال حاضر فعالان بخش معدن و صنایع معدنی با چالش‌های متعددی در روند فعالیت خود مواجه هستند. این مشکلات در سال‌های گذشته شدت گرفته و اکنون به ابربحران بدل شده‌اند. تنازری انرژی و ریزش یکی از همین ابربحران‌هایی است.

واژگونی ۲ دستگاه اتوبوس در هفته‌ای که گذشت باعث مرگ دست‌کم ۶ نفر و جراحت و مصدومیت ۳۲ نفر شد. اخبار و گزارش‌های اولیه درباره این حوادث، خواب‌آلودگی و عدم توجه کافی رانندگان را علت اصلی این حوادث اعلام کردند. این در حالی است که تصاویر منتشر شده از این حوادث بحث دیگری را به میان می‌آورد؛ اتوبوس‌های قدیمی و نامناسب! واقعیت این است که اتوبوس دانشگاه پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان سمنان، یک ناوگان درون شهری بود که اساساً برای تردد در جاده‌های برون‌شهری فاقد استانداردهای لازم است. همچنین اتوبوسی که در محور فیروزکوه دچار سانحه شد، از مدل اسکاتیا کلاسیک ۴۲۱۲ بود که در نسخه‌های اولیه با انتقادهای زیادی همراه بود. کار به جایی رسید که اسکندر مومنی، رئیس پلیس وقت راهنمایی و رانندگی در سال ۱۳۹۲ گفته بود که «بهرغم اینکه این اتوبوس‌ها تنها ۹۹ درصد از اتوبوس‌های کشور هستند ولی ۵۳ درصد کشته‌های تصادفات اتوبوس‌ها را به خود اختصاص داده‌اند». مومنی همان زمان از فرصت یک‌ماهه کمیسرین اصل ۹۰ به شرکت خودروساز اسکاتیا برای رفع معایب این خودرو خبر داده و اعلام کرده بود که «این شرکت باید تمام خودروهای خود را با نظر پلیس فراخوان و نسبت به اصلاح آن اقدام کند؛» هرچند در سال ۱۳۹۴ اسکاتیا با تعهد به رفع نواقص مجوز خودش را گرفت و توانست مدل‌های مارال و درسا را وارد کند ولی در همان زمان سردار تقی مهری، رئیس پلیس وقت راهنمایی و رانندگی به صراحت اعلام کرده بود که «مدل‌های قبلی اسکاتیا با عنوان (۴۲۱۲ کلاسیک) تنها در صورت رفع نواقص، اجازه تردد و شماره‌گذاری خواهند داشت».

فرضیه خواب‌آلودگی راننده و ادامه تحقیقات

سرهنگ احمد کرمی‌اسد، رئیس پلیس راه راهور فراجا درباره جزئیات حادثه واژگونی اتوبوس در محور فیروزکوه، گفته است که «ساعت ۷:۴۰ صبح دیروز (۱۱ مهر ۱۴۰۴) یک دستگاه اتوبوس اسکاتیا که از میدا قزوین به سمت سوادکوه در حرکت بود، در

در چنین فضایی تجارت بیش از همه بخش‌های اقتصاد متأثر می‌شود. با توجه به الزام

صاحب‌کنندگان به پیمان‌سپاری ارز طبق قیمت‌های مصوب و در شرایطی که بهای این اسکناس در بازار آزاد به شدت بالا رفته، از رغبت به صادرات یا بازگشت ارز حاصل از صادرات کاسته خواهد شد. درواقع صادرات در چنین فاصله قیمتی فاقد صرفه اقتصادی لازم خواهد بود. هم‌زمان تقاضا برای واردات و کسب امتیاز یا رانت قیمتی نیز بیشتر خواهد شد. درهمین حال نوسانات قابل توجه ارزی عملاً امکان برنامه‌ریزی برای تولید و تجارت را از فعالان صنعتی و تجاری کشور سلب می‌کند.

زنجیره ناکارآمدی

کامران ندری؛ استاد اقتصاد در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» و در ارزیابی سیاست بانک مرکزی برای کنترل یا سرکوب قیمت دلار و آثار آن بر عملکردهای تجاری کشور گفت: دولت‌های حاکم بر ایران در طول دهه‌های گذشته سیاست تداوم اعطای ارز ارزان یا به بیان دقیق‌تر قیمت‌گذاری دستوری را انتخاب کرده‌اند. طبعاً در چنین شرایطی مکانیسم بازار نتیجه‌بخش و ادامه‌دار نخواهد بود.

وی با اشاره به راه‌اندازی مرکز مبادله ارز و طلا و جایگزینی آن با سامانه نیما در بازگشت ارز حاصل از صادرات گفت: روسای بانک مرکزی و سیاستگذاران ارزی کشور گمان می‌کردند که با راه‌اندازی بازاری رسمی برای عرضه و تقاضای ارز، مشکلات حاکم بر بازار ارز مرتفع خواهد شد. اما شرایط حاکم بر اقتصاد ایران در عمل کارایی مرکز مبادله ارز و طلا را در بازگشت ارز حاصل از صادرات، بی‌اثر کرد. به این ترتیب در شرایطی که قیمت دلار در بازار آزاد از مرز ۱۱۵ هزار تومان هم عبور کرده، قیمت دلار در تالار اول مرکز مبادله در کانال ۷۲ هزار تومانی نوسان دارد. این استاد اقتصاد افزود: با توجه به اصرار سیاستگذاران به تثبیت قیمت دلار، عملاً سازوکار بازار برای تعیین بهای دلار در هر سامانه‌ای ممکن نیست. البته بانک مرکزی برای قیمت‌گذاری ارز عرضه شده در تالار اول مرکز مبادله ارز و طلا از عرضه ارز حاصل از فروش نفت بهره می‌گیرد. یعنی فروش ارز حاصل از صادرات با قیمت موردنظر نهادهای مسوول و متولی، قیمت دلار را در این مرکز مشخص می‌کند. هرچند ارز حاصل از فروش نفت نیز محدودیت‌های جدی دارد. به این ترتیب با گذر زمان بانک مرکزی در تأمین این ارز و کنترل قیمت ارز با چالش مواجه می‌شود. ندری گفت: صنایع صادرکننده موظف به پیمان‌سپاری ارزی در مرکز مبادله هستند. در شرایطی که فاصله قیمت دلار در بازار آزاد و بازار رسمی تحت کنترل بانک مرکزی، افزایش می‌یابد، از انگیزه صادرات و همچنین بازگشت ارز حاصل از آن کاسته می‌شود. چراکه در چنین شرایطی صرفه اقتصادی صادرات محدود می‌شود. در چنین فضای طبعاً شاهد رشد صادرات از مبادی غیررسمی یا روش‌های غیررسمی هستیم. وی افزود: سیاستگذار باید امکان تغییر قیمت دلار را در بازار ارز فراهم کند. در غیر این‌صورت، قیمت‌گذاری دلار در سازوکار قیمت‌گذاری انجام خواهد شد و سامانه‌ای که عرضه دلار در آن انجام می‌شود، فارغ از اسمی که برای آن انتخاب می‌کنند، تفاوت عملکردی نخواهد داشت. وی افزود: البته که بانک مرکزی نیز با فشار جمعی از سیاستگذاران جهت کنترل قیمت دلار مواجه است.

ندری در ادامه گفت: نرخ ترجیحی ارز به‌منزله رشد تقاضا برای واردات است. چراکه دریافت ارز برای واردات به‌منزله امتیازی خواهد بود که رانت نسام دارد. حال هرچه فاصله میان قیمت دلار در بازار آزاد و بازار رسمی بیشتر شود، انگیزه برای دریافت رانت نیز بیشتر خواهد شد. در همین حال متقاضیان دریافت ارز نیز ترجیح می‌دهند میزان تقاضا برای دریافت ارز را بیش از نیاز واقعی خود، اعلام کنند.

وی گفت: بنابراین باید این‌طور ادعا کرد که در حال حاضر شاهد رانت و ناکارآمدی در فرآیند عرضه و تقاضای ارز هستیم. منظور از ناکارآمدی آن است که ارز حاصل از صادرات، به درستی مصرف نخواهد شد. به این‌وجود نباید فراموش کرد که اقتصاد ما با مجموعه‌ای از سیاست‌های دستوری و سرکوب قیمتی مواجه است. ندری تأکید کرد: اصلاح فرآیند قیمت‌گذاری دستوری تنها در یک بخش نه‌تنها ممکن نیست بلکه چالش‌های متعددی را برای اقتصاد به دنبال خواهد داشت. به‌عنوان نمونه دولت‌ها در طول سال‌های گذشته با استناد به همین سیاست قیمت‌گذاری دستوری اقدام به سرکوب دستمزد کرده است. در شرایطی که دولت یا سیاستگذار مایل اصلاح دستمزدها است، طبعاً نمی‌تواند رشد قیمت دلار و آثار تورمی آن بر جامعه را مدیریت کند. بنابراین اصلاح سیاست‌های ارزی در بستری از اصلاحات اقتصادی ممکن و شدنی است.

وی تأکید کرد: اقتصاد ما در چرخه ناکارآمد و معیوبی گرفتار است! اما اصلاح این چرخه معیوب به سادگی ممکن نیست، چراکه این اشتباهات در سطوح مختلفی سرایت کرده و اصلاح آن نیازمند عزم جدی از سوی دولت و سیاستگذاران است. اما به اعتقاد من چنین عزم و توانی برای اصلاح این شرایط وجود ندارد. کما اینکه در گذشته نیز اراده‌ای برای اصلاح اساسی شرایط وجود نداشته است.

ضرورت پاسخگویی بانک مرکزی
محمدرضا مودودی، رئیس اسبق سازمان توسعه تجارت در گفت‌وگو با «دنیای‌اقتصاد» درباره سیاست‌های شکست‌خورده ارزی کشور و اثرگذاری آن بر روندهای تجاری گفت: در طول سالیان گذشته تجارت خارجی کشور به دلیل تشدید فشارهای سیاسی و تنش‌های ژئوپلیتیک در منطقه و همچنین فعال شدن مکانیسم ماشه شاهد صعود قابل‌توجه و رکوردشکنی‌های مستمر در بازار ارز بودیم. در روزهای گذشته قیمت دلار در بازار آزاد از مرز ۱۱۵ هزار تومان نیز عبور کرده است. با این‌وجود بهای فروش همین اسکناس در تالار اول مرکز مبادله ارز و طلا در کانال ۷۲ هزار تومانی در نوسان است. این فاصله قابل توجه میان نرخ دلار در بازار آزاد و بازار رسمی موبد ایجاد فضای رانت و فساد است. این فاصله قیمتی در حالی ایجاد شده که مسوولان و سیاستگذاران حوزه ارز در ابتدای راه‌اندازی مرکز مبادله ارز و طلا وعده داده که این بازار سیاست مداخلات قیمتی دولت تکرار نخواهد شد. با این‌وجود تشدید تنش‌های ژئوپلیتیک در سطح بین‌المللی و سقف‌شکنی‌های مستمر دلار، آن‌هم در شرایطی که اقتصاد با مشکلات متعدد و چندجانبه‌ای مواجه است، درعمل مانع اصلاح سیاست‌های اقتصادی شده است.

افزایش فاصله قیمتی
با آغاز به‌کار مرکز مبادله ارز و طلا بسیاری از کارشناسان نسبت به بروز شوک‌های ارزی و سیاست‌های دولت در قبال مرکز مبادله هشدار دادند. در هفته‌های اخیر به دلیل تشدید شوک‌های سیاسی و تنش‌های ژئوپلیتیک در منطقه و همچنین فعال شدن مکانیسم ماشه شاهد صعود قابل‌توجه و رکوردشکنی‌های مستمر در بازار ارز بودیم. در روزهای گذشته قیمت دلار در بازار آزاد از مرز ۱۱۵ هزار تومان نیز عبور کرده است. با این‌وجود بهای فروش همین اسکناس در تالار اول مرکز مبادله ارز و طلا در کانال ۷۲ هزار تومانی در نوسان است. این فاصله قابل توجه میان نرخ دلار در بازار آزاد و بازار رسمی موبد ایجاد فضای رانت و فساد است. این فاصله قیمتی در حالی ایجاد شده که مسوولان و سیاستگذاران حوزه ارز در ابتدای راه‌اندازی مرکز مبادله ارز و طلا وعده داده که این بازار سیاست مداخلات قیمتی دولت تکرار نخواهد شد. با این‌وجود تشدید تنش‌های ژئوپلیتیک در سطح بین‌المللی و سقف‌شکنی‌های مستمر دلار، آن‌هم در شرایطی که اقتصاد با مشکلات متعدد و چندجانبه‌ای مواجه است، درعمل مانع اصلاح سیاست‌های اقتصادی شده است.

هدف اصلی اجرای طرح تثبیت قیمت ارز، یعنی کنترل قیمت کالاها در بازار نیز موفقیت‌آمیز نبود. این دستست سیاست‌ها نه‌تنها مانع جوش قیمت ارز و گرانی کالا در بازار داخلی نشد بلکه موجبات توزیع رانت میان برخی افراد را فراهم کرد. بسیاری از واردکنندگان در طول سال‌های گذشته از ارز ترجیحی یا ارز با قیمت مصوب دولتی برای واردات استفاده کرده‌اند، اما نه‌زبایت همین محصولات در بازار با احتساب قیمت دلار آزاد به فروش می‌رسید. کم‌اینکه در سال‌های گذشته جزئیاتی درخصوص پرونده‌های متعددی از فساد گسترده ارزی منتشر شده و توجه عمومی

برنامه‌ریزی برای خودکفایی در محصولات استراتژیک

سید محمد اتابک، وزیر صنعت، معدن و تجارت در پیامی ویدئویی برای حاضران در رویداد جامع معدن و صنایع معدنی ۱۴۰۴، از پیشکسوتان، اندیشمندان و متخصصان حاضر در این همایش قدردانی کرد و گفت: قدردان این برگزاری سالانه همایش معدن و صنایع معدنی توسط مجموعه رسانه‌ای «دنیای اقتصاد» هستم. هر ساله بر غنای این همایش افزوده شده است. این رویداد در طول سالیان گذشته تأثیر بسزایی بر پیشرفت صنایع داشته است و در همین راستا از زحمات مدیرمسوول این گروه رسانه‌ای تشکر می‌کنم.

او ضمن اشاره به برگزاری همایش جامع معدن و صنایع معدنی در ترازوی جهانی افزود: این رویداد در سال جاری بسا ابتکار و ایجاد رویکردی جدید به تولید و بازار برگزار می‌شود و اثرات مثبت و ماندگاری را برای صنایع به دنبال خواهد داشت. وزیر صمت با اشاره به بحران‌های پیش روی صنعت و معدن گفت: در حال حاضر فعالان بخش معدن و صنایع معدنی با چالش‌های متعددی در روند فعالیت خود مواجه هستند. این مشکلات در سال‌های گذشته شدت گرفته و اکنون به ابربحران بدل شده‌اند. تنازری انرژی و ریزش یکی از همین ابربحران‌هایی است.

واژگونی ۲ دستگاه اتوبوس در هفته‌ای که گذشت باعث مرگ دست‌کم ۶ نفر و جراحت و مصدومیت ۳۲ نفر شد. اخبار و گزارش‌های اولیه درباره این حوادث، خواب‌آلودگی و عدم توجه کافی رانندگان را علت اصلی این حوادث اعلام کردند. این در حالی است که تصاویر منتشر شده از این حوادث بحث دیگری را به میان می‌آورد؛ اتوبوس‌های قدیمی و نامناسب! واقعیت این است که اتوبوس دانشگاه پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان سمنان، یک ناوگان درون شهری بود که اساساً برای تردد در جاده‌های برون‌شهری فاقد استانداردهای لازم است. همچنین اتوبوسی که در محور فیروزکوه دچار سانحه شد، از مدل اسکاتیا کلاسیک ۴۲۱۲ بود که در نسخه‌های اولیه با انتقادهای زیادی همراه بود. کار به جایی رسید که اسکندر مومنی، رئیس پلیس وقت راهنمایی و رانندگی در سال ۱۳۹۲ گفته بود که «بهرغم اینکه این اتوبوس‌ها تنها ۹۹ درصد از اتوبوس‌های کشور هستند ولی ۵۳ درصد کشته‌های تصادفات اتوبوس‌ها را به خود اختصاص داده‌اند». مومنی همان زمان از فرصت یک‌ماهه کمیسرین اصل ۹۰ به شرکت خودروساز اسکاتیا برای رفع معایب این خودرو خبر داده و اعلام کرده بود که «این شرکت باید تمام خودروهای خود را با نظر پلیس فراخوان و نسبت به اصلاح آن اقدام کند؛» هرچند در سال ۱۳۹۴ اسکاتیا با تعهد به رفع نواقص مجوز خودش را گرفت و توانست مدل‌های مارال و درسا را وارد کند ولی در همان زمان سردار تقی مهری، رئیس پلیس وقت راهنمایی و رانندگی به صراحت اعلام کرده بود که «مدل‌های قبلی اسکاتیا با عنوان (۴۲۱۲ کلاسیک) تنها در صورت رفع نواقص، اجازه تردد و شماره‌گذاری خواهند داشت».

فرضیه خواب‌آلودگی راننده و ادامه تحقیقات

سرهنگ احمد کرمی‌اسد، رئیس پلیس راه راهور فراجا درباره جزئیات حادثه واژگونی اتوبوس در محور فیروزکوه، گفته است که «ساعت ۷:۴۰ صبح دیروز (۱۱ مهر ۱۴۰۴) یک دستگاه اتوبوس اسکاتیا که از میدا قزوین به سمت سوادکوه در حرکت بود، در

در چنین فضایی تجارت بیش از همه بخش‌های اقتصاد متأثر می‌شود. با توجه به الزام

صاحب‌کنندگان به پیمان‌سپاری ارز طبق قیمت‌های مصوب و در شرایطی که بهای این اسکناس در بازار آزاد به شدت بالا رفته، از رغبت به صادرات یا بازگشت ارز حاصل از صادرات کاسته خواهد شد. درواقع صادرات در چنین فاصله قیمتی فاقد صرفه اقتصادی لازم خواهد بود. هم‌زمان تقاضا برای واردات و کسب امتیاز یا رانت قیمتی نیز بیشتر خواهد شد. درهمین حال نوسانات قابل توجه ارزی عملاً امکان برنامه‌ریزی برای تولید و تجارت را از فعالان صنعتی و تجاری کشور سلب می‌کند.

ارزی عملاً امکان برنامه‌ریزی برای تولید و تجارت را از فعالان صنعتی و تجاری کشور سلب می‌کند.

ارزی عملاً امکان برنامه‌ریزی برای تولید و تجارت را از فعالان صنعتی و تجاری کشور سلب می‌کند.

ارزی عملاً امکان برنامه‌ریزی برای تولید و تجارت را از فعالان صنعتی و تجاری کشور سلب می‌کند.

ارزی عملاً امکان برنامه‌ریزی برای تولید و تجارت را از فعالان صنعتی و تجاری کشور سلب می‌کند.

ارزی عملاً امکان برنامه‌ریزی برای تولید و تجارت را از فعالان صنعتی و تجاری کشور سلب می‌کند.

ارزی عم

روزنامه ورزش اقتصاد

شنبه ۱۲ مهر ۱۴۰۴۰۴۰۴ شماره ۷۷۱
www.marzeghtesad.ir

♥ دوری از تیم ملی سخت ترین روزهای زندگی‌ام بود

بهناز طاهرخانی، کاپیتان باتجربه فوتبال بانوان ایران و بازیکن تیم ملوان، از روزهای سخت و شیرین فوتبالش می‌گوید؛ از دوری یکساله از تیم ملی تا بازگشت دوباره با انگیزهای بیشتر. او باور دارد سن فقط یک عدد است و آینده فوتبال بانوان ایران با پشتکار بازیکنان و حمایت مسئولان می‌تواند در سطح آسیا و حتی جهان بدرخشد.
علاقتم‌ان به فوتبال از کجا شروع شد و چه کسی بیشترین تأثیر را داشت؟

علاقه من به فوتبال از دوران کودکی شکل گرفت و خانواده‌ام همیشه پشتیبانم بودند.همچنین دوست دارم از مریم خانم جعفری قدردانی کنم که با اعتماد و راهنمایی‌های ارزشمندشان مسیر فوتبالی‌ام را هموار کردند.

شرایط فعلی فوتبال بانوان ایران را چطور ارزیابی می‌کنید؟

فوتبال بانوان در سال‌های اخیر پیشرفت‌های قابل‌توجهی داشته و بازیکنان مستعد و باتalیزهای در تیم ملی حضور دارند. البته اگر حمایت‌ها و برنامه‌ریزی‌ها جدی‌تر شود، می‌توانیم به جایگاه‌های بالاتری در آسیا و حتی عرصه جهانی برسیم. من مطمئنم با تلاش بازیکنان و حمایت مسئولان، آینده فوتبال بانوان ایران روشن خواهد بود.

کاپیتان بودن در تیم ملی و باشگاه چه مسئولیتی برایتان دارد؟

کاپیتانی مسئولیت بزرگی است، اما من آن را فرصتی برای کمک به هم‌تیمی‌ها و ایجاد انگیزه می‌دانم. با تمرکز بر تمرینات، حفظ روحیه تیم و همکاری نزدیک با مربیان، سعی می‌کنم فشارها را مدیریت کرده و انرژی مثبت را به تیم منتقل کنم.

برای من مهم است که همه با هم پیشرفت کنیم و بهترین نتایج را به دست آوریم.

عملکرد اسمال ملوان و نقش شما در تیم چگونه بوده است؟

خیلی خوشحالم که اسمال در کنار تیم جوان، متحد و باتalیزه ملوان بازی می‌کنم. بازیکنان ما استعداد زیادی دارند و مطمئنم اگر فرصت دالشیم چند بازیکن با تجربه بیشتر به تیم اضافه شود، می‌توانستیم عملکرد بهتری داشته باشیم و قطعاً نتایج بهتری هم می‌گرفتیم.برای من سن فقط یک عدد است؛ آنچه اهمیت دارد تلاش، تمرکز و عشق به فوتبال است. ترکیب تجربه من با انرژی بازیکنان جوان باعث می‌شود عملکرد خوبی داشته باشیم.
هوادران ازلی هم همیشه با حمایت‌های پرشورشان انگیزه ما را دوجندان می‌کنند.

سخت‌ترین لحظه ورزشی‌تان چه بوده است؟
حدود یک سال و نیم از تیم ملی دور بودم و این فاصله برایم بسیار سخت بود. اما همین جدایی به من یادآوری کرد که چقدر به تیم ملی کشورم عشق می‌ورزم. در آن دوران با وجود همه چالش‌ها تلاش کردم بهترین عملکردم را حفظ کنم تا برای بازگشت آماده باشم. این تجربه به من آموخت که پشتکار، تمرکز و هدف، کلید عبور از سخت‌ترین شرایط است.

بزرگ‌ترین آرزوی فوتبالی شما چیست؟
بزرگ‌ترین آرزویم این است که همیشه با تعهد و تلاش، بهترین عملکردم را برای تیم ملی و باشگاهم ارائه دهم و در موفقیت‌های ملی و بین‌المللی سهم داشته باشم. امیدوارم الهام‌بخش بازیکنان جوان‌تر باشم و نقشی در رشد فوتبال بانوان ایران ایفا کنم.

اگر به گذشته با‌گرددید، چه توصیه‌ای به نوجوان فوتبالیست خودتان دارید؟

اگر به گذشته برگردم، به نسخه نوجوان خودم می‌گفتم که همیشه به تلاش و تمرین‌های مستمر ایمان داشته باش و هیچ وقت انگیزه و عشق به فوتبال را از دست نده.همچنین به خودشن یادآوری می‌کردم که صبر و پشتکار، همراه با احترام به تیم و هم‌تیمی‌ها، مهم‌ترین ابزار برای رسیدن به موفقیت است.

.....

♥ **بی احترامی یک بازیکن، جرقه جدایی**

هر گاه پرسپولیس روند پر فراز و نشیبی را طی می کند ناخودآگاه نگاهه‌ها به سمت مربی می‌چرخد که موفقیت‌های متعددی را با این باشگاه به دست آورده است. برانکو ایوانکوویچ، مربی سابق تیم‌های ملی و پرسپولیس یکی از مربیان موفق سرخ‌ها در سال‌های گذشته بود که توانست با این تیم به قهرمانی لیگ برتر و صعود به فینال لیگ قهرمانان آسیا دست یابد.

در واقع نام برانکو به عنوان یک ال‌ترناتیو جدی همواره مطرح بوده اما سرمربی پرسپولیس همیشه تلاش کرده اظهاراتی انجام ندهد که موجب ایجاد حاشیه در این باشگاه شود.

صحت یا سرمربی سابق پرسپولیس نیز این موضوع را به اثبات می‌رساند که برانکو نسبت به جایی که پیش‌تر در آن فعالیت داشته همواره با احتیاط صحبت می‌کند.

برانکو در گفت‌وگو با «ایران ورزشی» در خصوص حضورش در تیم‌های ملی عمان و چین گفت: «حضور در این دو تیم تجربه خوبی بود.» او در خصوص احتمال حضورش در جمع سرخ‌وشان بیان داشت: «فعلا هیچ برنامه‌ای ندارم و ترجیح می‌دهم مذاکراتی نداشته باشم. البته برای آینده برنامه‌هایی دارم و پیشنهادهایی به دستم رسیده است که برای موافقت با این گزینه‌ها باید شرایط همکاری وجود داشته باشد.»

کابوس ادامه مسیر با بازیکنان فعلی
واقعیت این است که حتی اگر محرومیت اعمال نشود، استقلال نیاز مبرم به تقویت در چند پست کلیدی دارد. اما بسته ماندن پنجره به معنای تداوم حضور بازیکنانی است که تا امروز نتوانسته‌اند هواداران را امیدوار کنند. عملکرد نامایدکننده در لیگ و آسیا نشان می‌دهد که ترکیب کنونی فاقد کیفیت لازم برای قهرمانی یا حتی رقابت جدی است. برای تیمی که همیشه به دنبال قلم‌های بلند قارم‌ای بوده، ادامه دادن با چنین اسکوادی چیزی جز یک کابوس برای هواداران به همراه ندارد.

چرا کار به اینجا رسید؟

سؤال اساسی که این روزها میان هواداران و کارشناسان تکرار می‌شود، این است که چرا مدیران باشگاه اجازه دادند چنین پرونده‌ای به این نقطه بحرانی برسد؟
به‌هی به یک بازیکن سابق موضوعی است که می‌توانست با مدیریت صحیح و پرداخت به موقع مطالبات حل شود اما بی‌تفاوتی مدیران وقت و عدم پیگیری جدی سبب شد تا موضوع به فیفا کشیده شود و حالا استقلال هزینه سنگینی برای این بی‌تدبیری پرداخت کند.

نقش مدیران فعلی و قبلی در بحران

برخی تلاش می‌کنند مقصر اصلی را مدیران پیشین باشگاه معرفی کنند؛ اما حقیقت آن است که مدیران فعلی نیز در این بحران بی‌تقصیر نیستند. آنها می‌دانستند که چنین پرونده‌ای در جریان است و می‌توانستند با اقدامات پیشگیرانه جلوی رسیدن آن به محرومیت نقل‌وانتقالاتی را بگیرند. بی‌تفاوتی و کم‌اهمیتی که در برخورد با این پرونده دیده شد، نشان می‌دهد استقلال همچنان از یک ضعف ساختاری در مدیریت رنج می‌برد؛ ضعفی که بارها در سال‌های اخیر تکرار شده و هزینه‌های گزافی بر پیکره باشگاه تحمیل کرده است.

هزینه‌های سنگین یک غفلت

پرداخت بدهی منتظر محمد، آن هم در شرایط اقتصادی دشوار باشگاه، چالش بزرگی محسوب می‌شود. استقلال برای باز شدن پنجره خود علاوه بر مذاکره حقوقی، باید تمام مطالبات این بازیکن را نیز پرداخت کند. این موضوع از نظر مالی فشار مضاعفی بر باشگاه وارد خواهد کرد. به بیان ساده‌تر، غفلت گذشته حالا به یک بحران مالی و ورزشی هم‌زمان تبدیل شده است.

آینده مبهم استقلال

اگر فیفا ادله باشگاه را نپذیرد، استقلال مجبور است با همین بازیکنان تا نیم‌فصل دوم لیگ آینده ادامه دهد. این سناریو، آ‌ینده‌ای مبهم را برای آبی‌ها ترسیم می‌کند. ادامه ناکامی‌های احتمالی می‌تواند فاصله تیم با رقیبان سنتی‌اش را بیشتر کند و حتی جایگاه این باشگاه پروادار در جدول لیگ برتر را تهدید کند. در چنین شرایطی، اعتماد هواداران به مدیریت باشگاه بیش از پیش خدشدار خواهد شد.

بازسازی ساختار مدیریتی

استقلال امروز بیش از هر زمان دیگری نیازمند مدیریت قوی، شفاف و پاسخگو است.

این باشگاه نه‌تنها باید بدهی‌های گذشته را تسویه کند، بلکه باید ساختار مدیریتی خود را بازسازی کند تا دیگر شاهد تکرار چنین بحران‌هایی نباشیم.

در غیر این صورت، هر بار یک پرونده جدید از دل گذشته سر بر خواهد آورد و استقلال را در آستانه سقوط به بحران‌های بزرگ‌تر قرار خواهد داد.

اکنون هواداران منتظر هستند ببینند آیا مدیران فعلی می‌توانند با پرداخت مطالبات و دفاع حقوقی مناسب، پنجره نقل‌وانتقالاتی را باز کنند یا اینکه باید یک فصل دیگر با حسرت و ناامیدی به عملکرد تیمشان نگاه کنند.

واکنش باشگاه استقلال به محرومیت

فدراسیون جهانی فوتبال (FIFA) حکمی مبنی بر محرومیت باشگاه استقلال از دو پنجره نقل‌وانتقالاتی صادر کرده است. این حکم در پی فسخ یکطرفه و غیر قانونی قرارداد «منتظر محمد» بازیکن عراقی و در دوران حفاظت‌شده بازیکن صادر شده است؛ اتفاقی که در دوره‌های گذشته و زیر نظر مدیران وقت رخ داده است.
صدور این حکم در شرایطی که هواداران استقلال همچنان از نتیجه تلخ دیداربا المحرق دلگیرند، نگرانی و ناراحتی آنان را دوجندان کرده است. باشگاه استقلال ضمن ابراز تأسف از تبعات ناشی از تصمیمات گذشته، تأکید می‌کند که از طریق معاونت حقوقی خود و با ارائه اعتراض به دادگاه عالی ورزش (CAS)، تمامی اقدامات قانونی لازم را برای لغو و تجدیدنظر در این حکم پیگیری خواهد کرد.

از اول هم مثل روز روشن بود که با ادامه همان سبک بازی و کیفیتی که پرسپولیس در دو بازی اخیر ارائه داده بود مقابل گل‌گهر نتیجه نخواهد گرفت. تیم تارتار شروع سرحالی در فصل جدید داشت و خوب امتیاز جمع کرده بود و در عوض پرسپولیس گیج و مستأصل به نظر می‌رسید و البته هر بازی چند بازیکن تعیین‌کننده‌اش را نداشت. برای بازی با گل‌گهر چند نفر از مصدومان رسیدند و شرایط نیمکت کمی بهتر شد. ترکیب اصلی فقط یک تغییر داشت و به نظر می‌رسید این بار شروع و ادامه بهتری از پرسپولیس ببینیم. اتفاقاً همین طور هم شد و نیمه اول پرسپولیس در فرم بازی نمایش قابل قبولی داشت. تیم هاشمیان برخلاف بازی‌های قبلی بالا بازی می‌کرد، فاصله خط دفاع تا نوک حمله کم شده بود و میدانداری صحیح و چرخاندن اصولی توپ در تمام نقاط زمین کاری کرده بود تا تیم تارتار از نیمه زمین جلوتر نیاید. متعاقب این نمایش خوب دو موقعیت خیلی خوب تا دقیقه ۱۲ ایجاد شد تا همه توی دل بگوئیم نه، انگار این بار کمی فرق می‌کند اما نمایش ته‌اجمی تیم هاشمیان باز هم دولت مستعجل‌ها بود. بس. پرسپولیس توانست همان ریتم خوب شروع بازی را تا اواخر نیمه نخست حفظ کند و با کمی فراز و فرود همچنان تیم برتر زمین باشد اما بعد از آن دو موقعیت خوب دوباره در خلق شانس گلزنی عاجز نشان داد و سر آخر یک شانس گل هم به حریف داد.

امیدهای ایران در گروه مرگ

روز پنجشنبه مراسم قرعه‌کشی جام ملت‌های زیر ۲۳ سال آسیا به میزبانی عربستان برگزار شد و تیم زیر ۲۳ سال ایران، رقبای خود در این رقابت‌ها را شناخت. با توجه به عملکرد ضعیف ایران در این رده سنی طی دوره‌های اخیر و عدم حضور ایران در نیمه‌نهایی آسیا طی هیچ‌کدام از دوره‌های جام ملت‌های زیر ۲۳ سال آسیا، ایران در سید سوم قرعه‌کشی این رقابت‌ها قرار داشت و این موضوع، عملاً کار ایران برای قرعه‌کشی را دشوار کرد. از سید یک که در آن عربستان میزبان، ژاپن، ازبکستان و قطر حضور داشتند، ازبکستان همگروه ایران شد.

تیمی که در دوره قبلی مسابقات، با پیروزی مقابل شاگردان رضا عنایتی در مرحله مقدماتی، مانع از صعود ایران به جام ملتها و المپیک ۲۰۲۴ پاریس شد و حالا این مسابقه، فرصت خوبی را برای انتقام ایران فراهم می‌کند. با این حال بر کسی پوشیده نیست که ازبکستان طی سال‌های اخیر در رده‌های پایه یکی از قدرت‌های اصلی آسیا بوده و پس از صعود به المپیک پاریس برای نخستین بار، در این مسابقات نیز از مدعیان جدی کسب عنوان قهرمانی محسوب می‌شود. بدشأنسی بزرگ ایران در سید دوم رقم خورده؛ جایی که از بین کره جنوبی، ویتنام، استرالیا و قطر قرعه کره‌جنوبی برای ایران درآمد تا تقریباً گروه مرگ برای تیم ملی کشورمان در رقابت‌های زیر ۲۳ سالال ایران شکل بگیرد. ایران در این رده سنی، هیچ‌گاه موفق به پیروزی مقابل تیم کره‌جنوبی نشده و در هر ۴ تقابل خود با کره‌ای‌ها، متحمل شکست شده است. آخرین شکست ایران مقابل کره در رده امیدها، به بازی‌های قهرمانی آسیا در سال ۲۰۲۰ برمی‌گردد که حکم مقدماتی المپیک توکیو را هم داشت. تیم ایران با هدایت حمید استیلی که در آن دوره هم در گروه مرگ قرار داشت، با نتیجه دو بر یک مغلوب کره‌جنوبی شد و از صعود به المپیک ۲۰۲۰ باز ماند. در این مسابقه رضا شکاری تنها گل تاریخ تیم زیر ۲۳ سال ایران مقابل کره‌جنوبی را به نام خود ثبت کرد؛از سید چهارم بین چین، سوریه، قرقیزستان و لبنان، لبنانی‌ها رقیب ایران شده‌اند و از بین سه بازی تیم امید در این مسابقات، شانس ایران برای پیروزی در این مسابقه بیشتر است. هرچند که شاگردان روانخواه برای اینکه خود را در قامت مدعی کسب مدال در بازی‌های آسیایی ۲۰۲۶ ناگویا و صعود به المپیک ۲۰۲۸ نشان دهند، چاره‌ای جز طلسم‌شکنی و پیروزی مقابل رقبای درجه یک ندارند. باید این نکته را یادآور شد که این مسابقات، تأثیری روی روند صعود با عدم صعود ایران به المپیک ۲۰۲۸ ندارد و در واقع، جام ملت‌های زیر ۲۳ سالال است که اهمیت بالایی در این رده سنی دارد. ایران برای اینکه اوضاع سیدبندی در دوره منتهی به المپیک ۲۰۲۸ تکرار نشود، باید در این مسابقات حداقل از مرحله گروهی صعود کند و شاگردان امید روانخواه پس از عملکرد درخشان در دور مقدماتی، باید در مسابقات اصلی نیز عملکردی فراتر از حد انتظار داشته باشند. ایران در روز ۱۷ دی در اولین مسابقه به مصاف کره‌جنوبی خواهد رفت، در روز ۲۰ دی تا ازبکستان دیدار می‌کند و آخرین مسابقه‌اش در مرحله گروهی روز ۲۳ دی در ورزشگاه باشگاه الشیاب مقابل لبنان خواهد بود. در بیش از یک دهه گذشته، تیم امید ایران همواره با ناکامی‌های پیاپی در مسابقات قهرمانی زیر ۲۳ سال آسیا دست به گریبان بوده است. از نخستین دوره در سال ۲۰۱۳ با هدایت هومن افاضلی که حذف در مرحله گروهی رقم خورد، تا آخرین دوره در سال ۲۰۲۴ که شاگردان رضا عنایتی حتی موفق به صعود به مسابقات نشدند، هیچ‌گاه نشانی از موفقیت دیده نشده است.

نازون و جنپو از لیست خارج می‌شوند؟

مخالفت رسمی به بیرون درز نکرده است، اما گفته می‌شود سایپنتو از همان ابتدای فصل تمایلی به همکاری با این دو بازیکن نداشت. به این حال، مدیران استقلال به واسطه سفارش کلارنس سیدورف آنها را به باشگاه وصل کردند و از سایپنتو خواستند از آنها استفاده کنند. او علی‌رغم مخالفت‌هایش ناچار شد به توصیه سیدورف تن دهد و جنپو و نازون را

هر دم از این باغ بری می‌رسد

✎ عرفان حمیدی – استقلال پس از شکست تلخ خانگی برابر المحرق بحرین، نه‌تنها امیدهای آسیایی خود را عمیقاً از دست داد، بلکه بار دیگر به هوادارانش نشان داد که این تیم در شرایط فعلی توان رقابت جدی در قاره کهن را ندارد.

استقلال پس از شکست تلخ خانگی برابر المحرق بحرین، نه‌تنها امیدهای آسیایی خود را عمیقاً از دست داد، بلکه بار دیگر به هوادارانش نشان داد که این تیم در شرایط فعلی توان رقابت جدی در قاره کهن را ندارد. دو بازی، دو شکست و دریافت هشت گل آماری است که بیش از هر چیزی بر عمق بحران فنی و مدیریتی درون تیمی استقلال مهر تأیید می‌زند. در شرایطی که انتظار می‌رفت استقلال با استفاده از حمایت هوادارانش در تهران نتیجه‌ای درخشان بگیرد، عملکرد ضعیف بازیکنان و ناهماهنگی تاکتیکی منجر به تلخ‌ترین شب فوتبالی برای آبی‌ها شد.

محرومیت نقل‌وانتقالاتی؛ شوک تازه برای هواداران

اما ناکامی در زمین مسابقه پایان ماجرا نبود. پس از این باخت خبر رسید که باشگاه استقلال به دلیل فسخ یکطرفه قرارداد با «منتظر محمد»، بازیکن عراقی پیشین خود، از سوی فیفا با محرومیت دو پنجره نقل‌وانتقالاتی مواجه شده است. این محرومیت به معنای آن است که استقلال در صورت تأیید نهایی نمی‌تواند در دو پنجره آتی بازیکن جدید جذب کند و باید با همین ترکیب فعلی به میدان برود؛ ترکیبی که تا امروز نتایج آن امیدبخش نبوده است.

تلاش برای فرار از محرومیت

مدیران باشگاه استقلال بلافاصله پس از اعلام حکم، مذاکرات حقوقی با وکلای بین‌المللی را آغاز کرده‌اند تا با ارائه مستندات خود، فیفا را متقاعد به تعلیق یا لغو محرومیت کنند. استراتژی استقلال این است که با پرداخت بخشی از مطالبات و ارائه مدارک مربوط به شرایط فسخ قرارداد، امکان باز شدن پنجره زمستانی را فراهم کنند. اگر این تلاش‌ها بی‌ثمر بماند، آبی‌ها نه‌تنها در نیم‌فصل بلکه تا شروع فصل آینده نیز از جذب بازیکن جدید محروم خواهند بود؛ اتفاقی که می‌تواند به یک بحران ورزشی و مدیریتی تمام‌عیار تبدیل شود.

کاظمی: راه قهرمانی هنوز طولانی است

تیم بسکتبال استقلال در اولین بازی فصل جدید لیگ برتر به سلامت از پیچ‌های جاده هراز عبور کرد. استقلال در یک بازی سخت توانست تیم پرمهره کاله را در آمل شکست دهد تا از همین ابتدا برای رقیب خط و نشان بکشد. درحالی که با توجه به اسکوادر پرستاره آبی‌ها این فصل همه انتظار قهرمانی از این تیم دارند، ارسالن کاظمی کاپیتان استقلالی‌ها معتقد است ترکیب تیم جوان بوده و حالا حالا‌ها کار دارد.

به رغم اینکه اولین گام فصل جدید را محکم برداشتید اما کمی ناراحت و عصبی به نظر می‌رسید.

کاله تیم خوب و باتجربه‌ای است و سالیان سال در بسکتبال سرمایه‌گذاری کرده‌اند. آنها بازیکنان خارجی خوب و چند ملی‌پوش دارند. در مقابل تیم ما فوق‌العاده جوان است و مقابل کاله بیشتر از اینکه روی بازی خود تمرکز کنیم به‌خاطر کم‌تجربگی بعضی ازبازیکنان تیم حرض خودرم. طول می‌کشد تا جوان‌های تیم راه بیفتند و به این درک برسند که چه نکاتی در لحظات حساس مهم است. راه زیادی پیش رو داریم و خوشحالم که توانستیم فصل جدید را با برد مقابل تیم خوب کاله شروع کنیم.

در میان تیم‌های مدعی تا به اینجای کار فقط استقلال است که بازیکن خارجی جذب نکرده، خبری در این باره نیست؟
در حال حاضر صحبت‌هایی در این زمینه مطرح شده است اما از آنجایی که بازیکنان جوان و مستعد زیادی جذب شده، فکر می‌کنم سرمربی تیم قصد دارد تا حد ممکن به بازیکنان جوان فرصت بازی برای کسب تجربه بدهد. حالا شاید این فرصت تا نیم فصل اول یا قبل از پلی‌آف باشد و احتمالاً بعد از آن برای جذب بازیکن خارجی اقدام می‌شود. خیلی در جریان این موضوع نیستیم اما سرمربی اعتقاد دارد که با توجه به کیفیت بازیکنان جوان تیم فعلاً نیازی به بازیکن خارجی نیست.

با ستاره‌هایی که استقلال جذب کرده انتظارات بالا رفته است. تا چه اندازه این فصل خود را مدعی قهرمانی می‌دانید؟

فکر نمی‌کنم با توجه به اولین حضور استقلال در بسکتبال، هواداران شناخت زیادی از بازیکنان و تیم ما داشته باشند اما قطعاً نام استقلال که به میان می‌آید همه انتظار دارند این تیم بهترین نتیجه را بگیرد. اسمال باشگاه استقلال سرمایه‌گذاری زیادی در رشته‌های مختلف کرده است و قطعاً همه از تیم‌های فوتبال و فوتسال بانوان تا هندبال و کشتی و بسکتبال مدعی هستند چرا که نام استقلال را یکد می‌کشند. ما تیم خیلی خوب و جوانی داریم اما هنوز کارهای زیادی داریم.

با توجه به تقابل سنتی استقلال و پرسپولیس ممکن است گاهی هواداران تیم‌های رقیب پای کری‌های فوتبالی را به بسکتبال باز کنند.

این موضوع چقدر می‌تواند روی روحیه تیم تأثیر بگذارد؟

من خیلی فوتبالی نیستم اما در سالن شعارهایی داده و تکه‌هایی می‌انداختم. به هرحال طبیعی است چرا که ما و تیم فوتبال استقلال زیر پرچم یک باشگاه هستیم و برای آنها هم آرزوی موفقیت می‌کنیم. قطعاً شعارهایی می‌دهند اما این تأثیری ندارد چرا که ما تیم بسکتبال استقلال بوده و از فوتبال مجزا هستیم و تمام تلاشمان را برای بهترین نتیجه می‌کنیم.

ناکامی ریکاردو سایپنتو در رقابت‌های آسیایی و پذیرش دو شکست سنگین و خانگی برابر نمایندگان امارات و بحرین، جایگاه او را روی نیمکت استقلال به‌شدت متزلزل کرده است. با این حال مدیران باشگاه استقلال علیرغم ناراضیاتی شدید هواداران عملاً هیچ برنامه‌ای برای برکناری او ندارند، چرا که در مقطع کنونی هیچ گزینه‌ای برای جانشینی او وجود ندارد. از سوی دیگر، مدیران استقلال به‌خوبی می‌دانند در صورت برکناری سایپنتو ممکن است ماجراه‌ای مربوط به نقل‌وانتقالات تابستانی برایشان درس‌ساز شود. به همین دلیل فعلاً تصمیم گرفته‌اند با او وارد چالش نشوند و اجازه دهند او در دیدار مقابل چادرملو همچنان به‌عنوان سرمربی استقلال روی نیمکت بنشیند.

در همین حال شنیده می‌شود سرمربی پرتغالی استقلال در آستانه بازی با چادرملو قصد دارد برخی بازیکنان خارجی تیمش را از فهرست کنار بگذارد تا به این ترتیب پیغامی به مدیران باشگاه بفرستد؛ مبنی بر اینکه دیگر تمایلی به همکاری و بازی دادن به آنها ندارد. بر اساس شنیده‌های خبرنگار میزان، سایپنتو تصمیم گرفته موسی جنپو و داکتر نازون را از فهرست بازیکنان استقلال برای بازی با چادرملو خط بزند.

اما علت عصبانیت سایپنتو نسبت به این دو بازیکن خارجی چیست؟ هر چند هنوز

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی دانش پیام بامداد نوین

مدیر مسئول: ابوالفضل حمیدی

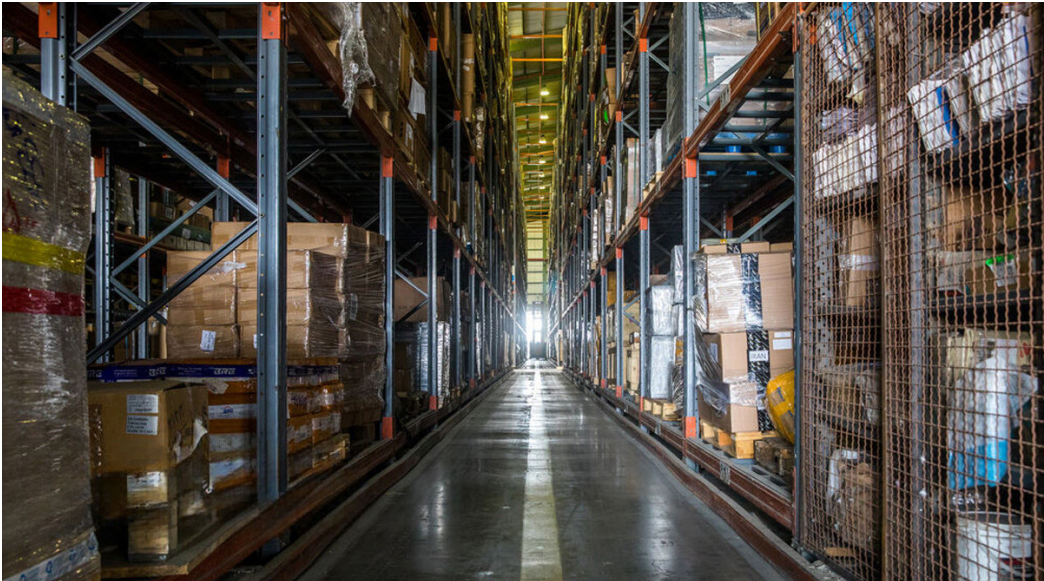
چاپ: جام جم

آدرس: تهران، بلوار مرزداران، خیابان البرز ، البرزیکم، پلاک ۶

تلفن: ۰۲۱-۴۹۱۰۵۰۰۰

گستره توزیع : سراسری

شرکت توزیع : نشر گستر

پیش‌بینی شارژ تورم تولید

مرئضی اکبری-با بازگشت تحریم‌های سازمان ملل و از آنجا که زمان مشخصی برای فعال شدن مکانیسم ماشه از قبل وجود داشت، این سوال ایجاد شده‌است که آیا دولت پیش‌بینی‌های لازم را برای تامین مواد اولیه مورد نیاز تولید انجام داده‌است.

با بازگشت تحریم‌های سازمان ملل و از آنجا که زمان مشخصی برای فعال شدن مکانیسم ماشه از قبل وجود داشت، این سوال ایجاد شده‌است که آیا دولت پیش‌بینی‌های لازم را برای تامین مواد اولیه مورد نیاز تولید انجام داده‌است. فعالان بخش خصوصی با اشاره به چالش‌هایی که طی چند ماه اخیر در مورد تامین نهاده‌های تولید با آن مواجه بوده‌اند، تاکید می‌کنند که از مدت‌ها قبل در این خصوص توصیه‌ها و تذکرات لازم ارائه شده‌است، اما سیاستگذاران به این هشدارها توجه کافی نداشته‌اند. فعالان اقتصادی بار دیگر بر این موضوع تاکید دارند که دولت با تسهیل شرایط در داخل کشور، واردات را به بخش خصوصی واگذار کند، چرا که این بخش همواره مسیر مقرون به صرفه‌تری را نسبت به دولت پیدا می‌کند.

انبار هم‌رک فرودگاه بین‌المللی امام خمینی(ره) /عکس: علیرضا معصومی – ایسنا

آریا صادق نیت حقیقی، عضو هیات نمایندگان اتاق ایران در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» در خصوص تمهیدات برای تامین مواد اولیه مورد نیاز بخش تولید با توجه به پیش‌بینی‌ها مبنی بر بازگشت تحریم‌ها گفت: به دلیل این که تحریم‌ها از گذشته وجود داشته، هیچ تغییری در روش و اقدامات برای مقابله با تشدید تحریم‌ها در نظر گرفته نشده‌است. توصیه ما این بود که دولت کمک کند تا واحدها ظرفیت تولیدی و صادراتی خود را از دست ندهند. تذکراتی درخصوص موانع تولید و تجارت توسط بخش خصوصی به دولت ارائه شده‌است، اما متأسفانه اقدام پیشگیرانه انجام نشده‌است. سیاستگذاران مانند همیشه منتظر هستند تا ببینند در ادامه چه اتفاقی رخ می‌دهد. به جای این که اتفاقی را رقم بزنیم، منتظر می‌مانیم تا اتفاق پیش بیاید

اندیشکده استیمسون طی گزارشی عنوان کرد که با فعال‌سازی سازوکار ماشه از سوی تروئیکای اروپایی طی روزهای اخیر و بازگشت تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران، تهران با افزایش تولید و صادرات نفت خود را آماده کرده‌است. در این گزارش آمده‌است: در بیست روز اول ماه اوت، تولید نفت خام ایران به ۲.۱۵ میلیون بشکه در روز رسید که بالاترین میزان از سال ۲۰۱۸ محسوب می‌شود، در حالی‌که صادرات به بیش از دومیلیون بشکه در روز رسید و در پایان ماه به ۱.۸۵ میلیون بشکه کاهش یافت، چین که روزانه بیش از ۱.۵ میلیون بشکه نفت وارد می‌کند، همچنان بزرگ‌ترین مشتری ایران محسوب می‌شود و تخفیف‌های قابل‌توجهی نیز در این زمینه دریافت می‌کند. این در حالی‌است که ایران انعطاف‌پذیری قابل‌توجهی در حفظ صادرات نفت خود در مواجهه با چالش‌های ژئوپلیتیکی فزاینده و تحریم‌های پایدار از خود نشان داده‌است.

این گزارش افزود: از طریق تالیسیات موجود در جزیره خارک، ایران بین ژانویه ۲۰۲۳ و مارس ۲۰۲۵ بیش از ۲۶۸.۵میلیون بشکه نفت، عمدتاً به چین، مالزی و سنگاپور عرضه کرده‌است. این سرسختی و استقامت در برابر فشارهای خارجی، بر دشواری‌های اجرای تحریم‌های ایالات متحده و همچنین شرایط متغیر ژئوپلیتیکی در بازارهای انرژی تأکید دارد و نشان می‌دهد که برخلاف تصور غرب، محدود کردن جریان صادرات نفت در ایران آنچنان هم ساده نیست. مکانیسم اسنپک با بازگشت سریع تحریم‌ها در برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)

پیام‌دی‌کاپریو بر ای درگذشت متخصص شامپانزه

جین گودال شاخص‌ترین متخصص شامپانزه‌ها در جهان که آثارش در بیش از ۴۰ مستند به تصویر کشیده شده، در ۹۱سالگی در لس‌آنجلس درگذشت، با مرگ گودال، لئوناردو

افزایش قیمت و تورم خود را نشان خواهد داد. وقتی که هزینه مواد اولیه افزایش یابد قیمت تمام شده کالا هم افزایش می‌یابد و افزایش هزینه تمام شده به تمام لایه‌های اجتماعی منتقل می‌کند. برخی تصور می‌کنند تولید کالا گران‌تر تمام شود، سود تولیدکننده کاهش می‌یابد و منافش به خطر می‌افتد. درحالی‌که تا همه بخش‌های جامعه درگیر خواهند شد و این طور نیست که صرفاً بخش تولید متاثر شود. وی تصریح کرد: یکی از عناصری که می‌تواند اقتصاد ما را تقویت کند حضور در بازارهای ارزشمند و تعیین کننده‌است تا به وقت تصمیم‌گیری منافع سایر کشورها هم درگیر باشد. وقتی سهمی در بازار جهانی نداشته باشیم تصمیم‌گیری در مورد ما بسیار راحت می‌شود و این مساله به زیان کشور تمام می‌شود. هر چقدر تأثیرگذاری در اقتصاد دنیا افزایش یابد، تصمیم‌گیری برای اعمال محدودیت‌ها بسیار سخت‌تر می‌شود. به دلیل این که بحث منافع دیگران هم مطرح است، در شرایط بهتری قرار می‌گیریم. هر چقدر اقتصاد ما کوچک‌تر شود، محدود کردن ما کم هزینه‌تر و راحت‌تر می‌شود. عضو هیات نمایندگان اتاق ایران در ادامه گفت: به طور کلی با اعمال تحریم‌های سازمان ملل ارتباط ما با کشورهای مبدا واردات قطع نمی‌شود، اما گران‌تر و سخت‌تر می‌شود. باید منتظر تصمیمات این کشورها باشیم و ببینیم تهدیدهای آمریکا برای آنها گران‌تر تمام می‌شود یا مبادله با ایران. ممکن است برخی کشورها برای خرید نفت ایران به دنبال تخفیف‌های بیشتر باشند تا ریسک‌های احتمالی را پوشش دهند. صادق نیت حقیقی در خصوص دور زدن تحریم‌ها نیز گفت: یکی از اهداف تحریم این است که راه‌های اصلی، شفاف، سهل، سریع و کم هزینه از بین برود و کشورها را درگیر بیراهه‌هایی کند که هزینه و ریسک را افزایش می‌دهد و شفافیت را به شدت کاهش می‌دهد. کاهش شفافیت خود عاملی است که اقتصاد کشور را از درون مضمحل می‌کند و مشکلات عدیده‌ای ایجاد می‌کند.

کار به مردم سپرده شود

علیرضا منافی، عضو هیات نمایندگان اتاق ایران در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» گفت: در زمینه پیش‌بینی برای پیچیده تر شدن تحریم‌ها، برنامه‌ریزی دقیق انجام نشده‌است. در حال حاضر شاهد این هستیم که به یکباره کمبود مواد اولیه در بازار ایجاد می‌شود و چند روز بعد کمبودها رفع می‌شود. ضمن این که برخی کالاها را هم برخی افراد خاص وارد می‌کنند و تجار امکان واردات ندارند. به همین دلیل آمار مشخصی در مورد کم و کیف تامین مواد اولیه مورد نیاز وجود ندارد.

منافی افزود: قطعاً یکسری مشکلات در کشور پیش خواهد آمد. فعالان اقتصادی با هزینه‌های سررا مواجه می‌شوند. هزینه نقل و انتقالات مالی افزایش می‌یابد. ممکن است واردات مستقیم کالا به ایران انجام نشود. پیشنهاد من این است که دولت کار را به مردم بسپارد. بخش خصوصی می‌تواند به مشکلات سر و سامان بدهد و مسیر را پیدا کند. صرفاً از این طریق است که می‌توانیم از این پیچ و خم‌ها و خطرناک‌تر راحت‌تر و با دغدغه کمتری بگذریم. بیش از ۸۰ درصد عملیات اقتصادی کشور در اختیار دولت و سایر سازمان‌های حاکمیتی است و به همین دلیل با مشکلات مختلفی مواجه هستیم. وی در ادامه گفت: میزان افزایش هزینه‌های تولید بستگی به این دارد که با چالش‌های پیش‌رو چگونه برخورد شود. در حال حاضر کالاهای وارداتی در مسیر ورود به کشور است. در هفته‌های آتی مشخص می‌شود که هزینه مواد اولیه تولید تا چه میزان افزایش خواهد یافت. در آن زمان باید بررسی کنیم که با چه راهکاری می‌توان مسیر را باز کرد. اگر امور در اختیار بخش خصوصی باشد، فعالان از منابع خود هزینه می‌کنند و بهترین و ارزان‌ترین مسیر را پیدا می‌کنند. در غیر این صورت از جیب مردم هزینه خواهد شد. عضو هیات نمایندگان اتاق ایران تأکید کرد: اظهارنظرهای فعلی بر اساس پیش‌فرض‌ها و شرایط فعلی است. برای ارزیابی صحیح شرایط باید منتظر واکنش کشورهای مختلف باشیم.

تأثیرپذیری صنعت غذا و دارو

مرئضی کوهنورد، عضو هیات نمایندگان اتاق ایران در گفت‌وگو با خبرنگار «دنیای اقتصاد» گفت: صرفاً بحث تأثیرگذاری مکانیسم ماشه مطرح نیست. به طور کلی از قبل با چالش‌هایی مواجه بودیم و تبعات جنگ تحمیلی ۱۲روزه هم به آن اضافه شده‌است. محدودیت‌های شدیدی ایجاد شده‌است و باید از قبل یک برنامه اساسی در دستور کار قرار می‌گرفت. به دلیل دستورالعمل‌ها و مقررات جدید که بسیار سخت‌گیرانه‌تر از قبل شده، امکان واردات مواد اولیه در سال جاری به شدت کاهش یافته‌است. از مشکلات اصلی فعالان اقتصادی آن است که چندین ماه در صف تخصیص ارز منتظر می‌مانند و بعد از تخصیص ارز هم، واردات به سختی امکان‌پذیر است.

گزینه‌های ایران برای مقابله با تحریم‌ها

استیمسون در گزارش خود خاطرنشان کرد که تهران به تحریم‌های سختگیرانه علیه بخش نفت عادت کرده‌است. تحریم‌های آمریکا علیه صنعت نفتی ایران در دوران بازدهی برجام لغو شده بود، اما پس از خروج یک‌جانبه اولین دولت دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا، از برجام در سال ۲۰۱۸ مجدداً اعمال شدند. مواجعه چندین و چند ساله ایران با تحریم‌های فراگیر نفتی سبب شده تا این کشور بتواند در زمینه اقدامات تحریم‌گریز مانند انتقال نفت کشتی به کشتی، غیرفعال کردن سیستم ردیابی خودکار و سازوکارهای پرداخت جایگزین که شبکه مالی بین‌المللی مبتنی بر دلار را دور می‌زنند، مهارت پیدا کند. این گزارش خاطرنشان کرد: برای حفظ صادرات، ایران از انعطاف‌پذیری در قیمت‌گذاری استفاده کرده و به دنبال بهبود زیرساخت‌ها و تنوع‌یختی است. ایران با ارائه تخفیف‌های قابل‌توجه برای تضمین تقاضا و انجام سرمایه‌گذاری در ظرفیت پالایشی، خطوط لوله و لجستیک برای اطمینان از جریان‌های باثبات، بازارهای آمریکای لاتین، آسیا و آفریقا، از جمله عراق و ونزوئلا و همچنین چین را هدف قرار می‌دهد. این تخفیف‌ها از جریان‌های درآمدی حمایت می‌کنند، حتی اگر در آمد هر بشکه را کاهش دهند. قیمت نفت خام ایران در سال ۲۰۲۵ ۷ تا ۸ دلار نیز کاهش می‌یافت. بااین‌حال، گزارش‌های پراکنده‌ای از تخفیف‌های حتی بزرگ‌تر نیز وجود داشته‌است.

عکس نوشت

کارتون

مراسم تشییع پیکر

دانشجوی فقید

دانشگاه تهران

انتقال پایتخت؛ الزام یا انتخاب؟

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور در جریان سفر یکروزه‌اش به استان هرمزگان یک بار دیگر بحث انتقال پایتخت به سواحل جنوبی کشور را مطرح و آن را یک الزام و نه یک انتخاب توصیف کرد. موضوعی که پیش از این نیز از سال گذشته بارها در سخنان رئیس‌جمهور مطرح شده و واکنش‌های بسیاری را برانگیخته‌است.

پزشکیان روز پنج‌شنبه در دهمین مقصد سفرهای استانی‌اش به هرمزگان علاوه بر طرح موضوع انتقال پایتخت، از نهایی شدن ۸ همت سرمایه‌گذاری داخلی و حدود ۱۷۸میلیون یورو سرمایه‌گذاری خارجی برای توسعه استان هرمزگان خبر داد و اعلام کرد: در مجموع با در نظر گرفتن منابع رسالی و ارزی، بیش از ۶۰ همت پروژه توسعه‌ای وامضای ۴۴طرح در دستور کار قرار دارد. همزمان با سفر رئیس‌جمهور به هرمزگان، دو پروژه ملی آب و برق شامل مرحله دوم آبشیرین‌کن خلیج فارس و نیروگاه سیکل ترکیبی اومینوم المهدی بندرعباس هم افتتاح شد.

در این بین شاید مهم‌ترین بحث مطرح شده در سفر یکروزه رئیس‌جمهور به استان هرمزگان طرح مجدد انتقال پایتخت باشد. پزشکیان سال گذشته موضوع انتقال پایتخت به سواحل مکران را مطرح کرد و به دنبال آن اعلام شد که مکران گزینه‌ای جدی در طرح انتقال پایتخت از تهران است. موضوع به اندازه‌ای جدی شد که فاطمه مهرجانی، سخنگوی دولت سال گذشته با اشاره به مطرح شدن انتقال پایتخت به مکران از تشکیک دو شورا در این خصوص خبر داد که علاوه بر بررسی مشکلات پایتخت، روی اقتصاد دریامحور کار کنند. همان زمان بسیاری این ایده را غیرقابل اجرا و در حد طرح و آرزو عنوان کردند، با این حال در سال جاری رئیس‌جمهور در چندین نوبت از طرح انتقال پایتخت دفاع کرده و حتی دستور داده تا هیچ مجوزی برای برنامه‌های توسعه‌ای فلات مرکزی ایران صادر نشود و همه طرح‌های توسعه‌ای به سواحل جنوبی منتقل شوند. با این حال سخنان روز پنج‌شنبه پزشکیان در هرمزگان نشان می‌دهد این طرح با ایده پیشرفتی نداشته‌است. رئیس‌جمهور روز پنج‌شنبه در نشست با سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی استان هرمزگان با اشاره به یکی از دیدارهای سال گذشته خود با مقام معظم رهبری اظهار کرد: در این جلسه پیشنهادم ردیم که پایتخت را به سمت خلیج فارس منتقل کنیم. وقتی موضوع رسانه‌ای شد برخی انتقاد کردند، اما امروز با دیدن مشکلات، درمی‌یابیم که آن پیشنهاد الزام است، نه انتخاب.

وی با اشاره به ضرورت استفاده از مشاوران خبره اظهار کرد: از مقام معظم رهبری برای استفاده از مشاوران خارجی در طراحی نقشه توسعه جنوب کشور اجازه گرفتیم، اما هنوز اقدام جدی انجام نشده‌است. باید ببازیریم که مسائل اجتماعی بسیار پیچیده و نیازمند تخصص و تجربه عمیق‌تری است.

اشاره پزشکیان به کسب اجازه از رهبر انقلاب برای استفاده از مشاور خارجی در توسعه مکران است که پیش از این ۳اردیبهشت اسمال از سوی الیاس حسرتی، رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت مطرح شد و او با بیان اینکه رئیس‌جمهور مجوز استفاده از مشاور خارجی در توسعه مکران را از رهبر معظم انقلاب دریافت کردند، گفت: فضا برای سرمایه‌گذاری ایرانیان خارج از کشور و سایر کشورها از جمله آمریکایی‌ها فراهم است و ما از آن استقبال می‌کنیم. پزشکیان در ادامه سخنانش در نشست با سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی استان هرمزگان با اشاره به روند تمرکززدایی در دولت تصریح کرد: تصمیم گرفته‌ایم اختیارات را از مرکز به استان‌ها منتقل کنیم، تا دیگر این گونه نباشد که برخی در پایتخت بنشینند و برای نقاط مختلف کشور تصمیم بگیرند. اختیار را باید به همان منطقه‌ای سپرد که موضوع مربوط به آن است. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری، پزشکیان اضافه کرد: مشکلاتی که اکنون کشور با آن مواجه‌است، ایجاب می‌کند که مسیر توسعه را، به سمت خلیج فارس هدایت کنیم. اکنون تهران، کرج و قزوین با بحران آب روبه‌رو هستند و این بحران به‌راحتی قابل حل نیست. رئیس‌جمهور با ارائه آماری از وضعیت پرازدگی و شرایط بحرانی وضعیت آب گفت: کاهش آب پشت سد‌ها، خشک‌شدن برخی چاه‌ها و هزینه‌های بالای انتقال آب از مناطق دیگر، همه نشان‌دهنده ضرورت تغییر رویکرد است. پزشکیان با هشدار نسبت به فرونشست زمین در تهران گفت: این یک فاجعه است و نشان می‌دهد آب زیر پای ما در حال پایان است. رئیس‌جمهور تصریح کرد: حتی با انتقال آب از مناطق جنوبی هم نمی‌توان این روند را ادامه داد. هزینه‌ها بسیار بالا خواهد رفت و زندگی در تهران غیرممکن می‌شود. پزشکیان در ادامه سخنانش تأکید کرد: باید از مشاوران بین‌المللی بخواهیم که نقشه‌ای برای توسعه منطقه طراحی کنند و ما نیز دقیقاً بر اساس همان نقشه عمل کنیم. رئیس‌جمهور خاطرنشان کرد: قبل از انقلاب برخی گفته بودند که ۶۰درصد جمعیت کشور باید به سمت خلیج فارس منتقل شود، اما ما همه توسعه را در اطراف تهران متمرکز کردیم و امروز با بحران آب و فرونشست زمین مواجه شده‌ایم. پزشکیان با تأکید بر ضرورت تغییر نگاه و رفتار گفت: تصمیم جدی گرفته شده که نباید هجرت گسترشی در تهران، کرج و دیگر مناطق مرکزی کشور شکل بگیرد.